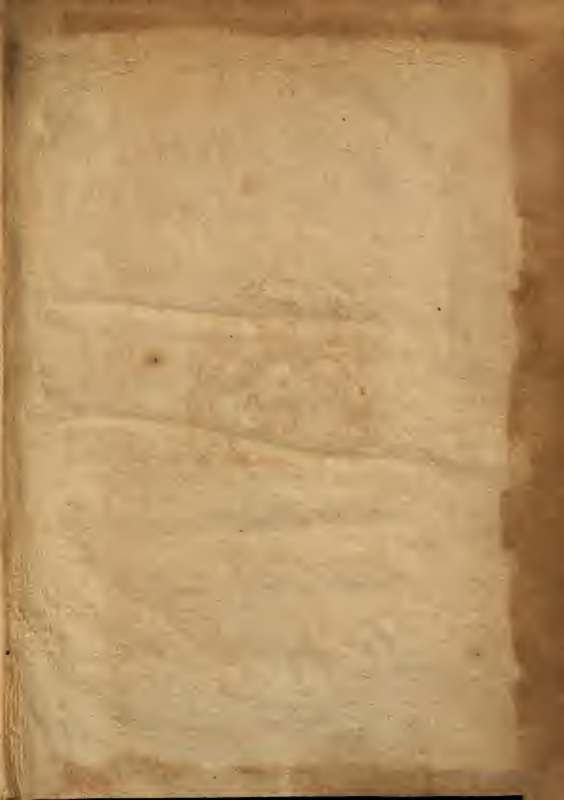
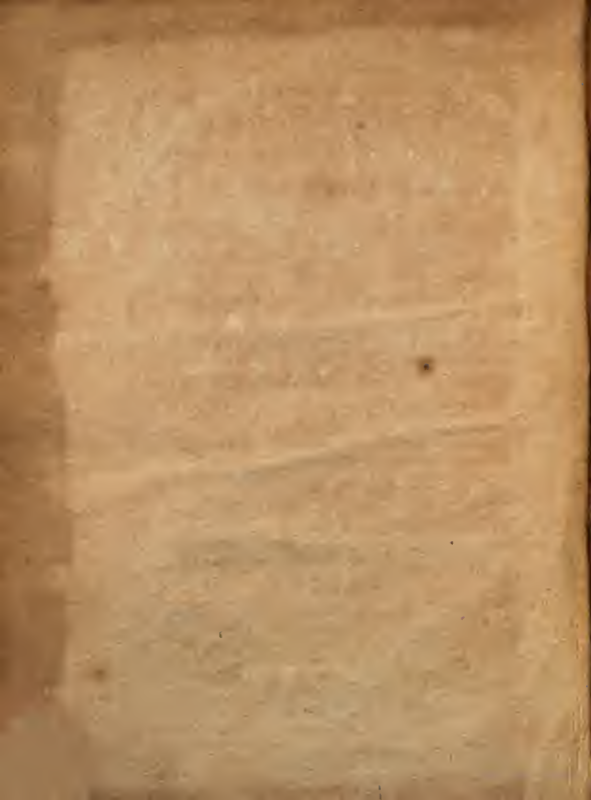

C. V. 96

DE
CATHEDRA
SEV PRIMATV
SINGVLARI S. PETRI

IN ECCLESIA CATHOLICA
Apostolicâ & Romanâ

LIBRI DVÒ,

ISAACI HABERTI

PRESBYTERI CANONICI, AC
THEOLOGI ECCLESIAE PARISIENSIS,
Abbatis S. Mariae de Allodijs Doctoris Sorbonici
Regi à Consilijs & factis Concionibus ordinarij.

S. Cyprian. de Vn. Ecol. PETRI CATHEDRA SINGVLARIS.

S. Bernard. sec. de confid. PONTIFICIVM PETRI SINGVLARE.

PARISIIS,

Apud THOMAM BLAISE, viâ Iacobcâ,
sub signo D. Thomæ.

M. DC. XLV.

Cum Approbatione & Privilegio.

CATHEDRAL

WEST WALL
1870-1875

THE WALL
1875-1880

THE WALL
1880-1885

THE WALL
1885-1890

THE WALL
1890-1895

INDEX CAPITVM.

LIBRI PRIMI.

- A**PV T Primum. Cathedra siue Primatus singularis S. Petri imprimis ex promissione Christi asseritur. fol. 1
- Cap. 1. Primatus Petri singularis ex Christi institutione asseritur. fol. 10
- Cap. 2. Cathedra singularis Petri seu Primatus ratione singulari asseritur. fol. 15
- Cap. 3. Cathedra siue Primatus Petri singularis ex omnium Ecclesiarum suarum siue singularum doctrina confirmatur. fol. 19
- Cap. 4. Cathedra singularis Petri seu Primatus, sæculi 5. & 6. testimonijs illustratur. fol. 29
- Cap. 5. Cathedra singularis S. Petri seu Primatus singularis ostenditur ex testimonijs sequentium trium sæculorum, sept. oct. & noni. 35
- Cap. 6. Cathedra & Primatus Petri singularis ex sæculorum x. xi. & xii. testimonijs comprobatur. 41
- Cap. 7. Singularis Petri Cathedra seu Primatus ex Scriptoribus Orthodoxis sæculorum xiii. xiv. & xv. nobilissimis confirmatur. 47
- Cap. 8. Singularis Cathedra seu Primatus Petri ex sæculorum duorum 16. & 17. testimonijs confirmatur. 53
- Cap. 9. Singularis Petri Cathedra seu Primatus ex sententijs summorum Pontificum asseritur. 60
- Cap. 10. Singularis Petri Cathedra seu Primatus ex Historicis sacris illustratur. 70
- Cap. 11. Ex Poëtis sacris singularis Petri Cathedra, seu Primatus celebratur. 77
- Cap. 12. Ex nullis scriptoribus nisi Heterodoxis hauriri potuisse sententiam illam de Paulicum Petri paritate in Cathedra & Primatu Ecclesiarum Catholicarum, Apostolicarum & Romanarum. 82

LIBRI SECVNDI.

- C**ap. Primum. De Cathedra seu Primatu singulari S. Petri in Ecclesia Catholica, Apostolica & Romana. fol. 1

- Cap. 1. Diluitur argumentū alterū Antonij de Dominis ac Eranistæ art. iv. ex titulo Apostoli & Doctōris Geniū peti- tum. 12
- Cap. 3. Ex Pauli apud Romanos prædicatione, malè ab Antonio de Dominis & ab Eranistâ colligi cum parem fuisse Petro, in Cathedra seu Primatū Ecclesiæ Catholicæ, Apostolicæ & Romanæ: de verbis præsertim ipsius in Epistolâ ad Romanos differitur. 19
- Cap. 4. Ex reprehensione quam Petrus à Paulo sustinuit malè ab Eranistâ colligi Petro Paulum æqualem fuisse: cum à SS. Patribus contrarium exponatur. 25
- Cap. 5. Antonium de Dominis & Eranistam frustra ex Romanorum Pontificum scriptis Pauli cum Petro paritatem in Ecclesiæ Catholicæ & Romanæ Cathedrâ & Primatū occupari. 35
- Cap. 6. Expenduntur testimonia Patrum quibus M. Antonius de Dominis, nec non Eranistes, æqualitatem Pauli cum Petro in Cathedra & Primatū Ecclesiæ Catholicæ, Apostolicæ & Romanæ suadere conati sunt. 45
- Cap. 7. S. Paulum scōsim à S. Petro memoratum, nunquam Apostolorum Principem, Ecclesiæ Caput, Vniuersalis Ecclesiæ Pastorem supremum, nunquam Romæ primum Episcopum, ut Petrum, ab Orthodoxis, vetustisque præsertim scriptoribus appellari. 57
- Cap. 8. Pauli singulares quædam prærogatiuæ, Apostolis aliis minimè communes; quædam cum Petro; Primatus Ecclesiæ & Cathedra singularis Petri solius. 62
- Cap. 9. Argumentum M. Antonij de Dominis & Eranistæ ab vniuersitate Sediū Patriarchalium ex S. Gregorio peti- tum euer- titur. 67
- Cap. 10. Ratio ducta ex consortio imperij Remi & Romuli, aliorumque Imperatorum exemplis exploditur. 75
- Cap. 11. Eranistæ perniciosum dogma, de multiplicitate seu numero Capitum in eadem Monarchia. 79
- Cap. xii. Ex Monarchiâ sanctissimæ Trinitatis, fictitiâ plurium Principum Monarchiam asseri non posse. 96
- Cap. xiii. Vnus Deus, Vnus Episcopus; Vox Ecclesiæ contra Eranistam. 111
- Cap. xiv. Commenticia ex Pauli cum Petro æqualitate com- moda paucis refutantur. 105
- Cap. xv. Ad locos è recentiorum scriptis petitos, præsertim re- pondetur. Cætera ad R. in CP. Episcopum Vaurensem remit- tuntur. Lucubrationis Conclusio & Anacephalosis.

Finis Indicis Capitum.

PRIMÆ
VERITATI

S. S.

Ἀλλ' ὁ θεὸς Πέτρος; Paul. ad Galat. 1.

ORNATISSIMO AC ERUDITIS-
simo viro D. Haberto Ecclesia Parisiensis
Canonico, Theologo, Doctori Sor-bonico.

Vldi ego codicem tuum *De Cathedra, seu Primatu
singulari sancti Petri in Ecclesia Catholica, Apostolica,
& Romana*; quasi codicem Dei. Equidem quot in eo legi
paginas, tot acies, tot castra Dei viuentis, gladium
etiam Domini & Gedeonis aduersus inimicos Monadi-
ci Capituli visibilis Ecclesie sancti Petri, cui τὰ ἁπαντὰ
καὶ τὰ ἔξωτα, καὶ ἐξουσία, καὶ ἀξιωματος, καὶ ἰσχυρῆς concessit
Christus Dominus, vt dicant isti non blasphemare, sed
caueant canem adsitum Ostiario Ecclesie sancto Petro,
& adlatrantem: & timeant sibi à lapide isto, in quem si
impegerint haud dubiè confringentur, sicut, si super eos
cecidit, conteret illos. Ne ergo improabilia & inuisa
iactēt spermologi isti, ne portent iudicium Dei dum nos
perturbant, neque lateant in speluncâ effractorum &
exlegum, vnde in obscuro sagittant rectos corde. Re-
cogitent seridè iudicium Dei, quo nihil proderit exci-
pere aut replicare, nec locus erit paragrapho, nec dig-
gestis: ne dum priuatam habere volunt veritatem, pri-
uentur eâ. Veritas enim tua, Domine Deus, non mea,
non huius, aut illius, sed omnium nostrum quos ad
communionem cum Ecclesia & cum capite eius visibili
non διμόρφω publicè vocas, vt Catholici simus, terri-
biliter admonet & increpat superbos, qui dum nauim
institoris diuidunt, frangunt, neque illi, neque illo-
rum festarij habebunt, nec suscipient vnguentum, nec
benedictionem, nec vitam quam mandauit illic Do-
minus vsque in sæculum.

GEORGIUS FROGER Doctor Scholæ Parisiensis
socius Sorbonicus & Paræcus Ecclesie Sancti
Nicolai è Cardineto.

EGO Subsignatus è Societate Sorbonica Doctor Theologus, Legi & probaui eruditum opus ISAACI HABERTI Doctoris Sorbonici & Ecclesiastæ Parisiensis *De Cathedra, seu Primatu singulari sancti Petri in Ecclesia Catholica, Apostolica & Romana*, in quo summâ fide & singulari industria exponit quod semper, quod vbiq; quod ab omnibus creditum est, ita, quia sequitur vniuersitatem, antiquitatem, consensionem; scribit vt Catholicus & insignis Ecclesiæ Doctor, nec vmquam deficit à Regula fidei vnus sanctæ Catholicæ, Apostolicæ & Romanæ Ecclesiæ. Datum in Sorbonâ 4. nonas Martij anno Domini 1645.

C. MOREL.

Extrait du Priuilege du Roy.

PAR grace & Priuilege du Roy, il est permis à Thomas Blaise, Iuré Libraire à Paris, d'imprimer, ou faire imprimer vn liure intitulé, *De Cathedra seu Primatu singulari S. Petri in Ecclesia Catholica Apostolica & Romana*, Libri auctoris ISAACI HABERTI Presbyteri Canonici, ac Theologi Ecclesiæ Parisiensis, Abbatis sanctæ Mariae de Alodijs, Doctoris Sorbonici, Regis à Consilijs & sacris Concionibus ordinarij. Et deffenses sont faites à tous Imprimeurs, Libraires, & autres, de l'imprimer, ou faire imprimer, en vendre ou distribuer, d'autres que de ceux qu'aura fait imprimer ledit Blaise, si ce n'est de son consentement; à peine de quinze cens liures d'amende, confiscation des exemplaires, & de tous despens; & ce durant le temps & espace de dix ans, finis & accomplis, à compter du iour que ledit liure sera acheué d'imprimer, comme plus amplement est contenu audit Priuilege. Donné à Paris le 4. Mars 1645.

Signé CEBERT.

Emenda, demenda, vel addenda

Lib. Prim.

Pagina 19. linea 12. qui per lege quippe, Pag. 20.
l. 3. quoque lege quæque, Pag. 27. l. 28. πολλή. lege
πολλά. Pag. 32. l. 23. αἰδήμα. l. αἰδημα. Pag. 33. l. 10. af-
ferret. l. referret. Pag. 34. l. 1. Architium. l. Archibium.
ibidem l. 10. Tirin. l. Ticin. Pag. 39. l. 28. περιχέισαι.
l. περιχρήσαστο. Pag. 49. l. 4. heruzus natal. adde ex
sancto Gregorio. ibid. l. 20. rerum. l. verum. ibid. l. 26.
prerogatiua. l. prerogatiuâ. Pag. 54. l. 19. fe. lege esset.
p. 57. l. 12. leg. Ioannis. Pag. 60. l. 1. hæc. l. hac. Pag. 61.
l. 23. himerium. l. himerium. Pag. 62. l. 4. Eugutinum
l. Eugubinum. Pa. 97. l. 1. leg. à puero.

Lib. Secund.

Pag. 10. l. 18. Vnum idem. l. Vnus idemque. ibid.
l. 25. Petro Moses. l. Petrus Mosi. Pag. 15. l. 5. præ-
sepe. l. per sepe. ibid. l. 7. dele igitur. Pag. 17. l. 2.
confectum. l. præfectum. Pag. 22. lin. 16. pergo. leg.
perge. Pag. 23. l. 18. ἔλαδ. l. ἐλάδ. Pag. 35. lin. 2.
sequetur. l. sequatur. Pag. 38. l. 14. dele virgulam ante
Apostolatus. Pag. 40. l. 23. ea. l. ex grat. Pag. 41. l. 8.
Pastoris. l. Pastori. Pag. 49. l. 15. ἀπίδηξεν. l. ἀπίδηξεν.
Pag. 53. l. 2. annum. add. secundum. Pag. 54. l. 9. doti-
bus merit. l. dotibus ac meritis. ibid. lin. 14. SS. Petro
Paulo. l. Petro & Paulo. Pag. 55. l. 10. ille. l. illa. Pag.
62. l. 21. consentanea l. confectanea. Pag. 66. l. 6. dele
tamen. Pag. 69. l. 13. si enim. l. sic enim. pag. 70. lin.
21. minorem adde & S. Thom. qui. Pag. 73. lin. 20.
dele. vt. pag. 103. lin. 8. leg. Catholicam. Pag. 104.
l. 12. hoc. l. hæc. ibid. lin. 24. Timothzi. l. Timothei.
pag. 112. lin. 23. leg. Argumentum vero tessellatum.

ISAACI HABERTI

PARISINI

ECCLESIAE PARISIENSIS

PRESBYTERI CANONICI

AC THEOLOGI, DOCTORIS

Soibonici.

DE CATHEDRA SEV PRIMATV

singulari S. Petri.

IN ECCLESIA CATHOLICA

Apostolica & Romana.

LIBER PRIMVS.

OPERIS ARGVMENTVM *AD-*
uersus Librum Anonymum suscepti.

Cathedra siue Primatus singularis S. Petri in primis
ex promissione Christi asseritur.

CAPVT PRIMVM.

BSCVR B ac incertæ voces ple-
rumque formidinem inijciunt:
sapientum etiam iudicio non po-
stremum inter ostenta locum te-
nent. Inde funestum illud Ora-
culum aduersus Ciuitatem sanctam: *De terrâ*

A

Esai. 29.

loqueris, eris quasi Pichonis de terra vax tua, & de humo eloquium tuum musitabit.

Nescio quid auribus nostris tale nuper insonuit: ex quo liber quidam Vetraculus DE AVCTORITATE SS. PETRI ET PAULI lucem aspexit. Noua passim dogmata in vulgus iactata sunt.

Pag. 6.

Pag. 53. & al.

Petrus & Paulus ambo capita Ecclesie Romanae & Vniuersalis existuerunt. Duo illa Capita unum componebant. Paulus equalis perfecte fuit Petro in ratione Capitis Ecclesie Romanae, & satius Ecclesie Vniuersalis.

Libet Anonymus quò magis Auctorem occultat, eò splendidius errorem prodit. Præcipuus operis artifex frontem celat, nullâ certè præter verecundiam aut metum, latendi causâ: plus tamen veritati, cuius desertores ac populatores affectatur, quam sibi timere aut erubescere debuerat. Quandoquidem verò Catholicum se profiteretur: nihil de eo tristius, nihil atrocius decerno: propter tesseram Religionis, pietatisque fœdus, cum illo non vt hoste, sed vt hostilibus armis induto primus in certamen descendo. Vnum, amabò, liceat, cum ille nullum sibi fecerit, Eraxista ipsi nomen imponere: quo Ss. Patres, Scriptoris anonymi hæreticorum compilatoris, qualem in omnibus sese studiosè exhibet, erratum potius quam personam designant.

Theodoriti Episcopi facundissimi cum Eranista seu Polymorpho pugnam ad orientis, verba mirum in modum ad rem faciunt. *Theodoriti. Dialog. 1.* “
 Δμιοι μὲν συμφωνῶν ἡμᾶς ἐν τῷ ὑποσηλαίνῃ διδασκαλίᾳ φυλάττειν ἀκέραιοι. ἐπειδὴ δὲ οὐκ οἶδ' αὐτ' ὅτου τῶν ἐμῶν ἡμῶν ἀγλαίστατοι, καὶὰ τῶν ἡμῶν πρεσβυτέρων δόγματα, δίχα πρὸς εἰς ἄλλοι, κοινῇ ζῆτησάμεν τῶν ἀληθῶν. [Melius quidem erat nos eadem sentire, & Apostolicam doctrinam incorruptam servare: attamen quia nescio quam ob causam soluto concordia vinculo novam nunc nobis dogmata proponitis: sine vllâ contentione, si placet, communi disceptatione veritatem exquiramus.] “

ERROR igitur de vno duplicique Ecclesie Capite, in heterodoxorum pridem officinâ conflatu, ab Eranista, cætera vt opinor Orthodoxo, ex politus est, ac tandem in publicum expositus. Nulli perduellium Ecclesie ex animo exciderat, quin Paulum Petro exaquaret: Luthero, Caluino eorumque affectis id solemne: Duo vero præsertim, Rainoldus Anglus, & M. Antonius de Dominis Exarchiepiscopus Spalatensis in hanc parilitatem acrius incubuerant. Postremum hunc sedulo excoluit imò & demessuit Eranistes: qui in eiusdem percensenda retractatione fructuosius operam collocasset. Doleo quod aberrantem sectari, quam reuertentem comitari maluerit.

Rainold. in Colloquio. Dominis l. t. c. 4. de rep.

Nemo sanè mirabitur hæreticos, qui posuerunt in cœlum os suum, qui Petri successoribus bellum indixerunt, fidei Petram arcemque palam oppugnare: Petro sacri verticis infulas creptum irè: Petrum vt ab Oecumenicæ singularisque Cathedræ solio deturbent, nullas non machinas admouere. Enimverò hæc prima ferè vœcordia hæreticos aut facit aut probat. Verùm in alumnis Ecclesiæ & fidei domesticis, qui statuerunt supra Petram gressus suos, non solùm huius perfidiæ crimen sine summo piaculo, sed neque illius suspicio sine crimine ferè esse potest.

Quamobrem huic Eranistæ Catholico admodum inde contigisse arbitror, vt veritatis ipsius radijs perstrictus, & conscientiæ vi permotus, dictis suis parum ipse constaret: sic in vtramque partem caput jactat: nunc Paulum Petro, nunc Paulo Petrum anteponit: nunc componit: iam pares, iam dispares facit: nunc conferta manu copulat, nunc diuellit: nunc duo Capita, nunc vnum, numero scilicet vel mole portentosum caput efformat. Caput biceps, vnum multiplex, idem est tam lepido capiti. Gemina videt omnia, cui ad ad singula ferè momenta errores ipsi congeminant. Optimè vetus tractator. *Dua species cecitatis facillè concurrunt: vt qui non vident ea qua sunt: ea qua non sunt, videre videantur.*

Age verò Eranista quisquis es: hoc enim no-
 men, quod tibi vltro concedam, alioqui no-
 mine carituro, succensere non potes, debes ve-
 rò gratulari: ad rem aggredi tempus. Tu Con-
 sulatum, & duos Magistratus pares Ecclesiæ
 administrandæ, Petrum simul & Paulum desi-
 gnas: Nos dictaturam, vel potius, vt cum SS.
 Patribus loquamur, supremum vnus Petri
 principatum, vnus Pontificis Cathedram sin-
 gularem agnoscimus. Tu aspectabile caput du-
 plex, in vnum coalescens: nos Hierarchiæ ca-
 put vnicum, alterius non solùm potestatis, sed
 etiam personæ consortis impatiens asserimus.
 Quod à Christo Pastore, & Episcopo anima-
 rum nostrarum institutum; Euangelio doceri,
 traditione confirmari, Conciliis visum esse,
 vtriusque linguæ Patribus placere, scholis Ca-
 tholicis probari, Ecclesiæ tandem vniuersæ to-
 to tuo atque orbe diffusæ consensu ratum ac
 inconcussum niti, hoc acroamate profitemur.
 CATHEDRA SIVE PRIMATVS PETRI IN EC-
 CLESIA CATHOLICA APOSTOLICA ET ROMA-
 NA SINGVLARIS.

De Primatu loquimur, aduerte Lector, non
 de Apostolatu, Episcopatu, vel Sacerdotio:
 sed de Apostolatûs, Episcopatûs & Sacerdo-
 tij primatu, gradu primo, suprema dignita-
 te: in cuius culmine & apice duos posse con-

sistere pernegamus. Mature te monitum ea de re volui, ne tibi Eranistes illuderet, qui ea, quæ ad Apostolatûs & Episcopatûs cum aliis Petro communis partes attinent, ad Primum veteratorie traducit. In ambiguo ludum profus insolentem ludit; at serio nobis excipiendus est.

III.

CATHEDRA seu Primatus Petri singularis ex Christi promissione habetur in Euâgelio Matthæi conceptis verbis. *ET EGO DICO TIBI QUIA TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM ÆDIFICABO ECCLESIAM MEAM: ET DABO TIBI CLAVES REGNI CŒLORVM. S.* Hieronym. lib. 3. Com. *Petro illa benedictio, & potestas, & beatitudo, & ædificatio super eum Ecclesie in futuro promissa non in presenti data est.* Duo sunt hic Petro propria atque planè singularia. Primum ut sit Ecclesie primarium ex Apostolis fundamentum. Alterum ut non solum communes cum cæteris Apostolis regni cælorum claves habeat: sed etiã quasdam proprias.

2. Tim. 2.

Ephes. 2.

Dionys. d. n.

no c. 1.

Quod primum attinet. Non sum nescius Christum esse æternum & primum Ecclesie fundamentum quod à Deo positum est, ut Paulus docuit: esse summum lapidem anguli ἀπογυριστῶν quamobrem eximie dicitur B. DIONYSIO ἀπόλιθος lapis velut idealis, Ecclesie

fundandæ & in æternum stabiliendæ. Quod non prohibet, imò verò facit potius, ut Christo tanquam lapidi electo, angulari in Sion posito, Apostoli ab eodem delecti, ut lapides vivi superimpositi; spiritali Ecclesiæ edificio substernantur. Primus omnium immediatè Christo superiniectus Petrus, super quem, ratione quâdam peculiari Ecclesia sita, posita, erecta est, atque ipsi etiam Apostoli: quod utinam S. Athanasius scripsisset qui vulgò citatur ad Felicem: *Tues Petrus & super fundamentum tuum Ecclesia columna sunt confirmate.* Sed dubiis non utimur, alij nobis adsunt. S. BASILIUS lib. sec. in Eunomium Πέτρος ἐφ' ἑαυτὸν τὸ θεοδομιὸν ἔθηκεν καὶ θεμέλιον. Petrus qui super seipsum Ecclesia adificationem suscepit. Idque vocat τὸν χαρακτήρα τοῦ Πέτρου ἀφορισμὸν καὶ θεμέλιον ἐκ τῆς φωνῆς Πέτρος Characterem Petri circumscriptum & intellectum per hæc vocem Petrus: & de Paulo addit. Πάλιν ἀκούσαντες Παῦλον ἐτίθει ἰδιωματικὸν αὐτοφασίαν ὀνόματι. τῆς Ταρσέως, τῆς Ἑβραίων, τῆς Ἰουδαίων, τῆς μαθητικῆς Γαμαλιήλ, τῆς Ἰουδαίων διώκτικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Θεοῦ, τῆς ἐκ φοβερῶς ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ὀπίσθωσαν ἀναχθέντα, τῆς ἀπόστασης τῆς ἐβρίδης. [Rursum au-

Es. 1. 7
Iosue 4. duodecim lapides. Apocal. 21. duodecim fundamenta.

cc
cc
cc
cc

„ Gentium. Nihil de primatu pari cum Petro. S.

S. Epiphanius
in Ancorato.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥΣ. Ἐδεῖ τὸ ἄρδιον τῶν Ἀποστόλων τὴν Πέτραν τὴν ἁγίαν, ἐφ' ἣν ἡ Ἐκκλησία τῷ Θεοῦ ἀκοδόμηται, ἔκ πύλων ἀδου ἔκτισται, ἡ ἁγία Πύλιαι ἔκτισται ἀπὸ αἱρίων, ἡ οἱ αἱρεσιάρχαι. ἡ πάντα γὰρ ἑστίον ἐστίον αὐτῶν, ἐστὶν ἡ Πέτρα. Τalem oportebat esse primum Apostolum, Petram illam solidam super quam Ecclesia Dei edificata est, & portae inferi non praevallebunt aduersus eam: Porta verò inferi, haereses & haesiarcha. Omnibus enim modis in eo stabilita est fides, &c.

Pacian.
Barcin. Ep.
epist. 3. ad
Sympronianum.
Ser. 49. de
verb. do.
Sec. 30.

S. Leo Ep.
89.

S. PACIANVS. Ad Petrum locutus est Dominus, ad VNUM ideò, vt Unitatem fundaret ex VNO. S. AVGVSTINVS. In Petro VNO Christus firmat, (vel in alio Codd.) format Ecclesiam. Videlicet tanquam in fundamento primario ex Apostolis assumpto, adeoque Vniuersali, sibi eatenus immediato, sui Vicario, proindeque sibi coniunctiori quam reliqui Apostoli forent. Vnde S. LEO Christus Petrum in indiuidua VNITATIS consortium assumpsit. Et iterum. Firmitas quae per Christum Petro tribuitur, per Petrum ceteris Apostolis confertur. Quod igitur primarium ex hominibus & Apostolis Petrus sit Ecclesiae fundamentum, hoc illi vnici & singularis Primatus argumentum est.

Concil. Calched. Act. 3.

Si Concilij suffragijs opus est, Calchedonense Oecumenicum in sententiâ depositionis Dioscori audietur. Τελομασειωτάτος ἡ πατριάρχης Πέτρος Ἀπόστολος Πέτρα ἡ κρηπίς τῆς Ἀποστολικῆς

Ἐκκλησίας

Probatur ex Christi promisso. Cap. I.

Εκκλησίας, ἡ ὁρθόδοξος πίστις ὁ θεμέλιος. P E T R U S
TER BEATVS, ET OMNIUM VENERATIONE
CELEBRIS, PETRA ET BASIS APOSTOLICÆ
ECCLESIE, ET FIDEI ORTHODOXÆ FVNDAM-
ENTVM. Hæc Petri non Pauli prærogatiua
singularis.

IV.

AD CLAVES Potestatis indices quod spe-
ctat: idem esto iudicium. Præter claves Apo-
stolis omnibus communes: peculiare quoque
Petro promissæ, datæ. *Et tibi dabo claves Re-* *Matth. 16.*
gni cælorum: in eo à cæterorum Apostolorum cla-
uibus distinctas, quod supremæ, principes, pro-
priae futuræ essent: quod cū ipsis post Christum
Petri claudente, nemo aperire; Petri aperien- *Ef. 37. v. 2*
te, nemo Apostolorum claudere potis esset:
ob primam ac supremam in cæli portas claves-
que, Petri potestatem, vni Petro à Christo pro-
missam, vt postea concessam. *TERTULLIANVS*
in scorp.
singulari loco, Scorpiace. *Si cælum adhuc clau-*
sum putas, memento claves eius hic Dominum Petro,
et per eum Ecclesiæ reliquisse. Istud, PER EVM
vni Petro peculiare est. Enimvero supremum
ius clauium vni Petro datum: à Petro in cæ-
teros transfusum ac diductum exprimit. Vn- *Optat. lib. 1.*
de OPTATVS Mileuitanus Episcopus *in Parmen.*
SOLVS Petrus accepit. *S. Epiph in*
Ancor. p. 14
Επιφανίου. Πῶτα τῶτοντι
ὁ κύριος εἶπεν πρὸς τὸν Πέτρον λέγων τῶν κλειῶν τῆς
βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ ἡ σὺ εἶς ἐσὶς καὶ ἐγὼ δίδωμι σοὶ τὰς κλειῶνας
ταύτας.

id est, omnibus modis in eo fides stabilita est, qui clauem cœlorum accepit: qui soluit ea quæ in terrâ, & ligat ea quæ in cœlo sunt.] S. HIL-

S. Hilar. in c. 16. Matth. S. Leo. hom. 2. de Carthe- dr. annis. LARIUS prius ita scripserat: *Petrus cuius arbitrio clauis æterni aditus traduntur vel adyti.* S. LEO. *Petrus ligandorum soluendorumque Arbitr.* Plures inferius.

Neque refert, aut Eranistæ suffragari potest quod hæreticis solenne est respondere; Petrum ex S. Augustino, gessisse figuram Ecclesiæ, & cæteros Apostolos repræsentasse: Immo verò id nobis impensius fauet; ideò enim Vnus, cæteris licet præsentibus, eisdem repræsentauit, Ecclesiæque figuram gessit, quia solus designabatur ad primatû. Habet idem S. Augustinus repetitis locis, vt statim ostendemus: atque ideo vt Apostolorum Princeps, proprias, singulares aliorumque clauibus dominantes in domo Dei clauis accepit: absolute κλειδοῦχος vt vocat S. Cyrillus Hierosolymitanus.

S. August. tract. vii. in Ioan. & alibi infra. Cyrill. Cat. 17. Basl. de iudicio Damasc. de Trâsfigurat.

CAPVT II.

PRIMATVS PETRI SINGVLARIS
ex Christi institutione asseritur.

INstitutio summi Pontificatûs, & Primatûs Petri, mandata sacris literis, habetur Euangelio Ioannis. In eo Christus Petrum pri-

mò quidem Apostolum facit vnà cum cæteris:
per illa verba: *Sicut me misit Pater, & ego mis-* Ioan. c. 10.
ro vos. Hæc cum dixisset, insufflauit, & dicit eis:
Accipite Spiritum sanctum: Quorum remisieritis pec-
cata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta
sunt.

Præter hanc verò institutionem Petri in
Apostolum, communem eam paremque cum
cæteris: altera successit eiusdem institutio in
primum Episcopum, primum Apostolum, ad-
còque in Vniuersæ fidelium Ecclesiæ Princi-
pem, Caput, supremumque Pastorem: quæ qui-
dem dignitas, cæteris Apostolis non ab Epif-
copatu vel Apostolatu, sed à Primatu exclusis,
Petri solius est, eiusque propria & SINGULARIS.
Hæc autem dignitas Petro per Christum colla-
ta est, quum ipsi, ter nominatim compellato,
soli dixit Christus. *Pasce agnos meos: iterum: Pasce agnos meos:* Ioan. cap. 21.
Pasce agnos meos: tertio demum: Pasce oues meas. ap̄tia. r̄e-
Gednarae j-
Nihil vnquam tale omnibus vel singulis, vel Carra Am-
br. in c. 16.
omnium ac singulorum cuiquam ex Apostolis,
Christus dixit: quò ipsis vel ipsorum cui alteri,
pascendi ouium suarum gregis, in quo & Apo-
stoli ipsi comprehenduntur, curam vniuersam
præterquam Petro demandaret: præterquam,
hoc semel, inquam, & ter simul, & vni solique
Petro. Quod proinde PERSONALITER Petro
dictum bene quidem scripsit Tertullianus, cæ- Tertull. lib.
de pudicit.
teros Apostolos remouendo: sed malè, Petri

Idem lib. de
praescr. imò
& lib. de
Monogam.

successores: quos tamen antea eiusdem præto-
gatiuz heredes Catholicus agnouerat.

S. Cypr. de
Vnit. Eccles.
post init.

II.
Hanc doctrinam sanam ac verbum *ἀνεπίκλητον*
irreprehensibile: nempe quod Petrus primò qui-
dem communem ac æqualem cum cæteris
Apostolis; dignitatem ac potestatem Aposto-
larû à Christo suscepit: deinde vero alteram
primi & vniuersalis totius gregis Ecclesie Pa-
storis & Capitis dignitatem & potestatem sibi
propriam ac singularem fuit à Christo imme-
diatè adeptus: plenissimè S. Cyprianus ostendit;
librò de vnitare Ecclesie. Dominus Petro ite-
rum post resurrectionem suam dicit: Pascere oues
meas. Super illum VNUM ædificat Ecclesiam
suam, & illi pascendas mandat oues suas. Et
quamuis Apostolis omnibus post resurrectio-
nem suam, PAREM potestatem tribuat & di-
cat: sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Ac-
cipite Spiritum sanctum: si cui remiseritis pec-
cata, remittentur illi: si cui tenueritis, tenebun-
tur. Tamen vt vnitatem manifestaret: VNAM
Cathedram constituit, & vnitatis eiusdem ori-
ginem ab VNO incipientem suâ auctoritate
disposuit. Hoc erant utique & cæteri Apostoli
quod & Petrus: pari consortiò præditi & ho-
noris & potestatis: sed exordium ab VNITATE
proficiscitur. PRIMATVS Petro datur vt vna
Christi Ecclesia & CATHEDRA vna monstre-
tur. ¶ B

Tanti est igitur, vt ex hoc loco perspicuè
elucet, vni Petro primatum, & propriam sin-
gularemque Capit^{is} supremique Pastor^{is} digni-
tatem esse concessam; vt ab ea nascatur exor-
diumve sumat, Ecclesiæ vnitas. Vnde igitur ad
eam participandam, siue in solidum, siue parti-
tò, siue simul, siue alternis sibi vindicandam,
alteri Apostolo cuiquam aditus? vnde Paulo
ius quæ situmerit eiusdem ex æquo cum Petro

potestatis? cum Petro, inquam, qui singula-
riter ὁ πῶν ποιμὴν πεπιτωμένος is cui ouile creditum
est: dicitur S. Epiph^{anio}, tanquam notà Cha-
racteristicâ quâdam, hōc genere discriminis in-
signitus: etiam quum de Pauli cum eo socie-
tate loquitur: addit enim ὁ δεξιὰν δίδους τῷ Παύλῳ.

S. Epiph^{an}
in Ancor.
p. 15.

Qui Paulo dextram dedit, non dignitatis locum,
sed charitatis argumentum & pignus, vt ipse
restatur S. Paulus ad Galatas scribens.

Gal. 2.

S. CHRYSOSTOMVS eadem Christi verba ex-
pendens ideò S. Petrum ἔκκριτος vocat βόσκει τὰ
σπέρματα μου, ἔ πὶ δὴ ποτε ἀλλοῖς κῶδὲ θεομαῶν, τοῦτῳ
πρὸς τούτοι ἀφάλεται. ἔκκριτος λέω τῶν Ἀποστόλων, ἔ
τῶμα τῶν μαθητῶν, ἔ κορυφῆ τῶ χρεῖ. Pasce oves meas.
Cur tandem alijs prætermis^{is}, de his solū Petrum
affatur? Singularis siue eximius ex Apostolis, ἔ os
discipulorum ἔ cæti vertex erat. Idque compa-
ratione S. Pauli, de quo continenter addit:
διὰ τῶτο ἔ Παῦλος ἀίβη ποτι αὐτὸν ἰσηῆσαι κῶδὲ τῶς
ἀλλοῖς. Idcirco & Paulus ascendit vt eum studio-

S. Chryso. in
Ioan. ho. 87.
v. 1 Gr. 88.

*S. Leo ser. 3.
anniuers.*

sè videret, præter cæteros. S. LEO cumulatif-
 simè. De toto mundo VNVS Petrus eligitur qui
 & vniuersarum Gentium vocationi, & omni-
 bus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus
 præponatur: vt quamuis in populo Dei multi
 Sacerdotes sint, multique Pastores, OMNES
 tamen regat Petrus, quos principaliter regit &
 Christus. Et iterum ibidem. Ideo Petro SINGULARITER hoc creditur, quo cunctis Eccle-
 siæ Rectoribus Petri forma præponitur. Theo-
 phylactus ad cap. 21. Ioan. τῷ Πέτρῳ πρῶτον παρέτα-
 σίαι τῆς ἑοικουμένης ἐκκλησίας ἐν χριστῷ. Ἐν ἄλλῳ δ,
 ἀλλὰ τὸν πρῶτον δίδωσι. Totius orbis ouium præ-
 fecturam PETRO committit, non ALTERI, sed
 huic eam tradit.]

III.

Neque verò patrocinari potest Eranistæ
 nostro, sensus ille S. Augustini, quo hæreticis
 abutimur est; vt petro creditæ sint oues Chri-
 sti, quatenus Petrus Ecclesiæ typum præ se fere-
 bat. Hinc enim hæretici & omnes Apostolos
 inter se pares malè concludunt: Eranista verò
 solos Petrum & Paulum pares fuisse contendit.
 Prætereà verò hæc ratio utrosque iugulat. Nul-
 la siquidem adinueniri caussa potest, cur Pe-
 trus hoc loco totam Ecclesiæ coronam repræ-
 sentet, ipsosque licet præsentis Apostolos, vnus
 in se exhibeat: quàm quia solus ipsorum om-
 nium Princeps, Coryphæus, Caput, supremus-

Probatur ex Christi institutione. Cap. II. 15

que pastor, hoc etiam Christi dicto factoque

constituebatur: quod disertè proficitur S. AV-

GVSTINVS commentario postremo in Ioan-

nem, & aliis identidem locis, *Petrus figuram*

Ecclesia gessit propter Apostolatus PRIMATVM.

Quod petri solius proprium, singulare est; ut

eidem quatenus primus est pastor, conuenit ius

alios Apostolos pascendi, adeoque paulo ipsi

præeundi, eumque regendi cum cæteris quo-

rum est Caput. In summa igitur, deteriorem

Erantistæ causam, accersita hæreticorum præsi-

dia reddunt: sicut hæreticorum causam, Au-

gustini emendicata sententia condemnat: quæ

petro vni ius Ecclesiam vniuersalem representan-

di, vni etiam petro, potestatem pascendi vni-

uersalem attribuit. S. AVGVSTINVS. VNVS est

Petrus qui figuram Ecclesia gerat. Rursus VNI Pe-

tro in typo unitatis Dominus dedit potestatem. Idem

alibi paulum cum petro laudans. In VNO Petro

figurabatur vnitas omnium Pastorum.

*S. Aug. tra.
223. in Ioan.
& in Ps. 108*

*S. August.
lib. 3. de bna
pt. c. 17.*

*Idem serm.
24. de ss.*

CAPVT III.

CATHEDRA SINGVLARIS PETRI,

seu Primatus, ratione singulari asseritur.

LVCVLENTA sunt Iosephi Matathiæ f. *Ioseph. lib. 2.
verba contra Apionem Grammaticum, cõtra Apionem*
Iudaici populi statum, Theocratiam appel-

lantis. Οἱ μὲν μοναρχίας, οἱ δὲ ταῖς ὀλίγοις δυνατείαις ἄλλοι δὲ ταῖς πλήθεσι ἐπέτεραν ἢ ἐξουσίας τῶν πολιτευμάτων. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τοῦτον ἕδωκεν ἀπειθεῖν. οἷς δ' αἰεὶ πῶς εἴποι βιαιότητος ἢ λόγου, θεοκρατίας ἀπέπεισε το πολίτευμα, τῶν θεῶν μᾶλλον μόνω ἢ ἀρχῶν ἢ τῆ κράτος ἀγαθῆς, καὶ πίστεως εἰς ἐκείνους ἀπαντας ἀφορᾶν, οἷς αἴτιοι μὲν ἀπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῶν κακῶν αἰθροῦσι παρέχοντα ἢ ἰδίᾳ. Id est, illi quidem Monarchiis, alij Oligarchiis, alij verò Democratijs rerum publicarum gubernationem permiserunt. Legislator verò noster nihil horum respexit: at veluti si quis vim verbò faciat, gubernationem Theocratiam appellavit; ad Deum præcipuè solum, dominationem & imperium referens, suadensque in eum cunctos aspicere tanquam in principium bonorum omnium, vniuersum omnibus hominibus ac priuatim ea suppeditans.]

Tale profectò est, multòque potiori iure credi debet Ecclesiæ imperium, in quo præfectus ac institutus à Deò Pontifex veram nomine ac vice illius per vniuersi plagas orbis, Theocratiam solus administrat.

Vnus igitur primus, non duo primi Pontifices ab Exordio Ecclesiæ à Christo designati vel creati. Vnus Christi Vicarius vniuersalis non duo. Vnus pastor supremus non duo supremi pastores. Vnum denique caput non duo capita. Vna capitis persona, non duæ. Ratio

optima,

optima, simplicissima quippe: ideo vnus primus, quia primus: ideo vnus summus, quia summus. In numero, si alterum primo addas, primus iam non erit, sed secundus. In gradu si summo, addas alterum: summus non erit. Ita si caput capiti, monstrum futurum est.

Eruditè philosophi: Datur vnum primum in vnoquoque genere, quod est mensura & causa cæterorum: Illud verò primum non nisi vnum esse potest. Multa enim in ordinem reduci per vnum, à quo pendeant, necesse est. Omnis autem Ordo ab vno tantum est. Legatur S. Augustinus lib. sec. de moribus Manichæorum.

*Ex Arist.
2. Met. S.
Tho. 1. p.
q. 2. a. 3. &
q. 11. a. 3.*

*S. Aug. l. 2.
de mor.*

*Man. c. 6.
& lib. de Or-
dine.*

*Tertull. li. 1.
in Marc.
post init.*

II.

Huic rationi lucem ac vires addet dissertatio Tertulliani contra Marcionem, duo summa Principia rerum inducentem. Quæ est, inquit, conditio ipsius summi magni? nempe vt nihil illi adæquetur, id est vt non sit aliud summum magnum: quia si fuerit, adæquabitur: & si adæquabitur, non erit iam summum magnum: euerfa conditione, &, vt ita dicam, lege, quæ summo magno nihil finit adæquari. Ergo VNICVM sit necesse est, quod fuerit summum magnum, par non habendo, ne non sit summum magnum. Ac ne quis id dictum putet aut verum tantum esse sibi fingat, in supremo tantum rerum gradu, quo Deum consistere ac

præesse opus est: id etiam in singularis generibus ac ordinibus stare ostendit grauis idem Auctor: vnde adiicit. *Nec inter Reges plurifarum videri potest summum magnum, sed VNICVM atque SINGVLARE.*

III.

Addimus nos, nec inter Pontifices, summum magnum esse potest, nisi vnicum atque singulare, nec summus igitur Pontifex nisi vnicus atque singularis. Vnicus atque singularis, alterum excludit: Petrus igitur Paulum. Iure siquidem vsurpare liceat quod idem Magister, vt S. Cyprianus vocabat, Duos intuens
 „ tam pares, quam duo summa magna, quid fa-
 „ cerem si ambos colerem? vererer ne abundan-
 „ tia officij, superstitione potiùs quàm Religio exi-
 „ stimaretur: quia duos tam pares, & in altero
 „ ambos possem in vno dumereri: hoc ipsum te-
 „ stimonio præstans parilitati & vnitati eorum,
 „ dum alterum in altero venerarer, dum in vno
 „ mihi duo sunt. Si alterum colerem æquè reco-
 „ gitarem ne suffundere viderer numeri vanita-
 „ tem, sine differentiâ superuacui: hoc est tutius
 „ censerem neutrum colendum, quàm alterum
 „ cum scrupulo colendum, aut ambos vanè.

Cùm ex hac vnicâ ratione, duo summa, nec duo summi esse possunt: tum ex hoc solertissimi Scriptoris loco, sextentæ machinæ argumentorum confici torquerique possunt, quæ duplex illud & vnum, hoc est prodigiosum Eranistæ Caput elidant.

CATHEDRA SIVE PRIMATVS

Petri singularis ex omnium Ecclesia aetatum siue
saeculorum doctrina confirmatur.

CAPVT IV.

AVtoritati diuinæ rationem subiecimus;
Rationi, Ecclesiastica nunc succedet au-
toritas. Aetatum siue saeculorum Ecclesiae, fir-
ma quidem omnium & indissoluta consensio.
Quanta audiuimus & cognouimus ea: & Patres vestri ^{Psal. 77.}
annuntiauerunt nobis? Non sunt occultata à filiis eorum
in generatione alterâ. Iamque inde, quàm vanus
sit Eranista facilè ipse percipiet, qui per itera-
tam illam de pauli $\sigma\tau\alpha\gamma\mu\alpha\tau\alpha$ & cum petro co-
æquatione sententiam, Ss. patrum doctrinæ
traditionique perpetuæ cōsentaneam tam ine-
ptè sibi finxit, quàm subdolè rudioribus pro-
pinauit. Antequam ipsi sua tela manibus excu-
tiamus, quod sequenti libro meditamur, no-
stra primùm experiri debet. Nostra, inquam,
licet ex iis nonnulla iam intorserint, qui de su-
premi pontificis Monarchiâ aduersùm Secta-
rios scripserunt: primus in Ludderum Ekiius
varios patrum locos collegit: secuti Lindanus,
Cochlæus, Pighius, Coccius, nostrâ ætate
Card. Baronius, Bellarminus: Galli verò, Fe-
uardentius, Duuallius, Mauclercius Sorbonici

*At editos
post se multos
Patres pro-
pria præfer-
tim linguâ
non legerant.*

Doctores: Optimè pro sua quique prouinciâ: Quo vero delectu, quâ sedulitate, quâ fide, post ipsos in hac materiâ versati fuerimus quoque aliis intacta attigerimus, lectoris eruditi diligentia, æquitas probabit.

Adde quod superiùs laudati tractatores aliud spectarunt, nempe vt Monarchiam pontificiam Aristocratiam saltem temperatam, vt ait Bellarminus, ex antiquâ patrum doctrinâ elicerent ac illustrarent: Nobis, quod rem præsentem attinet, alius est scopus: non tam status Ecclesiastici τὸ μοναρχικόν! quam Monarchiæ eiusdem τὸ μοναδικόν, id est singularitatem vni Petro affixam, Paulo cæterisque Apostolis minimè communicatam indagaturis. Hoc non gloriolæ quam non aucupamur, aut iactantiæ causâ: sed quò fastidiosam Iansenistarum maledicentiam occupemus; qui sibi meritò infestis scriptoribus, perpetuò spoliationem aliorum obijciunt, quam ipsi non in Orthodoxorum tantum libris, sed in hæreticorum monumentis propudiosè exercere solent. Vt infra deprendemus plagiarium hunc Eranistam ex Luddero, Caluino, sed copiosissimè ex Marci Antonij de Dominis notissimi transfugæ lucubrationibus, auctoritates patrum, quibus abutitur, & rationum & locorum opimas quascumque putauit prædas, depredatum esse. Sed hæc obiter: aliam nobis esse pugnam quàm verborum, hoc specimen docebit.

Sæculi primi doctrine, de singulari Petri primatu, sufficere debent ea, quæ ex Evangelio Ss. Patrum interpretationibus exposito superius attulimus. Sequentium scriptorum est genus quoddam dubium vel adulterinum, ex quo nullum aduocamus. Neque ex actis Lini, neque ex Clementis recognitionibus aut epistolis eiusdem, in quibus habetur. *Inter Apostolos ipsos par institutio non fuit, sed VNVS omnibus præsuit*: neque ex Anacleti, Sixti, pij, Eleutheri aliorumque incertæ fidei scriptis testimonia, quibus alij nisi sunt, in medium producimus.

Auspicamur à TERTULLIANO Presbytero adhuc Orthodoxo: qui præter ea quæ antea posuimus, Petrum à Ioanne & reliquis Apostolis hoc characterismo distinguit, quod solus sit *dictus Petra Ecclesie adificanda: claves regni caelorum consecutus, & soluendi & alligandi in caelis & in terris potestatem.* Tertull. de preser. 1. 27. Quemadmodum & propriis velut notis à Petro, Ioannem secernit, *pectori Christi incubantem, cui soli Dominus Iudam traditorem prae monstravit, quem loco suo filium Mariae demandavit.* Ergo singulari quadam ratione Petrum fuisse Ecclesie fundamentum, claves accepisse proprias, supremam ligandi soluendique facultatem: quam nec Paulo, de qua ibidem loquitur, communicatam velit, agnoscit Tertullianus. Origen. lib. 5. in Ioan.

ORIGENES Presbyter Alex. magnificè admo-

dum Petrum ita designat, Πέτρος ἐφ' ᾧ οἰκοδομη-
 ται ἡ τῆς Χείροδ Εκκλησία. *Petrus super quem Ecclesia
 Christi edificata est.* Idem soli Petro titulum Prin-
 cipis Apostolorum tribuit: & in Epistolam ad
 Romanos ex antiquâ Rufini interpretatione,
*Petro, inquit, summa rerum de pascendis ouibus à
 Christo tradita est.* Quæ omnia nisi de peculiari
 aliquâ ratione, quam alij Apostoli adeoque
 Paulus ipse fortiti non sint, singulariter expo-
 nas, certe frustra dicta essent, aliisque Apolto-
 lis, non vni Paulo, iniuriam non mediocrem
 irrogarent.

*Id in Ln. ho.
 17. & lib. 5.
 ep. ad Ro.*

S. Cypri. ep. 55

S. CYPRIANVS, Episcopus Carthaginensis:
 alternis enim latini cum Græcis audiendi, epi-
 stolâ ad Cornelium de Ecclesiâ Romanâ verba
 faciens: *PETRI Cathedra, Ecclesia principalis: vn-
 de vnitas sacerdotalis exorta est.* Cuius dicti rationem
 prius in epistolâ ad plebem contra Felicissimum
 schismaticum reddiderat, de Ecclesia Catholi-
 eâ loquens in hunc modum *1 Deus vnus est, &
 Christus vnus, & vna Ecclesia, & Cathedra vna su-
 per PETRVM! Domini voce fundata.* Rursum
 verò Ecclesiam Romanam *PETRI LOCVM* vo-
 cat, & locum successorum Petri. *Factus est, in-
 quit, Cornelius Episcopus de Dei & Christi eius iudi-
 cio, de Clericorum penè omnium testimonio, de plebis,
 quæ tunc affuit, suffragio, & de Sacerdotum antiquo-
 rum & bonorum virorum collegio: quum nemo ante se fa-
 ctus esset, quum FABIANI LOCVS, id est quum*

Ep. 40.

Probatur ex primor. seculor. testimon. Cap. IV. 23

LOCVS PETRI & gradus Cathedra Sacerdotalis vacaret. Alia eiusdem Episcopi testimonia frequentissima Lectoris diligentia relinquimus.

*Idem ep. 69.
70. 71. 73. 75
& lib. 25.
Vñl. Eccl.*

S. CYRILLVS Hierosolymitanus, tot locis primatum Petri in Ecclesiâ Catholicâ planè singularem contestatur. Apud illum enim solus Petrus dicitur ὁ κορυφαίωτος καὶ πρωτοστάτης τῆς Ἀποστόλων ὁ δὲ ἐκκλησίας κορυφαῖος κέρυξ, ἡ βασιλεὺς τῆς ἐκκλησίας κλειδοῦχος. *Supremum omnium caput, & praeses Apostolorum; Ecclesia summus praeo; Regni caelorum clauiger.* Quae quidem elogia nunquam ipse, nunquam vllus Ss. Patrum quum de solo Paulo loqueretur, vsurpauit: vsurpare verò potuisset, si Paulus totius Ecclesiae caput fuisset, aequale Petro in omnibus, vt mentitur Eranista.

*S. Cyrill.
hier. Catech.
2. 11. 17.*

III.

S. OPTATVS Milcuitanus Episcopus, nihil crebrius quam PETRI CATHEDRAM loquitur: non longe verò ab initio libri alterius contra Parmenianum, totam Eranistae dyada penitus euertit, iis verbis quae ad quemuis sectarium aptissimè inflectas. Igitur neque non potes scire te in vrbe ROMA, PETRO primò Cathedram Episcopalem esse collatam, in quâ sederit OMNIVM Apostolorum CAPVT Petrus: vnde & Cephas appellatus est: in quâ vnâ Cathedrâ vnitas ab omnibus seruaretur: ne cæteri Apostoli singulas sibi quique defenderent: vt iam Schismaticus & peccator esset, qui contra SINGV-

*Optat. lib. 1.
in Par. & 2.*

Idem lib. 2.

Vbinam
Paulus ?

„ LAREM Cathedram, alteram collocaret. Ergo
 „ Cathedra VNICA est, quæ est prima de doti-
 „ bus, SEDIT PRIOR PËTRVS : Cui successit Li-
 „ nus, Lino successit Clemens, Clementi Anacli-
 „ tus, Anacrito Euaristus, Euaristo Sixtus, Sixto
 „ Telephorus, Telephoro Iginus, Igino Ani-
 „ cetus, Aniceto Pius, Pio Soter, Soteri Eleu-
 „ therius, Eleutherio Victor, Victori Zepheri-
 „ nus, &c. Vsq̄ ad Siricium post quem com-
 „ memoratum, Denique, inquit, si Macrobio dica-
 „ tur vbi illic sedeat, nunquid potest dicere, in Cathedrâ
 „ Petri? quam nescio si vel oculis nouit, &c.

PAVLI nulla mentio, vbi agitur de Cathe-
 dra, Petri Cathedra vocatur: Cathedra Episcopalis
 dicitur in quâ sedit omnium Apostolorum Caput Petrus,
 non Paulus: dicitur Cathedra Singularis & Vni-
 ca: & probatur quia in eâ sedit prior Petrus, non
 Paulus: dicitur in eâ Petro non Paulo, Linum
 successisse. Neque verò ingeri potest Optatum
 præterisse Paulum, ex incogitantia seu obliuio-
 ne: illius enim ibidem meminit, vbi agitur de
 eius sepulchro & sacello, non verò vbi de Ca-
 thedrâ quæ Petri solius est: addit quippe post
 recensitam illam Petri successorum seriem:
 „ Denique si Macrobio dicatur vbi illic sedeat,
 „ nunquid potest dicere, in Cathedrâ Petri? quam
 „ nescio si vel oculis nouit, & ad cuius memo-
 „ riam non accedit quasi schismaticus, contra
 „ Apostolum faciens, qui ait memoriis sancto-
 rum

Probas. ex primor. saeculor. testimon. Cap. 1. 23^{ce}
 rum communicantes. Ecce praesentes sunt ibi^{ce},
 duorum memoriae Apostolorum; dicite si ad has^{ce}
 ingredi potuit: ita ut obtulerit illic, ubi sancto-^{ce}
 rum memorias esse constat. Et postea Cathedram^{ce}
 Petri per Petrum nostram esse probaui-^{ce}
 mus.]

S. BASILIUS Caesarea Cappadociae Episcopus. *S. Basil.
 S. Basil.
 prooem. Eo
 thic. ad fin.
 tom. 2.*
 homilia de iudicio Dei ὁ μακάριος Πέτρος, ὁ πάντων ἁγίων μαθητῶν ἀρχιεπίσκοπος, ὁ μόνος ὃς πλεῖστον ἁγίων μαρτυρητῶν ἔμαρτυρησεν, ὁ τῶν κλεῖν ἑσθλῶν βασιλείας ἁγίων οὐρανῶν πιστωθεὶς, *Beatus Petrus, ille omnibus discipulis praelatus, solus praeceteris honorifico testimonio ac beatificatione insignitus, ille qui Regni caelorum claves accepit: de Paulo iam loquebatur ibidem; at nihil tale de eo, quod ad Cathedram seu primatum pertineat. Alterius illustris testimonij verba ex libris ad Eunomium lege supra cap. 1.*

IV.

S. GREGORIUS cognomento Theologus *Greg. Naz.
 or. 26.*
 CP. Episcopus. PAVLUM hoc donat elogio
 Παῦλος ὁ μέγας κήρυξ τῆς ἀληθείας, ὁ ἁγίων ἑσθλῶν ἐν πίστει διδάσκαλος, ὁ τῶν πολλῶν κληρῶν τῆς ἐκκλησίας ἀρχιεπίσκοπος, ὁ μὴ ἄλλῃ πηρὶ ζῆλον ἢ χεῖρῶν, ὁ μέγιστος τῶν θεολογῶν, ὁ τῶν Παραδείσου θύρας, ὁ ποδῶν διὰ τῶν πλειόστον, τῶν ἀειάτων. *Paulus magnus veritatis praeceptor, gentium in fide Magister, qui amplissimum orbem Evangelij implevit, qui soli Christo vixit, qui ad tertium usque caelum penetrauit, qui paradisi spectator fuit, qui denique propter vitae perfectionem, dissolutionis cu-*

piditate flagrantis. Hæc de paulo stupendus ille
 DOCTOR, de PETRO vero statim: Ο ὁὐ Πέτρα
 κελύφα, ἢ τοῖς θεμελίους ἢ ἐκκλησιαστικῶν πικρῶνται, hic qui-
 dem Petra vocatur, & fundamenta Ecclesie fidei sua
 credita accipit &c. quem etiam hoc caractere à
 Ioanne Apostolo distinguit, qui non minùs
 Paulo Romæ fuit ac docuit.

S. Hier. ep.
 57.

Hier. lib. in
 Matth. &
 epi. 54. &
 lib. in Pela-
 gian.

S. HIERONYMVS PRESBYTER S. Gregorij
 Nazianzeni, Constantinopoli discipulus. Petri
 Cathedram magnificè bis celebrat Epistolâ ad
 Damasum notissimâ. *Beatitudini tuæ, id est Cathe-
 dre Petri, communionem confocior.* Idem commenta-
 riis in Matthæum, vni Petro, petram esse, fun-
 damentum Ecclesie esse, super eum Ecclesiam
 edificari, pro singulari inter ac supra cæteros
 Apostolos prærogatiuâ multoties tribuit. Lucu-
 lentissimè vero Iouinianò dicenti. *At super Pe-
 trum fundatur Ecclesia* (coniugatum nempe) res-
 pondet. *Licet idipsum in alio loco super omnes Apo-
 stolos fiat, & cuncti clauis regni cælorum accipiant: &
 ex æquo super eos Ecclesia fortitudo solidetur: tamen pro-
 pterea inter duodecim VNVS eligitur: vt Capite consti-
 tuto schismatis tollatur occasio.* Atque vt viam ex
 hoc loco obstruamus Eranistæ dicturo pau-
 lum & in consortium imperij postea adie-
 ctum. S. Hieronymus in continenti non de
 Pauli, sed de Ioannis primatu, quæstionem
 mouet, *Sed cur non Ioannes electus est virgo?* cum
 ab hac principatus dignitate, ob ætatem remo-

tum fuisse dicit, atque aliam, loco primatus, prerogatiuam Euangelista & Propheta concessam docet in primum Virginitatis. Multa dein de paulo subiungit, sed ne verbum quidem de primatu: Quin potius paulum petro dignitate minorem fuisse, non semel inculcat in Epistolis ad S. Augustinum, qua de re inferius.

V.

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS Constantino- politanus Episcopus hoc in se potissimum suscepisse noscitur, vt petri Cathedram primatum- que singularem assereret. Nonnulla iam ex illo facundia Christiana fonte libauimus: sed innumera supersunt. Agnoscit ac suspicit illius potestatem iure diuino & a Christo immediatè profectam, ἡ πρώτη καὶ πρώτη τῶν ἀποστόλων, καὶ ἡ πρώτη καὶ πρώτη ἐν ἁπασίν, Primum Apostolorum factum esse eique totum orbem in manus traditum. Continud ibidem de paulo sermonem facit de quo nihil simile audet. Iterum Πέτρος Ἀπόστολος μέγας, Πέτρος ἀγράγις, καὶ κρηπίς ἀσπίλουτος, ἄνωτος τῶν μαθητῶν Πέτρος ἐκείνος ἢ κορυφή τῶν ἀποστόλων, ὁ ἄνωτος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Petrus Magnus Apostolus: Petra inuiolabilis: basis inconcussa: Primus discipulorum Petrus ille, vertex Apostolorū. Primus in Ecclesia. Vbi vero hoc ynqua de paulo: vbi paulum primū, & verticem Apostolorū & primum in Ecclesia nuncupauit: imò paulum, statim commemorans. Παῦλος ὁ πρῶτος κοπιῶν, καὶ μέγας ἡγούμενος ἐν τῇ ἀσπίλου φησας, ὁ ὄ-

S Chryso- st. or. 6. in In- deos.

Chryso- st. ho. 9. de Panis.

1587

σάμα π τὴν οἰκουμένην πεζώτας, ὁ γὰρ καὶ θάλασσαν καὶ
 αἴρα πεδραμῶν, ὁ καὶ τῶν ἑσπερῶν περὶ τὴν οἰκουμέ-
 νην πελειθῶν, ὁ λιθαδεὺς, ὁ τυπθῆδεις, ὁ φορευθεὺς, ὁ πάν-
 τα διὰ τὸ ὄνομα τῶ θεοῦ παθῶν, ὁ οὐραγία φωτῆ κληθεὺς
 αἰθερὶν ὄρα οὐτὸς π λίγι. Paulus ille multum iactatus,
 innumeris trophæis contra diabolum erectis clarus, qui
 in corpore orbem peragravit, qui terram, mare & aërem
 percurrit, qui velut alis subuectus vniversum lustravit,
 ille lapidatus, verberatus, interfectus, ille qui omnia
 propter nomen Dei passus est, qui cælesti voce accersitus
 è cælo est: Vide quid ipse dicat, &c. Hæc pro-
 fecto Chrysoſtomus. licere sibi putauit quæ de
 Paulo vsurparet, non verò quæ primatûs infi-
 gnia sunt.

Ex mente igitur S. Chrysoſtomi petro soli
 hæc quadrant, vt sit ὁ κορυφαῖος ἐκεῖνος Caput illud
 Ecclesie; ἡ κεφαλὴ τῆ χοροῦ τῶν Ἀποστόλων, κρητὶς τῆ πί-
 στως καὶ τῆ ἐκκλησίας. Caput Chori Apostolorum fidei &
 Ecclesie basis. τὴν ὁμοειδίαν τῆ οἰκουμένης ἐκκλησίας is
 cui Vniuersalis Ecclesia gubernatio commissa est.
 Lib. 1. τῶν 95 ἀρχῶν τῶν Ἀποστόλων, κρητὶς τῆ ἐκκλησίας, ὁ κορυφαῖος τῆ
 τοῖς σαῖδα- χοροῦ τῶν μαθητῶν. Primus Apostolorum, basis Eccle-
 λιαδ' ἱστῶσ. sie, Coryphæus Chori discipulorum. De paulo sta-
 tim loquitur, & nihil de primatu qui reuera
 pauli non est, sed petri.

Panegyricus SS. Apostolorum petri & pauli
 ad calcem tomi v. editionis Anglicanæ non est
 sancti Chrysoſtomi, sed vetusti satis auctoris
 qui Chrysoſtomi studiosus fuit: In eo multi

Probat. ex v. & vi. saculi testimonijs. Ca. IV. 29
 sunt utriusque Apostoli insignes paralleli, qui-
 bus Eranista non mediocriter abuti queat: nul-
 la vero est comparatio eorum quoad æqualita-
 tem potestatis ac supremæ dignitatis, quæ sem-
 per B. Petro soli tribuitur, ut initio, Πέτρος ὁ κε-
 ραίτης τῶν Ἀποστόλων. Παῦλος ὁ γνωστὸς τῆ οἰκουμένης
 καὶ τῶν αἰῶν δυνάμει συμμετόχος. *Petrus Apostolorum
 dux: Paulus orbis cognitor & supernarum virtutum in-
 spector.*

CATHEDRA SINGULARIS PETRI,
 seu Primatus saculi v. & vi. testimo-
 nijs illustratur.

CAPVT V.

QVI B. Paulum Sancti Chrysoſtomi ve-
 lut æmulatione succensus, vehementissi-
 mē duxerit, nemo certē S. Augustino in hoc
 amoris genere videtur antepoſendus. *Auidiſ-
 ſimē* inquit ille Doctōr eximius, *arripui Domine
 ſtylum Spiritūs tui præ cæteris Apoſtolum tuum Pau-
 lum: humilitas & Charitas, ſolidamentum pietatis, mihi
 inuiſcerabantur miris modis, quā minimum Apoſto-
 lorum tuorum legerem. Nunquam tamen B. Augu-
 ſtino venit in mentem ut prærogatiuam prima-
 tūs, Petri ſingularē ac propriam, Pau-
 lo, quem deperibat ματαιὸς ἐξέτις, ut phraſi
 Chryſoſtomi utar, arrogaret.*

*S. Auguſtin.
 lib. 7. Con-
 feſſ. c. 11.*

*Chryſoſt. de
 S. Petro.*

S. AVGVSTINVS Episcopus Hippo-Regien-
 sis, antea laudatus toties, semel atque iterum
 nunc audiendus. Sanè Latinus Chrylostomus
 mihi videtur, quum solum Petrum [Præposi-
 tum Apostolorum: primum & præcipuum in
 ordine Apostolorum: Caput, Ecclesiæ Verti-
 cem, Crepidinern,] nunquam ita Paulum ap-
 pellat. Idem expositione in Ioannem. [Petrus
 » Apostolus propter Apostolatûs sui PRIMATVM
 » Ecclesiæ gerebat figuratâ generalitate perso-
 » nam. Quod enim ad ipsum propriè pertinet,
 » naturâ vnus homo erat: gratiâ vnus Christia-
 » nus: abundantiore gratiâ vnus idemque pri-
 » mus Apostolus.] Hæc singularis Petri, quoad
 primum, ac propria prærogatiua est. Quod
 si ab eodem præstantissimo Doctore, num Pe-
 tro in Ecclesiæ Romanæ Cathedrâ Paulus con-
 federit, requirit Eranista: procul dubio ita res-
 ponsum est, quemadmodum Petiliano Dona-
 tistæ [Cathedra tibi quid fecit Ecclesiæ Roma-
 » næ in quâ PETRVS sedit, & in quâ hodie Ana-
 » stasius sedet?] atque rursus in Epistolâ ad Gene-
 » rosam. [Si ordo Episcoporum sibi succeden-
 » tium considerandus est, quanto certius & verè
 » salubriter ab ipso PETRO numeramus, cui to-
 » tius Ecclesiæ figuram gerenti Dominus ait: Su-
 » per hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, &
 » portæ inferorum non vincunt eam. PETRO
 » enim successit Linus: Lino Clemens: Clementi

Qu. non.
 ref. 75.
 Ser. 3. de
 verb. do.
 lib. 11. de
 temp.

S. August.
 ep. 165.

Anaclitus, Anaclito Euaristus, Euaristo Alexander, &c. ac tandem Siricio Anastasius: In illum autem ordinem qui ducitur ab ipso Petro, vsque ad Anastasium, qui nunc eandem Cathedram sedet, &c.] Ergo non solum Ecclesiam Vniuersalem Petro soli vt Capiti, sed etiam Romanam Cathedram soli Petro vt Episcopo propriam vult Augustinus. Vbinam vero librorum, Pauli primi Episcopi Romani meminit? Eranista, somnias. II.

S. CYRILLVS Episcopus Alexandrinus in Euangelium Ioannis de Petro quidem *αὐτός ὁ τῷ* S. Cyrill. l. 12 in lo.
ἀγίῳ μαθητῷ πρῶτος ipse *ἁγίων* Discipulorum *πρωτεύων* ipse *ἁγίων* Discipulorum *πρωτεύων* Prælati. De paulo vero *ὁ τῷ μωυσεῖον ἑκ* Lib. in Ne-
μάτας, ὁ κέρυξ καὶ ἀπόστολος, καὶ τῷ ὑψηλῶν θεο ματίας, ὁ κέρυξ καὶ ἀπόστολος, καὶ τῷ ὑψηλῶν θεο
παι ἱερουργός ὁ σοφώτατος Παῦλος παι ἱερουργός ὁ σοφώτατος Παῦλος *Mysteriorum* ille dis-
penfator, praco ille & Apostolus & Euangelicarum penfator, praco ille & Apostolus & Euangelicarum
sanctionum sacer administer, sapientissimus Paulus. sanctionum sacer administer, sapientissimus Paulus. At
 iterum de petro, etiam dum Paulo eum com-
 parat, *ὁ τῷ ἀγίῳ ἀποστόλων ἐκέρτος.* Ἀποστόλων *ille* ille *praprius.* Lib. 9. in Iulian. fin. 84.

S. Leo Episcopus Romanus non tam in suâ quàm in Christi causâ minime suspectus. Is, præter alia superius conscripta testimonia, Epist. ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum Vicarium suum, Sacerdotibus, inquit, licet dignitas non sit communis, est tamen ordo generalis: quoniam & inter beatissimos Apostolos, in similitudine honoris fuit quedam

dam discretio potestatis, & cum omnium par
 esset electio, VNI tamen datum est vt cæteris
 præmineret. De quâ formâ, Episcoporum
 quoque orta est distinctio, & magnâ disposi-
 tione prouisum est, ne omnes omnia sibi ven-
 dicarent: sed essent in singulis prouinciis singu-
 li, quorum inter fratres haberetur prima sen-
 tentia: & rursus quidam in maioribus vrbibus
 constituti, sollicitudinem susciperent amplio-
 rem: per quos ad VNAM PETRI SEDEM vni-
 uersalis Ecclesiæ cura conflueret, & nihil vs-
 quam à suo Capite dissideret.] Pluribus aliis
 abundat.

THEODORITVS Cyrensis Episcopus egre-
 gium quidem Eranistæ nostro locum parat. si-
 quidem Eranistes ille seu Polymorphus quo
 cum Theodoritus agit, cum ab eo quæsiuisset
 testimonium τῷ χροῦ τῆς Ἀποστόλων cæteris Apo-
 stolorum, reponit Theodoritus Ἀκουσον τῷ τῶ-
 τῷ τῆς Ἀποστόλων βοῶντος, καὶ τὰ εἶξ. ἦρκει μὲν ἢ μέγας ὁ
 μέγας Πέτρος τῆ ἀληθείας συμμαρτυρεῖν. καὶ γὰρ ὁ δεσπό-
 τῃς ὡς τῆ τῆς μόνῃς τῆς ἀληθείας ὁμολογίας δεξάμε-
 νος ἐβεβαίωσε ταύτην τῷ ἀσπίδῳ μαχεσσομῶ. *Audi*
 PRIMVM Apostolorum clamantem, &c. sufficiebat qui-
 dē solus Magnus Apostolus petrus veritati testimonium
 reddens. Etenim Dominus ab ipso solo veritatis confes-
 sionem suscipiens firmavit illam insigni beatificatione,
 &c. Idem scribens ad Leonem Romanum
 Pontificem. Et Πᾶλος ὁ ἀληθείας ὁ κέρυξ, ἢ τῷ ἀγίῳ
 πνεύματι

Theodoritus
dial. 1. cum
Eranistâ.

Theodorit.
Ep. 113.

πνεύματος σάλπιγγος, ὡς τὸ μέγα ἰδραμε Πέτροι, ἅπα
 τοῖς ἐν Ἀντιοχίᾳ οὖν τῷ νόμῳ πολιτείας ἀμφισβητῆσι
 παρ' αὐτῶ κομισαί τιμὴ λύσι. πολλῶ μᾶλλον ἡμῶς οἱ εὐπι-
 λῆς ἔσμι κροῖ, ὡς τὸ Ἀποστολικὸν ὑμῶν πείχον ἑρόνον
 ὡσα παρ' ὑμῶν λαβεῖν τοῖς τῷ Ἐκκλησιᾷ ἔλκεσι. διὰ πάντα
 γὰρ ὑμῖν τὸ σφραττεῖν ἀνάμῃ. Id est, si PAVLVS
 Veritatis p̄æco, sancti Spiritus tuba, ad Ma-
 gnum PETRVM accurrit, vt ijs qui Antiochiæ
 de legali cōuersione dubitabant, solutionem
 ab eo afferret: multo magis nos humiles ac exi-
 gui ad Apostolicam sedem vestram accurrimus,
 Ecclesiarum vlceribus à vobis accepturi. Enim-
 uero in omnibus vos PRIMAS tenere cōuenit.]

S. Maxim.
 form. 5. de
 Pet. & Paul.

S. MAXIMVS Taurinensis Episcopus, [Do-
 minus Petro sicut bono dispensatori clauem re-
 gni cœlestis dedit. Paulo tanquam idoneo Do-
 ctori Magisterium Ecclesiasticæ institutionis
 iniunxit. Clauem enim quodammodo à Chri-
 sto scientiæ & Paulus accepit. Ambiq̄ igitur cla-
 ues à Domino perceperunt, scientiæ iste, ille
 POTENTIÆ.]

S. ISIDORVS Pelusiota Hieromonachus. Epist.
 ad Ieronem, Χειρὸς τῷ Πέτρῳ τῆς Διακονίας μαθητῶν Κο-
 ρυθαῖος οὐ μόνον σωματικῶν, ἀλλὰ ἔσμι ψυχικῶν ἀπέλευσε
 ἀμαρτημάτων ἔσμι νοσημάτων. Christus Petrum discipulo-
 rum Sodalitij Principem non solum corporis, sed etiam vi-
 cijs & morbis animi liberauit. Iterum post Magi-
 strum suum Chrylostomum, Πέτρος ὁ τῷ Χριστῷ
 Ἀποστόλων Κορυθαῖος. Petrus Chori Apostolici Coryphaeus.

Isid. Pel. lib.
 ep. 142.
 Idem lib. 2.
 ep. 99.

Li. 4. ep. 166

iterum ad Architium *ἀγίου τῷ Κορυφαίῳ τῷ Ἀποστό-
λω.* De Paulo verò non vsurpat vnquam ea
quæ ad supremam Ecclesiæ potestatem spe-
ctant: sed solùm quæ ad doctrinæ sublimita-
tem & copiam, vt non rarò eum vocat τῷ Χει-
ροῦ φρονιματίων ἔ τῷ θεῶν μυστηρίων ἐπιμετῶν dispensato-
rè sensuum Christi & diuinorum mysteriorum.
De primatu vero Ecclesiæ totius, nihil planè.

Lib. 3. epist.

MAGNVS FELIX ENNODIVS Gallus, Epif-
copus Tiringensis in Apologetico pro Synodo,
Romanum Pontificem Symmachum Petro
non Paulo vt supremo Pontifici successisse me-
morat. [Non nos Beatum PETRVM sicut dicitis,
à Domino cum Sedis priuilegijs, vel SUC-
CESSORES eius, peccandi iudicamus licentiam
suscepisse. Ille perennem meritorum dotem
cum hæreditate innocentie misit ad posteros:
quod illi concessum est pro actu luce, ad illos
pertinet, quos par conuersationis splendor il-
luminat. Quis enim sanctum esse dubitet, quem
apex tantæ dignitatis extollit: in quo si desine-
nt bona acquisita per meritum, sufficiunt quæ à
LOCI DECESSORE præstantur. Aut enim claros
ad hæc fastigia erigit, aut qui eriguntur, illu-
strat. Prænosce enim quid Ecclesiarum funda-
mento sit stabile, super quem ipsa moles inni-
titur.

S. ISIDORVS Hippalensis Episcopus. *In nouo
Testamento post Christum Sacerdotalis Ordo à Petro*

Probatnr ex secul. v. & vi. testimon. Cap. V. 35
 Apostolo capit. Ipsi enim PRIMVS datus est Pontifi- *Ibid. diu. of-*
 catus in Ecclesiâ Christi. Sic enim loquitur ad eum *fic. li. 2. c. 5.*
 Dominus. Tu es, inquit, Petrus & super hanc Petram *Matth. 16.*
 edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non praeuale-
 bunt aduersus eam, & tibi dabo clauēs regni caelorum.
 Hic ergo ligandi, soluendique potestatem primus acce-
 pit, &c.

CATHEDRA SINGVLARIS S. PETRI
 siue primatus singularis ostenditur ex testimoniis
 sequentium trium seculorum, sept. oct.
 & noni.

CAPVT VI.

CONCILIVM SEXTVM Oecumenicum *Concil. vi.*
 mittit exemplar ἰσοτύποι suæ definitionis *Aët. 18. f. v.*
 τῆς Ἀποστολικῆς ἰσοτύποι τῆς ἀγίας καὶ Κορυφαίας τῆς Ἀποστόλων
 Πέτρου, ἡγουμένου καὶ ἀγίου τῆς Πάπας ἡγουμένου τῆς
 Ρώμης. Apostolica sedi sancti & Principis Apostolo-
 rum Petri, nempe Agathonis sanctissimo Papa senioris
 Romæ. Petrum solum non verò Paulum Princi-
 pem Apostolorum memorat Synodus: & Ro-
 mam sedem solius Petri: & Agathonem Petri
 vnus non Pauli successorem. Constantinus
 Imp. Pogonatus in Epistola ad Leonem sec. *Ibid. ad cat.*
 Pontificem Rom. αἰσθηρ αὐτὸν τὸ ἐξάρχοντα τῆς Ἀπο- *cat. Concil.*
 στολικῆς καθέδρου, τὸ πρωτοκαθεδρὸν Πέτρου τοῖς γενικοῖς καὶ
 ἐκκλησιαστικῶν ὁμοῦσι, τὸ οἰκονομίας ὅλης θεολογικῶν μὲ-

φησιν, ἡ δὲ τῶν γραμμάτων τῶν χειρῶν Θεοφύλακτου.
 οὐ εἶ ὁ Χειρὸς ὁ υἱὸς Θεοῦ καὶ ζῶντος. αὐτὸν γὰρ ὅλην Χει-
 ρὴν ἡμεῖς τὸ ἱερόν αὐτῶν φέρουσα τῶν λόγων διέχεσθαι. ὅσα
 ἀπαρτὶς ἀσπαύτως. καὶ ἐπιληφινὸς ἐδιέχεσθαι, ἡ οἷον αὐ-
 « τὸν Πέτρον παῖς τῆς φωνῆς ἀρχαίας ἐπιδήματα. Id est:
 « Agathonem Papam velut ipsam principem
 « Apostolici Chori, primæque Cathedræ Antisti-
 « tem PETRUM, mentis nostræ oculis contuiti su-
 « mus, totius Incarnationis mysterium diuinitus
 « eloquentem, verbaque hæc per eas litteras
 « Christo facientem, Tu es Christus filius Dei
 « viui. Nam ipsum totum Christum nobis sacræ
 « eius litteræ differendò exhibebant: quas omnes
 « libentibus animis, sincerèque accepimus, & ve-
 « luti Petrum ipsum vlnis animi suscepimus.]
 « Certe me fugit hæc nomen B. pauli vbi de Pri-
 « matu agitur qui S. Petri singularis est.

Matt. 16.

Cencil. Gall.
 tom. 2. ar. 722.

« S. BONIFACIUS. Archiepiscopus r. Mogun-
 « tinus in indiculo Sacramenti, quod Romæ cum
 « Episcopus ordinaretur, edidit, & manu suâ
 « scriptum obtulit. [In nomine Domini Dei
 « Saluatoris nostri Iesu Christi. Imperante Do-
 « mino Leone à Deo coronato magno Impera-
 « tore, anno vi. post Consulatum eius anno vi.
 « sed & Constantino Magno Imperatore eius fi-
 « lio anno iv. Indiæ. vi. promitto ego Bonifa-
 « cius Dei gratiâ Episcopus tibi. B. PETRO APO-
 « STOLORVM PRINCIPI Vicarioque tuo B. Gre-
 « gorio Papæ & successoribus eius per patrem &

filiū & Spiritum Sanctum Trinitatem insepara-
abilem, & hoc sacratissimum corpus tuum, me
omnem fidem & puritatem sanctę fidei Catho-
licę exhibere, & in vnitāte eiusdem fidei,
Deo operante persistere, in quā omnis Chri-
stianorum salus sine dubio esse comprobatur.
Nullo modo me contra vnitatem communis &
vniuersalis Ecclesię suadente quopiam consen-
tire: sed vt dixi, fidem & puritatem meam atque
cōcursum; TIBI atque vtilitatibus Ecclesię TVÆ,
cui à Domino Deo potestas ligandi, soluendi-
que data est, & prædicto Vicario TVO atque
successoribus eius per omnia exhibere. Sed & si
cognouero Antistites contra instituta antiqua
sanctorum Patrum conuersari, cum eis nullam
habere communionem aut coniunctionem: sed
magis si volucro prohibere, prohibebo: sin mi-
nus, fideliter statim domino meo Apostolico
renuntiabo. Quod si, quòd absit, contra huius
promissionis meę seriem, aliquid facere quoli-
bet modo seu ingenio vel occasione tentauero,
reus inueniar in æterno iudicio, vltionem Ana-
nię & Saphirę incurram, qui VOBS etiam de
rebus propriis fraudem facere vel falsum dicere
præsumperunt. Hunc autem indiculum Sacra-
menti ego Bonifacius exiguus Episcopus manu
propriã scripsi, atque ponens supra sacratissi-
mum corpus B. PETRI, ita vt præscriptum est,
Deo teste & iudice præstiti Sacramentum, quod

& seruare promitto.] Quæ cum ita se habeant, nemo non perspicit quot & quanta ex hoc Sacramenti indiculo, argumenta duci possint pro primatu singulari S. Petri, qui solus *Apostolorum Princeps*, cuius solius Gregorius, *Vicarius caterique successores* vocantur: ad quem solum Ecclesia Romana pertinere dicitur, *Ecclesie tue*: supra cuius solius corpus *sacratissimum*, licet etiam corpus B. Pauli adesset, ponitur indiculus Sacramenti quod *Petro* eidem nominatim *præstari* solemnem contestationem exprimitur.

S. German.
tom. 2. Bibl.
PP. Gr.

S. GERMANVS Constantinopolitanus Patriarcha in Theoria Mystagogica οἱ δώδεκα λίθοι Ἀποστόλοι. ἡ Πέτρα, ὁ Ἀπόστολος Ἀρχιεραρχὸς τῆς Χριστοῦ. *Duodecim lapides Apostoli; Petra, Apostolus, Christi Archierarcha seu Hierarcharum Princeps.* Hac singularis primatûs nota & prærogatiuâ S. Petri à cæteris Apostolis discernit.

Tarasii epist.
post Conc. 7.
gener.

TARASIVS Constantinopolitanus ad Pontificem Roman. Να μετὰ παύσεως καὶ τῆς θεῖον Ἀποστόλων εἴπομεν καὶ ἄρα εἶμεν ὑπὸ τῆς αἵματος τοῦ ὁμοβαυόντων τὰς χανοικὰς ἀφ᾽ ἀξίαις, καὶ πάντα μᾶλλον τῆς ὅτι λεημάτων ἢ χειροτονούντων ἢ χειροτονηθέντων. Πέτρα τῆς θεῖον Ἀποστόλου, οὗ καὶ τῆς καθεδρᾶς ἐκλήρωσατο ἢ ἀδελφικὸν ὑμῶν ἀκούτης, ὡς Σίμωνα τὸν μαθῶν τούτοις καθε-
 ,, λότος. [Certè secundum diuinum Apostolum
 ,, affirmamus, nos mundos esse à sanguine eorum
 ,, qui canonicas functiones violant, multoque
 ,, magis eorum qui per pecunias manus impolue-

Ostenditur ex saculor. vii. viii. ix. testim. Cap. VI. 39
runt, vel impositionem manûs susceperunt: cū PETRVS diuinus Apostolus, cuius cathedram fraterna sanctitas tua sortita est, hos, velut Simonem Magum, deponat.]

CONCILIVM VII. Generale: Canonē IV. *Conci. 7. can.*
Παραγγέλλει ἡ Πέτρος ἡ κορυφαία τῶν Ἀποστόλων αἰρέτης. 4.
ποιμαίνεται τὸ ἐν ὑμῶν ποιμῆνιον τοῦ Θεοῦ μὴ ἀναγκασθῆναι
ἀλλ' ἐκουσίως καὶ θεόν. Ita reddit interpret: *Præcipit*
et Petrus Principalis Apostolorum summitas, Pascite
qui in vobis est, gregem, non coactè, sed spontaneè se-
cundum Deum. Verba illa desumpta sunt ex S.
Dionysio de diuin. nominibus. 3.

BEDA presbyter Venerabilis. PETRVS *spe-* *Beda homi-*
cialiter clauēs regni cælorum et Principatum Iudicia- *de SS. Petr.*
et Paul.
riæ potestatis accepit.

Ludouicus Pius in decreto Confirmationis *An. 817-*
donationum auitarum, à papâ paschali suscepto
& probato. [EGO Ludouicus Imperator Augu-
stus statuo & concedo per hoc pactum confir-
mationis nostræ: Tibi Beato PETRO principi
Apostolorum, & pro te Vicario tuo Domino
paschali & successoribus eius in perpetuum, &c.
Et postea, dictæ Ecclesiæ tuæ, beate petre Apo-
stole, & pro te Vicario tuo spirituali patri nostro
& Vniuersali papæ, eiusque successoribus vsque
ad finem sæculi, &c.

S. IGNATIVS Constantinopolitanus patriarcha, ὁ θεαρχικώτατος ἡ πατριαρχικώτατος λόγος περιεχει-
ματο τῶν ὅλων ἀδελφικῶν ἡ πατρικῶν ἐπιτότητα δι' αὐτῆς
S. Ignat. ep.
Nicol sen
Hadrian.
see.

Πέτρῳ τῷ πρῶτῳ καὶ κορυφαίῳ τῷ Ἁποστόλῳ, καὶ οἱ Πέτρος καὶ ὅτι τῷ τῷ Πέτρῳ καὶ πάλιν, καὶ δὲ τοιαύτης μαχεσίας φωνῆς ἢ κατὰ πᾶσι πάντας ἀποκλήρωσι τῷ κορυφαίῳ μόνῳ περιέγραψεν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν καὶ ὡς πᾶσι τοῖς κατ' ἐκεῖνοι ἱεράρχαις τῶν ἀρεστυπῶν Ρώμης παρέπεμψε.

[Supremum & potentissimum Dei verbum, fraternam paternamque sanctitatem tuam constituit, iis verbis quibus honoratissimo & Apostolorum supremo petro dixit : Tu es petrus & super hanc petram, &c. Huiusmodi enim beatas voces non soli Apostolorum principi priuatâ quadam sorte transcripsit, sed PER IPSUM ad omnes Romanæ Sedis pontifices eius successores transmisit.]

*Concil. 8.
gener. can.*

Concilium VIII. Oecumenicum. Εἶπεν ποσούτη τάλμη λέγουσιν, ὅτι καὶ τὸ Φώποι καὶ Διόσκορον, ἐκείνῳ φωνῆς ἢ ἀρχαίῳ παροιίας πᾶσι καὶ τὸ Καθέδρας Πέτρῳ τῷ Κορυφαίῳ τῷ Ἀποστόλῳ κινεῖν, πλὴν αὐτῶν ἐκείνοις δεχόμενοι κατέχευον. [Si quis tantâ efferatur audaciâ, quem admodum photius & Dioscorus siue scripto, siue sine scripto infanias quasdam contra Cathedralam Coryphæi Apostolorum PETRI iactare audeat: eandem cum illis sententiam damnationis subeat.]

In his omnibus testimonijs lego, video, primatum Petri singularem; Cathedralam & primatum Pauli non video, non lego.

CATHEDRA ET PRIMATVS

Petri singularis ex saculorum x. xi. & xii.
testimonijs comprobatur.

CAPVT VII.

DE uexa hæc Ecclesiæ sæcula paucis scri-
ptoribus illustrata, veritas hæc tamen
non latuit, de singulari Petri Cathedrâ seu pri-
matu tam in Ecclesiâ Romanâ quam porro in
Vniuersali.

Theophanes Κεραμῶς Archiepiscopus Tau-
romenitanus præclara hæc in B. Petrum etiam
Paulo comparatum elogia concinnat. Πέτρος
ἀπότῆς τῆς μαθητῆς, κοιτῆ τῆς συμφοιτητῆς γλώσσα,
Πέτρος ὄν, Πέτρα κηῖται τῷ χεῖ λόγου πίστεως, καὶ τῷ ἰδρα-
ζομένης Εκκλησίας θεμέλιος, καὶ ἀνάστη τῷ πνευματικῆς οἰ-
κοδομῆς ἀφορμῆ. δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆ βασιλείας τῆς οὐρα-
νῶν. ὅτε εἶπε Χεῖρος δίδωμί σοι ταῦ, ἀλλὰ δώσω σοι, τῷ με-
τα τὴν ἀνάστασιν παρὰ λέγων χεῖρον, καὶ ὅτι αὐτῷ ἐπὶ τὴν χε-
ραὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματος δίδωκε, καὶ τὴν ἐξουσίαν τῷ διοικεῖν καὶ
λύειν, καὶ τῆς λογικῶν προσβάται ἀγλαρῆχαι ἐχειροτό-
ησιν. ἀλλὰ πίτες αἱ κλεῖδες; Ἰουδαν δὲ ἰπείων ὁ κλει-
δοδχος ὁ Πέτρος χεῖβίταται; Ἰούδα μὲν αὐτός ἐστι ὁ Χει-
ρος ὁ εἰπῶν, ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα. κλεῖς ὁ ταύτης τῷ θύρας ἡ πί-
στις, ὡς ἐγχειρίζει τῷ κορυφαίῳ ὁ κύριος δίδωσιν οὐ Πέτρον
καὶ τοῖς χεῖ τῷ ἐκείνοι τὰς κλεῖς. [Vertex discipulorum
PETRVS communis condiscipulorum lingua:

Theophan.
hom. 55.

Ican.9.

Petrus quum sit, Petra fit fidei verbi ipsius: & constituendæ Ecclesiæ fundamentum ac spiritualis ædificij prima materia. Et dabo tibi claves Regni cælorum. Christus non dixit do, sed dabo: tempus scilicet à resurrectione prædicens, quando & sancti Spiritus gratiam ei impertitus est, & potestatem ligandi soluendique, rationalibus eum ouibus pastorem supremum præficiens. Verum, quænam hæ claves? quarum portarum clauiger Petrus efficitur? Porta hæc Christus est qui dixit, ego sum ostium: eius verò clavis est fides, quam Dominus Coryphæo committit. Dat igitur Petro & successoribus eius claves, &c.]

*Enrychius in
Origin. Eccl.
Alex. inter-
prete Seldeno
ex Arab.
To. 3. Conc.
p. sec. Ann.
966.*

EUTYCHIVS Patriarcha Alexandrinus Orthodoxus. PETRVS Apostolorum princeps Euangelium Marci cum Marco linguâ Romanâ in vrbe Romæ scripsit, &c.

DIPLOMA OTTONIS Imperatoris à Ioanne xii. susceptû. [EGO Otto Dei gratiâ Imperator Augustus vna cû Ottone glorioso filio nostro diuinâ ordinante prouidentiâ spondemus atque promittimus per hoc pactum promissionis nostræ, tibi B. PETRO principi Apostolorum & Clauigero regni cælorum, & per te Vicario tuo Ioanni, summo pontifici & vniuersali Papæ, &c. sicut à Domino Carolo Imperatore antecessore nostro, Beato Petro Apostolo per donationis scriptum concessum est, &c.]

S. BURCARDVS Vvormaciensis Episcopus *Burcard.*
Decretum suum ita orditur. [In nouo testamen- *l. p. decr. l. 1.*
to post Christum Dominum nostrum à Petro *ca. 1. & 2*
Sacerdotalis cœpit ordo, quia ipsi primò ponti- *cc*
ficatus in Ecclesia Christi datus est, dicente Do- *cc*
mino ad eum, Tu es Petrus &c. Atque hoc pri- *cc*
uilegium beato clauigero PETRO, suâ vice so- *cc*
LVMmodo commisit, quod eius iustè præro- *cc*
gatiuum successit sedi, futuris hæreditandum *cc*
atque tenendum temporibus, quomodo & in- *cc*
ter beatissimos Apostolos fuit quædam discre- *cc*
tio potestatis. Et licet cunctorum par electio fo- *cc*
ret, beato tamen petro concessum esset vt aliis *cc*
præmiceret.] Quæ verba licet ex dubiis Ana- *cc*
cleti & Melchiadis Epistolis referat tamen ni- *cc*
hilominus Canonum loco esse vult; ac præter- *cc*
ea eorum pars nulla est quæ ex aliquo vetusto *cc*
Ecclesiæ scriptore non sit decerpta, vt docti *cc*
sciunt.

I v o Carnotensis Episcopus Quinta de- *Ivo Carnot.*
creti sui parte ab iisdem, quibus Burcardus, te- *par. 5. decr.*
stimonii incipit. Adiungit iisdem, auctorita- *cap. 6.*
tem S. LEONIS Papæ. [Huius muneris Sacra- *cc*
mentum ita Dominus ad omnium Apostolo- *cc*
rum officium pertinere voluit, vt in beatissimo *cc*
PETRO Apostolorum omnium summo princi- *cc*
paliter collocaret: vt ab ipso quasi quodam Ca- *cc*
pite dona sua velut in omne corpus diffunde- *cc*
ret: vt exortem se ministerij intelligeret esse *cc*

» diuini, qui ausus fuisset à petri soliditate disce-
» dere. Sancti quoque pelagij Papæ & aliorum
» pontificum sententiis idem confirmat : ac tan-
» dem Adriani Papæ verbis in sept. Synodo ap-
» probatis. Beati PETRI sedes per vniuersum or-
» bem principatum tenens refulget, & Caput
» omnium Ecclesiarum Dei existit. Vnde ipse B.
» Petrus Apostolus ex præcepto Domini pascens
» Ecclesiam, nihil defecit, sed tenuit semper &
» tenet principatum per quem adhæret sanctitas
» vestra Apostolico throno qui est caput omnium
» Ecclesiarum Dei.]

Oecumen. in
Alf. cap. 1.
interp. ca. 2.

OECUMENIVS ad cap. 1. Actor. in hæc verba
*surgens Petrus in medio discipulorum. ἀνίσταται ὁ Πέτρος
ἔρχεται ὁ Ἰακώβος, ἔρχεται ὁ ἀνδρέας, ἔρχεται ὁ τῆς σαταρίας
μαθῆτης Ἰσκαριώτης. Surgit non Iacobus sed Pe-
trus, & reseruentior, & ut is cui discipulorum præfe-
ctura tradita erat.*

Rupertus in
volumen 4.
Evang. lib. 1.
6.25.

RVPERTVS Presbyter Abbas Tuitiensis in
Capite cui titulus est DE PRIMATV PETRI
APOSTOLI INTER PRINCIPES REGNI DEI
primogenitâ Petri fide laudatâ, parem iuris caelestis &
Senatoria dignitatis potestatem; omnibus Apostolis
contraditam docet per verba *Quicumque alliga-
ueritis, &c.* petro vero primariam aliam potesta-
tem SINGVLAREM. Itaque potestas quidem est com-
munis omnium: sed VNVM ET SINGVLARE VNIVS
EST PETRI PRIVILEGIVM cui priùs & SINGVL-
LARITER dictum est tibi dabo Claves, &c.

S. BERNARDVS Presbyter Abbas Claræual-
lensis loco decantatissimo ad Eugenium III. S. Bernard.
ep. 237.
Locus in quo stas, terra sancta est: Locus PETRI, locus
principis Apostolorum: locus illius est quem constituit
Christus DOMINVM domus sua, & PRINCIPEM om-
poffessionis sua. Idem in opere de consideratione Idem de
Consider. l. 2.
cap. 8.
ad eundem pontificem. [Tu potestate petrus,
vnctione Christus. Tu es cui clauis tradita,
cui oues creditæ sunt. Sunt quidem & alij cæli
janitores, & gregum pastores: sed tu tantò
gloriosius, quantò & differentiùs vtrumque
præ cæteris nomen hereditasti. Habent illi sibi
adsignatos greges, singuli singulos. Tibi vni-
uersi crediti, VNI VNVS. Nec modo ouium,
sed & pastorum tu vnus omnium pastor. Vnde
id probem, quæris? Ex Verbo Domini. Cui
enim non dico Episcoporum, sed etiam Apo-
stolorum, sic absolutè & indiscretè totæ com-
missæ sunt oues? Si me amas petre, Pasce oues
meas. Quas? illius vel illius, populos ciuitatis
aut regionis, aut certi regni? Oues meas, in-
quit. Cui non planum non designasse ali-
quas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur,
vbi distinguitur nihil. Et fortè præsentès cæteri
condiscipuli erant, cùm committens VNI,
vnitatem omnibus commendaret in Vno gre-
ge & VNO pastore, secundum illud, Vna est
Columba mea, formosa mea, perfecta mea. Cant. 6.
Vbi Vnitas ibi perfectio. Reliqui numeri per-

Gal. 2.

» fectionem non habent, sed diuisionem, rec-
 » dentes ab vnitare. Inde est quod alij singuli
 » singulas sortiti sunt plebes, scientes Sacra-
 » mentum. Denique Iacobus qui videbatur co-
 » lumna Ecclesiæ vnâ contentus est Hierosolymâ
 » petro vniuersitatem cedens. Porro cedente Do-
 » mini fratre, quis se alter ingerat PETRI præro-
 » gatiuæ? Ergo iuxta Canones tuos alij in partem
 » sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vo-
 » catus es, &c.] Et postea. SIGNVM EST SINGV-
 » LARIS PONTIFICII PETRI. Hæc S. Bernardus:
 hæc alij magno sanè numero eiusdem ætatis
 scriptores quos aliorum diligentia excutiendos
 relinquimus. Nobis clariorum tantummodo
 seriem persequi consilium est.

*Arnulph. ep.
 19. an. 1:60.*

ARNVLPHVS Lexouiensis Episcopus ad Ale-
 xandrum III Vos Apostolum Christi, Petri Vica-
 rium, Paster. m & Episcopum omnium qui Christiano
 nomine censentur agnosco, & vobiscum Catholicam
 profiteor vnitatem.

SINGVLARIS PETRI CATHEDRA

ſeu Primatus ex ſcriptoribus Orthodoxis ſeculorum xiii. xiv. & xv. nobiliſſimis confirmatur.

CAP. VIII.

PETRVS LOMBARDVS Episcopus parificensis ad superius quidem ſæculum ferè medium reuocandus est: huc tamen à nobis accerſendus, vt Doct̄orum Scholaſticorum, quos hoc primùm capite ſumus conſcripturi, agmen ducat. Iſ ergo in commentariis Epistolæ ad Galatas ex S. Auguſtini doctrinâ: [Firmitas & Charitas PETRI, cui ter à Domino dictum est, Paſce oues meas, obiurgationem talem PAVLI POSTERIORIS PASTORIS, pro ſalute gregis libentiſſimè ſuſtinebat: volebatque hoc ad magnum humilitatis exemplum: vt in eo qui PRIMVS EST diſcant cæteri mites eſſe & humiles. Ipſe enim Petrus quod à paulo fiebat vtiliter libertate Charitatis, ſanctè ac benignè pietate humilitatis accepit: atque ita exemplum poſterioris præbuit, tantò ſanctius quantò ad imitandum difficilius, quo non dedignarentur maiores ſicubi fortè recti tramitem reliquiſſent, etiam à poſterioribus corrigi.] Quæ verba, paulum petro fuiſſe inferiore apertiffimè teſtantur.

Magiſt. ſentent. in com. ep. ad Gal. c. 2

*Guiliel. Pa-
ris. lib. de
sacr. ord. c. 13*

GVLIELMVS ARVERNVS Parisiensis Episcopus libro de Sacramento ordinis. *Papa-
tus non est Ordo. Manifestum est, quod Papa non est
maior quàm Petrus: non est enim nisi successor ipsius,
quantum ad potestatem & dignitatem: nec ipse vocat se
nisi Episcopum.*

II.

*S. Thom.
opusc. 1. par. 2*

S. THOMAS Aquinas Presbyter, Opusculo
contra Græcorum errores. ex S. Cyrillo ut ipse ci-
tat libro Thesaurorum. [Sicut Christus accepit
à patre sceptrum Ecclesiæ Gentium ex Israël
egrediens super omnem principatum & pote-
statem: super omne quodcumque est, ut ei cun-
cta curuentur, plenissimam potestatem: sic &
PETRO & eius successoribus plenissimè commi-
sit. NVLLI ALII QVAM PETRO, quod suum est
plenum: SOLI dedit.]

*S. BONAV. in
c. 11. LUC.*

S. BONAVENTURA expositione in Lucam.
[Respondens Simon Petrus dixit: Christum
Dei. Vnus pro omnibus respondet ut commen-
detur vnitas Ecclesiæ in fide, confessione, &
prælatione. Vnde PETRVS tanquam VNVS
PRÆLATVS Vniuersalis Ecclesiæ, vnus pro om-
nibus respondet, propter quod dicebat Paulus,
obsecro ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in
vobis schismata. Vnde merito ipsius confessio-
nis, vnus pro omnibus nomen Petri est sibi con-
firmatum, & Vniuersalis prælatio super Eccle-
siam est concessa secundum quod dicitur, &

ego

Probat. facul. xiii. & seq. testim. Cap. VIII. 49
ego dico tibi &c. vnde apparet quod non ex im-
petu, sed Spiritu sancto incitatus prior respon-
dit.] III

HERVÆVS NATALIS, Auctor commenta-
riorum in Paulum, qui S. Anselmo tribuuntur, *Hervæus in*
ex Ss. Patribus: [Petrus laudavit Pauli Episto- *2. cap. ep. ad Gal.*
las: Amicus veritatis laudavit etiam quod re-
prehensus est. Sequē etiam minori fratri ad con-
sensum dedit. Tunc enim Paulus adhuc erat
MINOR, quamvis nunc sit æqualis. Atque in ca-
dem re factus est sequax minoris sui ut etiam in
hoc præter, quatenus qui PRIMVS ERAT IN
APOSTOLATVS CVLMINE, esset primus in hu-
militate.]

PETRVS PALVDANVS Hierosolymitanus Pa-
triarcha libro de causa immediatâ Ecclesiasticæ *Paludan. lib.*
potestatis. [Prima Conclusio est quod Petrus *de Eccl. Pat.*
habuit potestatem super omnes Apostolos tan- *art. 1. concl. 1*
quam Princeps & Prælatus eorum. Obijcitur
omnes Apostoli fuerunt pares. Solutio est quod
est rerum de potestate Ordinis Sacerdotalis &
Episcopalis, sed non de potestate Iurisdictionis.
Obijcitur secundo, saltem PETRVS ET PAV- *Est S. Ma.*
LVS fuerunt æquales. Ambrosius li q. vij. Bea- *ximi.*
ti Petrus & Paulus eminent super Apostolos
vniuersos & peculiari quadam prærogatiuâ
præcellunt, vnde inter eos quis cui præpona-
tur incertum est: solutio. Sed ad hoc responde-
tur quod dicit tibi pares esse meritis, per hoc

„ quasi diceretur PRÆLATIONE impares esse, &c.
 „ Reliqua ibidem lege,

*Gers. co. 1.
 lib. de statib.
 consid. 1.*

IOANNES GERSON Cancellarius Ecclesiæ
 Parisiensis & Vniuersitatis libro de statibus Ec-
 clestasticis. Status Papalis, institutus est à Chri-
 sto supernaturaliter & immediatè tanquam pri-
 matum habens Monarchicum & regalem in
 Ecclesiasticâ Hierarchiâ: secundum quem sta-
 tum vnicum & supremum Ecclesia militans di-
 citur vna sub Christo: quem statum quisquis
 impugnare vel diminuere, vel alicui Ecclesiasti-
 co statui particulari cœquare præsumit, si hoc
 pertinaciter faciat, hæreticus est, Schismaticus,
 impius atque sacrilegus. Cadit enim in hæ-
 resim toties expressè damnatam à principio nas-
 centis Ecclesiæ: tam per institutionem Christi
 DE PRINCIPATV PETRI SVPER ALIOS APO-
 STOLOS, quàm per traditionem totius Ecclesiæ
 in sacris eloquiis suis & generalibus Conciliis.
 Idem etiam in libro de Appellatione à Papâ, &
 pluribus aliis locis.

*Tostat. in
 cap. 16. Mat.
 qn. 68.*

ALPHONSVS TOSTATVS Episcopus Abulen-
 sis in Matthæum. Christus dedit Petro nomen officij,
 principatus, Prælationis: Simon enim primus Apostolo-
 rum constitutus est, Vniuersalis Episcopus, & maxi-
 mus omnium Episcoporum: ideo ipse conuenienter Petrus
 dictus est. Idem vero postea circa comparatio-
 nem Pauli cum Petro, mentem suam aperit,
 quam & communem dicit, his verbis, *Paulus
 Petro subditus erat.*

*Idem in cap.
 18. Matthei
 qn. 36.*

IV.

CONCILIUM FLORENTINUM in Decreto *An. 1439.*
 Vnionis. Ορίζομεν τῶν ἁγίων Αποστολικῶν Καθίδρων καὶ *Council. Flor.*
 τῶν Ῥωμαίων Ἀρχιερέων ὡς πᾶσαν τῶν οἰκουμένην τὸ πρῶτον *decr. Vnion.*
 αὐτοὶ τε καὶ Ῥωμαίων Ἀρχιερέων Ῥωμαίων *sess. 25.*
 εἶναι τῷ μακαρίῳ Πέτρῳ τῷ Κορυφαίῳ τῆς Ἀποστόλων καὶ
 ἀληθῆ τοποτηρητικῶν τῶν Χριστῶν, καὶ πάσης τῆς Ἐκκλησίας κε-
 φαλιῶν, καὶ πάντων τῆς Χριστιανῶν πατέρων τε καὶ διδασκα-
 λῶν ὑπάρχειν, καὶ αὐτῶν ἐν τῷ μακαρίῳ τῷ ποιμνίῳ καὶ
 διδόνειν, καὶ κυβερνᾶν τῶν καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπι τῆ
 κλεινῆς ἱεροῦ Ἰεροῦ Χριστοῦ ἀληθινῆς ἐξουσίας ἐπι τῆ
 ἐν τῷ πρῶτῳ καὶ ἐν τοῖς πρῶτοις τῆς οἰκουμένης συνόδῳ
 καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ ἐν ἀγλαμαβαίται. [Id est. Defi-
 nimus sanctam Apostolicam sedem & Roma-
 num Pontificem in vniuersum orbem tenere
 Primatum : & ipsum Pontificem Romanum
 successorem esse Beati PETRI Apostolorum
 Principis, & rerum Christi Vicarium, totius-
 que Ecclesie Caput, & omnium Christianorum
 Patrem ac Doctorem existere : & ipsi in Bea-
 to Petro, pascendi, regendi ac gubernandi vni-
 uersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Chri-
 sto plenam potestatem traditam esse : quemad-
 modum etiam in gestis Oecumenicorum Con-
 ciliarum & in sacris canonibus continetur.]

BESSARIO Cardinalis in Epistola Generali
 ad GRÆCOS. Ο ἡμέτερος ἱερομόνιχης Ἰεροῦ Χριστοῦ, ὅσο
 πάσης ἀνθρώπινης ὑπερῆχει σοφίας, αὐτὸς πάσης ἐν ἡμῶν αἴ-
 νος, αὐτὸς χορηγός, τῆς βελτιότητος ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτικῆς κτίσεως

τῆ ἑαυτοῦ ἕστο Εὐκαλονία ἢ Πάτρος μεταστοιχείας Μοναρχίας ἢ
 δ' αὐτῶ τῆς ἀποδοχῆς ἐκείνου οὐ γὰρ εἶ φησι Πέτρος. La-
 22 tunc idem Bessario sic reddidit: Legislator &
 23 Dominus noster Iesus Christus omnem huma-
 24 nam sapientiam, cuius ipse dator est, excedens,
 25 optimum gubernandi modum suæ ipse reliquit
 26 Ecclesiæ, quæm PETRO ET PER EVM successo-
 27 ribus eius Principatum illius tradidit. Tu es, in-
 28 quit, Petrus, &c.]

Joseph. Methonen-
 sis pro
 Concil. Flor.
 in fin. Conc.
 Flor. p. 752.
 edit. Ro.

Joseph Methonenfis Episcopus pro Conci-
 lio Florentino: ex Theodoro studita epist. ad
 Michaëlem Imper. Πατρος Ἰουδαίου ἀποδοχῆς ἢ
 κορυφαίου τῆς Εὐκαλονίας τῆς Θεῆς, ἢ Πάτρος πρω-
 29 θρονος, οὗτος εἶ Κύριος φησι οὐ εἶ Πέτρος. Declaratio
 30 à Patribus tradita. Suprema Ecclesiarum Dei,
 31 cuius PETRVS primus fuit præses, ad quem di-
 32 xit Dominus: Tu es Petrus, &c.

Innumeros alios huius sæculi scriptores La-
 tinos prætermittere cogimur, qui summum
 Pontificem vnius Petri Apostolorum Principis
 successorem agnoscunt atque venerantur.

SINGVLARIS CATHEDRA SEV

Primatus Petri, ex sæculorum duorum xvi.

& xvii. testimonijs.

CAPVT IX.

SI quot & quantos hæc posterior sæculorum
Sætas, Hæreticorum malleos & debellato-
res tulit in medium adducere, locus, otium, ani-
mus demùm esset; ab integrâ Ecclesiæ acie or-
dinatâ se obsideri ac profigari stuperet Erani-
sta. Nemo enim ex iis qui his sæculis sanè in con-
juratissimos Romanæ Sedis hostes Lutherum, &
Caluinum eorumque asseclas dimicarunt; ex iis
inquam omnibus exstitit nemo, qui alteri quam
B. Petro dignitatem Capitis Vniuersalis, Apo-
stolorum Primatum, singularem Ecclesiæ Apo-
stolicæ & Romanæ Cathedram vindicarit.

Primus vt existimo in Lutherum pugnauit
IOANNES ECCIVS Suenus, qui rectè scribit ad
CONRADUM Herbipolensem Episcopum, *Ego
cum his bestijs dentatis sæpe eminus & cominus pugna-
ui: cum Luddero ipso Draconis capite; cum Carolstadio
& Oecolampadio, &c.* Post plerasque cum iis pu-
gnas & victorias scripsit. Opus insignæ *De Pri-
matu Petri* in cuius omnibus ferè paginis Ca-
thedram singularem Ecclesiæ Catholicæ & Ro-
manæ soli Petro ascribit: Sæpenumerò in eo-

*Eccius lib. 3.
de Primatu
Petr. c. 37.*

dem opere eandem Capitis dignitatem Paulo denegans, Vni Petro tribuit vt libro 3. [S. Hieronymus, inquit, super epistolâ ad Galatas Paulus Petrum reprehendit quod non auderet nisi se non imparem sciret renarrat Gratianus 2. qu. 7. Paulus. Resp. Si modò esset Apostolus in terris, ille in his quæ sunt fidei, nec summo Pontifici nec toti Concilio esset subiectus. Quantum verò ad REGIMEN ET POTESTATEM atinet sic Petrus fuit superior Paulo, quem velut ECCLESIE CAPVT venerabatur, & quod Illustrissimus Princeps Georgius Saxonie dux ponderabat pro Petro, quod cum Simon Magus illuderet populo, dixit S. Paulus se oraturum, vt Petrus præciperet. Vide, imperium agnouit in Petro & in hoc ei cessit, &c.] Idem postea ex S. Athanasio, verum quo opere nec ille notat nec ego scio. [Prius, inquit, enumerat se Paulus quam Petrum non quòd ipse se maior, sed potius quòd Petrum anteponat, cum gradatim ascendat primò nominando Apollo qui minor eo erat, dein se, tertio Petrum velut maiorem, postremò Christum velut supremum.]

*Epist. 1. ad
Cor.*

*Fischerus
contra Luther.
art. 25.*

IOANNES FISCHERVS Episcopus Rossensis, Cardinalis, & quod longè illustrius est, Martyr, contra Lutheri articulos. [Erant Moyses & Aaron vmbre quædam Christi & Petri, in ratione Sacerdotij. Erant enim Moyses & Aaron

Sacerdotes veteris legis : Christus autem
& Petrus , legis nouæ. Cæterum vt à solo
Deo Moses consecratus, fratrem suum Aaron
vnâ cum cæteris huius filijs in Sacerdotes conse-
crauit, ita tamen vt Aaron esset cæterorum Prin-
ceps : sic & Christus à solo Deo Patre Sacerdos
secundùm ordinem Melchisedech effectus, Pe-
trum ipsum vnâ cum cæteris Apostolis consti-
tuit eiusdem Ordinis Sacerdotes : sed Petrum
cæterorum Principem effecit.]

REGINALDVS POLVS S. R. E. Cardinalis
Operis illius docti & disertis ad Henricum VIII
pro defensione Vnitatis Ecclesiasticę toto libro
sec. Petri Cathedram, Petri Primatum, Petri
Dignitatem Capitis singularem mirificè tuetur
ac illustrat: atque vbi de Paulo mentio incidit
sub finem libri.] Caritas, inquit, per quam
domus Dęi regitur, cum morem, vt ab inferioribus
superiores reprehendi non soleant, perpetuo
retineri non patitur: sed vbi cumque Eccle-
się utilitas poscere videtur, nequaquam dubitat
inferior superiorem reprehendere. Quem-
admodum Paulus eo tempore fecit, cum Pe-
trum se superiorem reprehendit.] Plurimas hu-
ius sententię scintillas in eiusdem libro de sum-
mo Pontifice ad Pium V. emicantes videbis.

II.

ALBERTVS PIGHIVS Præpositus Traiecten-
sis epistolâ ad Paulum III. [Hierarchiam Eccle-

Reginald.
Pol. de Vnit.
Eccl. l. 2.
contra Lu-
theranam
d. 4. r. n.

Albert.
Pigh. in limi-
ne Ecc. hier.

" sicut asserimus, Christo auctore, atque in eadem
 " beatissimi Petri, ut eius præsidentis, & sanctitatis
 " tuæ, quæ illi successit in auctoritate & officio
 " Cathedræque Apostolicæ principalem auctori-
 " tatem & prerogatiuam singularem.] Idem lib.
 " III. Hierarch. toto pro solius Petri primatu
Lib. 3. cap. 11 acerrimè decertat, & ab eo S. Paulum excludit.
 integro capite XI, vide.

Hofius Confess. Cathol. de Eccl. c. 26 Stanislaus Hofius Cardinalis Episcopus
 Vvarmiensis. [Christus ascensurus ad patrem
 VNI curam Ecclesiæ suæ mandauit: VNI PE-
 " TRO pascendas oves suas commisit, vnum il-
 " lum principem designauit multis argumentis:
 " ut ipse quidem in cælo esset Auctor vnitatis per-
 " petuæ: Petrus autem & quisquis ei successisset,
 " eiusdem retinendæ dux & princeps in terris ha-
 " beretur. Vnitatis itaque constituendæ princi-
 " pium Christus, & per eundem Christum Petrus
 " & eius successor statuitur. Hoc vniuersa credi-
 " dit antiquitas.

III.

DEINCEPS verò non amplius Auctores, sed
 Auctorum examina nobis aduocanda essent:
 Ut finem igitur huic scriptorum seriei tandem
 imponamus paucos ex illustrioribus Theolo-
 gorum qui reliquo ad nos vsque tempore flo-
 ruerunt, indicabimus, qui singularis petri solius
 in Ecclesiâ primatûs Doctrinam sibi à maiori-
 bus traditam nobis consignarunt.

Ex duobus ultimis sæculis. Cap. IX. 57

EX SCHOLA S. Thomæ SIXTVS Senensis in Bibliothecâ sanctâ. Vbi Chrysostomus ait Paulum fuisse honore parem Petro, Verborum sensus & occasio palàm arguunt eum loqui de honore Apostolatûs & dignitate Evangelicæ prædicationis quibus Paulus nihilo Petro inferior fuit: non verò de Petri Monarchiâ & de primariâ Petri auctoritate ac iurisdictione super omnes Apostolos & in omnem Ecclesiam.

Sixtus Senensis bibl. 6. ann. 269. & 272.

EX SCHOLA Societatis Iesu celebres Theologi Turrianus Maldonatus commentariis in cap. xvi. Matthæi & cap. xxi. Ioannis. Toletus in cap. xxi. Ioannes Bellarminus lib. 2. de Romano Pontifice.

Bellarmin. lib. 2. cap. 27.

EX SCHOLA Sorbonicâ. Antonius Demochares in Opera de Missæ sacrificio. Mauclercius libb. de vtraque Monarchiâ. Andreas DuVallius Theologiæ primus Professor Regius lib. de supremâ Romani Pontificis potestate parte 1. quæst. 3. 4. & seq. Philippî Gamachæi Regij quoque apud Sorbonam Professoris, vixit omni exceptione maioris, eandem in rem manuscriptum opus, cui immortalis est, tractavi.

Demochares Monchisaccensis ep. ad Pontif.

• IV.

His adijcere lubet auctoritatem duorum nostri temporis, Græcorum Theologorum. Primus est Matthæus Caryophilus Archiepiscopus Iconiensis, libro contra Nilum Thessalonicensem variis locis, eo præsertim vbi expendit ver-

Caryoph. l. in Antirrhese de prim. Pap.

Athan. A-
pal. 2. ad Ro.
Syn. 1.
Sext. synod.
prosfphono-
nico.

Idem contra
Gergan.
blasph. 31.
seq.

ba S. Athanasij Ἄ παρειλήφαιμιν τῶν τῷ μαχεῖον Πέτρῳ Ἀποστόλῳ ταῦτα καὶ ἡμῖν γραφεῖν. Quæ à B. Petro accepimus, ea vobis significo. Vbi etiam Verba sex-
te Synodi δι' Ἀγαθῶνος ὁ Πέτρος ἐφθίγητο, & Aga-
thonem PETRVS locutus est. Idem quoque in
Confutatione Gergani pseudo-Christianaæ Ca-
techeseos, Græco vulgari, vbi post locupletissima
de primatûs vni Petro concessâ dignitate tes-
tificationia & argumeta: tandem de petro & pau-
lo comparatis ita concludit. Κι ἰδὼ ἀκόμη αἰς σημε-
δεύση πᾶς φιλαλήτης, πῶς ὁ Χρυσόστομος χειρίζει τὸ Πέτρον
καὶ ἰσοῦμαι τῷ Παύλῳ καὶ μεγαλύτεροι ἀπὸ τὸ Παῦλον. τὸ
ὅποιον ἠθέληεν εἶσαι φανερὰ στασιολογία εἰς ἕνα εἶχε!, αἱ δὲ
ἦτοι ἐκεῖνο ὅπου εἶπομεν παρετάω διὰ τὴν ἰσότητα καὶ αἰ-
σότητα τῶν Ἀποστόλων. Κι εἶται τόσα ἀληθινὸν καὶ κοινὴ ὁμο-
λογία τῶν παλαιῶν, τὰ ἦτοι κατὰ λέγει ὁ Χρυσόστομος
μείζων, τῷ Παύλῳ καὶ ἐξυσοῖαι ὁ Πέτρος, ὅτι καὶ ὁ Χρυσόστο-
μῶνος Πορφύριος ἐτόλμισε τὰ κατηρησθῆναι τὸν Παῦλον
ὡς ἴτα μὲν καὶ ἀγαθῶνος, διαπὶ λέγει ἀποκόπτε τὰ ἀντιπα-
ρῆ καὶ παρῶν τῶν Κορυφαίων τῶν Ἀποστόλων διὰ τὸ ἀγα-
θοῦν ἐκεῖνο, ὅπου φαίνεται εἰς τὴν ὡρὴν Γαλατίας.

Id est: Hic etiam animaduertant studiosi om-
nes veritatis, petrum à Chrysofotomo dici &
æqualem & maiorem paulo Quæ profectò ma-
nifesta esset in vno versû repugnantia, si verum
non esset quod supra diximus de æqualitate &
inæqualitate Apostolorum. Adeo vero certum,
adeo confessum erat omni antiquitati, Petrum:
vt Chrysofotomus ait, fuisse paulo potestare su-

periolem : vt Christiani nominis hostis Porphyrius non dubitauerit arguere paulum vt procacem, quod ausus fuerit reprehendere principem Apostolorum ob controuersiam illam que legitur in Epistolâ ad Galatas. Deinde concludit. *Ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ μεμεληῶ, ὡς ἐξηγήσαμεν, ὑποσχάν τῷ Πέτρῳ, ἔχμεν δύο. Πρῶτον ὅτι ᾧ τὸ Ἰησοῦν ἐμίση ὁ Πέτρος πρωτοστάτης Ἀποστόλων. Δεύτερον ὅτι μόνος ὁ Πέτρος ἐμίση ᾧ τὸ Ἰησοῦν οἰκουμηνικὸς Ἐπίσκοπος.* Id est : Ex communi & particulari comparatione duo habemus. primum quod Petrus à Christo habuit vt esset Apostolorum præfectus. Alterum, quod SOLVS PETRVS fuit à Christo creatus Vniuersalis Episcopus.

ALTER, ARCVDIVS Presbyter Coregræus tractatu de Purgatorio contra Barlaamum. *Ἡ ἐκκλησία μία καὶ μόνη καὶ διχέφαλος ὁ Χριστὸς ἀπεφάνηται. Ὁ δὲ Πέτρος τῆς Ἀποστόλων ἀρχηγὸς ὅσον εἶχεν ἐξουσίας καὶ ἀνήκει πρὸς τὸ εἰς τὴν κυβερνᾶν πᾶσαν τὴν τῷ Χριστῷ ἐκκλησίαν, καὶ ὅλοι τοὶ ποιῆται τὸ πᾶν τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τῷ Χριστῷ ὁμοίως.* Ecclesiam Vnam & solam, non bicipitem Christus constituit, petrus verò Apostolorum princeps, quantum habuit potestatis, quod spectat ad gubernandam totam Ecclesiam Christi & totum ovile; id vniuersum suis successoribus reliquit, & Christus similiter.] Plura ibidem : vbi & Paulum excludit non à consortio Apostolatûs, sed primatûs.

Verùm hæc prodisse tenus. Equidem ex his abundè constare scio, perpetuam ac minimè intercisam hanc fuisse Ecclesiæ mentem, DE PETRI CATHEDRA SIVE PRIMATV SINGVLARI. Quis enim tot tantisque Orthodoxæ testibus, præter Eranistas, non credat? De his possum facillè verèque vsurpare, quod de patribus aduersus Iulianum à se coactis prædicat S. Augustinus: [Isti sunt dicti, graues, sancti, veritatis acerrimi defensores, contra garrulas vanitates: in quorum ratione, eruditione, libertate, quæ tria bona Iudici tribuas, nihil potes inuenire quod spernas. Si Episcopalis Synodus ex toto orbe congregaretur, mirum si tales possent illic tot sedere, quia nec illi vno tempore fuerunt.]

*S. Augustin.
lib. 2 in Iu-
lian. fin.*

SINGVLARIS PETRI CATHEDRA
seu Primatus ex sententiâ summorum Pon-
tificum assertur.

CAP. X.

ENimverò quis ignorasse summos pontifices putet, originem dignitatis suæ, primumque à Christo, cuius vices præstant, ordinis & imperij sui traducem atque decessorem ignorasse? Percontari vero tantisper illos de-

buerat Eraniites; accepisset abijs, quod à reliquis æui Ecclesiastici scriptoribus iam per nos inaudit: PETRUM VNVM à Christo Electum & assumptum ad Vniuersalem & supremam Christiani gregis curam atque præfecturam: Petrum Vnum, Apostolorum omnium Apostolum, Principem, Coryphæum, Caput à Deo designatum ac institutum: petrum vnum Romanæ primæ Sedis fuisse primum Episcopum; petrum vnum Ecclesiæ vniuersalis fuisse post Christum, supremum Vniuersalemque pastorem, Rectorem, pontificem: se demum non paulo, non alteri, sed Vni petro, tanquam Apostolorum principi, visibili Ecclesiæ vniuersalæ Capiti, Romano adeoque Oecumenico summoque pontifici suo quemque ordine succedere. Romanã denique sedem petri, non verò pauli sedem omnes dicunt. Hæc ferè singuli, hæc omnes Romani pontifices testantur: nos non omnes & singulos, sed ex omnibus singulares, certissimis quosque testimoniis pro cæteris locuturos interpellamus.

II.

SIRICIVS Romanus Pontifex ad Hirmerium Tarraconensem Episcopum. *Portamus omnium in Collect: opera qui grauantur: quinimò hæc portat in nobis B. Dionysii exiguus.* Petrus Apostolus, qui nos in omnibus vt confidimus, administrationis suæ protegit & tuetur hæredes. Idem in Epistolâ Concilij Romani ad Africanos: Ep. 4.

*Idem habet
Innoc. ep. ad
Vilfricum.* Quum in vnum plurimi fratres conuenissemus ad sancti
Apostoli Petri reliquias, per quem Apostolatus & Episcopatus cepit exordium, &c.

*Innoc. an.
402. ep. 1.* INNOCENTIVS I. ad Decentium Eugutinum
Episcopum. [Quis nesciat aut non aduertat, id
quod à principe Apostolorum petro Romanæ
Ecclesiæ traditum est, ac nunc vsque custoditur
ab omnibus debere seruari: nec superinduci aut
introduci aliquid, quod aut auctoritatem non
habeat, aut aliunde accipere videatur exem-
plum? præsertim cum sit manifestum, in om-
nem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam at-
que Siciliam, Insulasque interjacentes, nullum
instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis
Apostolus Petrus aut eius successores constitue-
runt Sacerdotes?]

*Zosim. an.
417.* ZOSIMVS Aurelio Carthagin. *His accedit
Apostolica Sedis auctoritas, cui in honorem beatissimi
Petri Patrum decreta peculiarem quandam sanxere re-
uerentiam.*

Bonifac. 418 BONIFACIVS I. ad Honorium Imp. *Teste B.
Petro, apud quem & de cuius sede agitur.*

III.

CELESTINVS I. ad Ephesinam Synodum
Encyclicâ. *Longius quidem sumus positi: sed per sol-
licitudinem totum propius intuemur: omnes habet Beati
Petri cura presentes.*

S. LEONIS I. pluribus locis, quos antea
sparfim attulimus, addere nihil opus est præter

vulgatâ formulam ab eo vt ab aliis Pontificibus
 vsurpam, quâ Petrum ipsum frequentissimè
 pro Papâ sedente nominant: quod S. Leo facit
 non semel, epistolâ ad Episcopos prouinciæ
 Viennensis: quod explicatur in exemplari sen-
 tentiæ à Paschasino Episcopo & Bonifacio
 Presbytero Vicariis suis, in Synodo Calchedo-
 nensi contra Dioscorum latæ: [Sanctus ac bea-
 tissimus Papa caput Vniuersalis Ecclesiæ Leo,
 per nos Vicarios suos, sanctâ Synodo consen-
 tiente, Petri Apostoli præditus dignitate, qui
 Ecclesiæ fundamen & petra fidei, cœlestis jani-
 tor nuncupatur, Episcopali eum dignitate nu-
 dauit, & ab omni auctoritate Sacerdotali fecit
 extorrem.]

*Epist. 81. ita
 Hormisda
 ep. 23. Greg.
 ad Constan-
 tiam.
 August. l. 4.
 c. 34. &
 l. 7. ep. 9. A-
 gatho. epi. ad
 Constantin.
 Stephan. an-
 tea. ad Pipin.
 Greg. tert.
 ep. 6.
 S. Leo ep. ad
 Episcopos
 Gallia.*

GELASIVS ad Æonium Episcopum Arela-
 tensem. [Quanto totius ouilis curam, Christo
 Domino delegante susceptam, beati Petri Apo-
 stoli gubernatio principalis vniuerso GREGI
 debet in orbe terrarum tanto pietatis affectu
 cunctas Ecclesias earumque Rectores ample-
 ctitur.

*Gelas. ep. 12.
 An. 494.
 cc
 cc
 cc
 cc
 cc*

VIGILIVS ad Iustinianum Imp. [Nos quos
 Beatus Petrus Apostolus omni poscenti ratio-
 nem reddere piâ traditione constituit, libenti
 animo Christianitati vestræ satisfaciendum es-
 se perspeximus: suppliciter sperantes vt nullius
 subrepentis insidiis priuilegia Sedis Beati Petri
 Apostoli, Christianissimis temporibus vestris

*Vigil. 540.
 ep. 4.*

*cc
 cc
 cc
 cc*

” in aliquo permittatis imminui.] Ep. seq. ad Menam CP. vocat Romæ Præsules Vicarios S. Petri.

*Pelag. 577.
ep. 8.*

PELAGIVS II. ad Episcopos CP, pseudosynodi. [Relatum est ad Apostolicam Sedem Ioannem CP. Episcopum, Vniuersalem se scribere, vosque ex hac sua præsumptione ad Synodum conuocare generalem: quum generalium Synodorum conuocandi auctoritas, Apostolicæ Sedi B. Petri singulari priuilegio sit tradita, & nulla ynquam Synodus rata legatur quæ Apostolicâ auctoritate non fuerit fulta. Quapropter quicquid in prædicto vestro conuenticulo (quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit) statuitis: Ex auctoritate S. Petri Apostolorum Principis & Domini Saluatoris voce, quâ B. Petro potestatem ligandi atque soluendi ipse Saluator dedit: quæ etiam potestas in successores eius sine dubio transiit: præcipio omnia, quæ ibi statuitis, vana & cassata esse.

IV.

*Greg. 1. an.
593. v. 10. 2.
Conc. Gall.*

S. GREGORIVS MAGNVS tot locis quibus sigillatim designandis, frustra essem: solæ ad Reges Episcoposque Galliarum Epistolæ nihil frequentius quam solius. *B. Petri Primatum, Sedem, Ecclesiam, protectionem, interuentionem, rem, patrimonium, possessionem loquuntur.*

*Agatho. an.
680.*

AGATHO cuius auctoritate Synodus VI. Oecumenicâ coacta est: in Anaphorâ Synodi Romanæ

manæ ad Constantinum & Heraclium Imprr. A. 4. sect. 571.
 ἡ πολιτεία τῷ χειριστικῶτάτου ὑμῶν κερταίς ἐοῖ τῷ μα-
 κρεῖν Πέτρῳ τῷ Κορυφαίῳ τῆς Ἀποστόλων, ὁ θρόνος πηγε-
 μαλίωται. *Christianissimi vestri imperij Respublica, ubi*
Beati Petri Coryphæi Apostolorum Sedes fundata est.
 Idem epistolâ præcedente τῷ μακρεῖν Ἀποστόλου
 Πέτρῳ, ἕπιος εἰ ἐ ἀάξιοι τὴν ἀσκαίαν ἐκταλῶμεν.
Petri Apostoli, cuius licet indigni fungimur mini-
sterio.

LEO secundus Epist. ad Constantium Ro- Leo 2. 684.
ep. ad Const.
post Concil. 6.
 gonatum. τῷ ἁγίῳ πίστως τῷ ὄρον ὁ Ἀποστολικὸς θρόνος
 τῷ μακρεῖν Πέτρῳ τῷ Ἀποστόλῳ, ἕπιος τὴν ἀσκαίαν
 εἰ ἐ ἀάξιοι ὅπως ἐκταλῶμεν, σεβασμῶς ἐδέξατο. διὸ δὴ ἐ
 ἡμεῖς, ἐ διὰ τῷ ἡμετέρας τάξεως, οὗτος ὁ ἀσκαίαν
 Ἀποστολικὸς θρόνος ὁμογιωμότως πὲ ἐ ὁμοψύχως τοῖς παρ
 αὐτῆς ὁμοθυμαδὸν συμψηφί, καὶ τῷ ἀθετήσῃ τῷ μακρεῖν Πέ-
 τρῳ βεβαῖοι, καὶ τῷ ὅτι τρεῖς Πέτρας, ἡπὸς εἶπὶ ὁ Χριστός,
 ἀπ' αὐτῷ τῷ κυρίου τὴν ἀσκαίαν καμζομένης. [Defi-
 nitionem vestræ fidei Apostolicæ sedes B. Petri
 Apostoli, cuius licet indigni ministerio fungi-
 mur, veneranter suscepit: idcirco & nos, & per
 officium nostrum, hæc veneranda sedes Apосто-
 lica concorditer ac vnanimiter his, quæ definita
 sunt ab eâ, consentit: & Beati Petri auctoritate
 confirmat: sicut supra solidam Petram, qui
 Christus est, ab ipso Domino adeptis firmita-
 tem.] Idem Epist. ad Ervigium Regem: Beati
 Petri Apostolorum, Principis, licet impares,
 pro commisso divinâ ope ministerio locum im-
 plemus.]

Greg. sec. ep.
ad Leon. 714

GREGORIUS sec. epist. ad Leonem Isaurum Imper. ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς ὡς ἐχρησάμεθα τὸ πᾶν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ ἀγίου Πέτρου τοῦ Κοροθαίου δούλου σου ἁγίου. *Voluimus et nos tanquam habentes facultatem, Potestatem, et auctoritatem a sancto Petro Principe, tibi penam irrogare.*

Zachar. 741
ep. 2.

ZACHARIAS in Confirmatione Ecclesiæ Barbarenæ. [Nos ardenti animo & diuino iuamine ac auctoritate B. Petri Apostolorum Principis, cui data est à Deo & Salvatore nostro Iesu Christo ligandi soluendique potestas peccata hominum in cælo & in terrâ, confirmamus, atque solidas permanere vestras Episcopales sedes sancimus. Ep. 3. & seq. ad Bonifacium Auctoritate B. Petri Apostolorum Principis præcipimus, &c.

Leo tert. 795
ep. 1.

LEO tert. ad Kemulphum Regem Merciorum. *Auctoritate Beati Petri, cuius vel immeriti vicem gerimus.*

Greg. iv. 817

GREGORIUS IV. ad Episcopos Galliæ de Aldrico Cenomanensi. *Nolite Beati clauigeri Petri, eius vicelegatione pro Christo fungimur, Sedem, eiusque Sedis auctorem spernere.*

Nicol. i. 858.
ep. 1. & 6.
ad Photinum.

NICOLAUS I. qui primus, vt opinor, dixit, [Apostolatus noster: Constat sanctam Romanam Ecclesiam per beatum Petrum principem Apostolorum, qui dominico ore Primatum Ecclesiarum suscipere promeruit, omnium Ec-

clesiarum caput esse.] Innumera in eius Epistolis simillima.

HADRIANVS sec. ad Lotharium Regem com-
monitoriâ: [Quia B. Petro Apostolorum Prin-
cipi Dominus noster oves suas, totam videlicet
Ecclesiam pretioso iam sanguine suo redemp-
tam, post passionis vincula, post clavorum
vulnera & Crucis ludibria, atque Resurrectionis
gloriam, tertio commendat, dicens: Pasce oves
meas, pasce agnos meos: Nos vice utique Apo-
stolatûs illius, Domino in omnibus cooperan-
te fungentes, &c.

Hadrian.
sec. 868.

IOANNES VIII. in Concilio Tricassino sec.
Nos potestatem quam gratis à Christo accipi-
mus secundum Evangelicam auctoritatem gra-
tis prodesse omnibus cupientes, vice beati Pe-
tri Apostoli decernimus, &c.

Ioan. off. 878

VI.

LEO IX. ad Michælem Imper. totâ Epistolâ
pro primatu Petri etiam Paulo comparati cer-
tasse æquo lectori censebitur; ad finem vsque
ab hoc loco: [Iustum est ut ibi lex sancta caput
teneat Principatûs, vbi sanctarum legum insti-
tutor, Saluator noster B. Petrum Apostolum
obtinere præcepit Cathedram: & ibi gentes
pro Christi nominis confessione colla flectant,
vbi eorum Doctor B. Paulus Apostolus pro
Christo extenso collo martyrio coronatus est.]
Ab aliis locis aliunde adductis ipsi & probatis

Leo 9. 1048.

vsque ad epistolæ finem, plurima de eiusdem
 Petri primatu singulari testimonia recognosces,
 vt & sequentibus Epistolis:

*Greg. sept.
 1073.*

GREGORIUS VII. ad Cœpiscopos provin-
 ciæ Mediolanensis. [Per eam quam beato Pe-
 tro Apostolorum Principi debetis obedien-
 tiam, & ex nostrâ, quam per illum licet indi-
 gni suscepimus, Apostolicâ auctoritate interdi-
 cimus &c. Quamplurima in eius Registro eius-
 modi occurrant.

VII.

*Innoc. sec.
 1140. apud
 Oibo. Phri-
 sing. & in
 fine Concil.
 Lateran.*

INNOCENTIUS sec. in sententiâ contra Pe-
 trum Abailardum & Arnaldum de Brixiâ ar-
 migerum ipsius vt ait S. Bernardus. [Nos itaque
 qui in Cathedrâ sancti Petri cui à Domino di-
 ctum est, & tu aliquando conuersus confirma-
 fratres tuos, communicato fratrum nostrorum
 Episcoporum Cardinalium Consilio, vniuersa
 ipsius Petri dogmata, sanctorum Canonum
 auctoritate cum suo auctore damnauimus, ei-
 que tanquam hæretico perpetuum silentium
 imposuimus &c. Ita & successor eius Eugenius
 III. ep. x.

*Alex. 3. ep.
 ad Episc.
 Tusc. in li-
 brine Concil.
 Later. 3.
 1179.
 Innoc. tert.
 1198.*

ALEXANDER III. ad Episcopos Tusciæ.
 [Romanæ urbis Antistes, à Domino Iesu Chri-
 sto: vt Caput esset Ecclesiæ, in beato Petro ac-
 cepit.]

INNOCENTIUS III. sec. ferm. de Ss. Petro &
 Paulo. Petrus socium habuit beatissimum Pau-

lum, vnde cum singulariter præmittitur, duc in ce
altum: pluraliter subditur, & laxate retia in ca- ce
pturam: quia SOLVS PETRVS tanquam vniuer- ce
salis Princeps Ecclesie, in altitudinem supremæ ce
prælationis ascendit: sed ipse cum Paulo retia ce
prædicationis ad capiendos homines in vrbe la- ce
xavit. ce

Pius sec. NON DVOS aut plures instituit Do- Pius sec.
minus, qui suum locum tanquam CAPITA TE- 1463. in Bul-
NERENT ÆQUALIA: sed VNVM constituit, vt lâ retractat.
Verticem ac Ducem, & Pastorem vniuersi gre- 10. 4. Concil.
gis, SIMONEM PETRVM dicens, Tu es Petrus, gener.
&c. & Pasce oues meas. Quæ nulli alteri seorsim ce
dicta leguntur nisi Petro: vt in Petro vnitas & ce
summa contineretur auctoritas. ce

Gradum hîc sustimus: non quod plurima ad-
huc recentiorum pontificum testimonia non
suppetant: sed quod supra modum, tum etiam
quia hoc posterius Pij secundi doctissimi Pon-
tificis testimonium, Eranistæ doctrinam duo Ca-
pita æqualia profitentis penitus conuellit.

SINGVLARIS PETRI CATHEDRA
 seu Primatus, ex Historicis sacris
 illustratur.

CAPVT XI.

NON prætermittent Historici & Chronologi Ecclesiæ, B. Paulum in Catalogo Episcoporum Romanorum, si parem ab initio cum Petro Apostolorum Principe ac primo æternæ Urbis antistite in eadem Sede Dignitatem obtinuerit: quod Eranista ex fastis suis MSS. quibus sola veterum fides deest, expromptum nobis confidentissimè proponit. Quantum igitur cum priscis Ecclesiasticæ rei scriptoribus consentiat, exploremus.

Euseb. lib. 1.
 Chron.

Eusebius libro priori Chron. Νέρον ὅτι πᾶσιν οἰδικήμασιν αὐτοῦ, καὶ τῷ πρώτῳ καὶ χειριστῶν ἐπέδειξατο διαγωγῆν, ἡοίκα. Πέτρος καὶ Παῦλος οἱ ἰσχυροτάτοι Ἀπίστολοι τοῦ Ἰσραὴλ Χριστὸς μαρτυρήσαντες κατετίθησαν ἀγωνίᾳ τῆς Ρωμαίων Εκκλησίας α. Ἐπίσκοπος μετὰ Πέτρον τῷ Κορυφαῖον Λίνος ἔτι ιη. Nero super omnia sua scelera primam etiam contra Christianos persecutio- nem facit, in quâ Petrus & Paulus diuinissimi Apostoli, testimonium pro Christo exhibentes in eo certamine coronati sunt. Primus post Coryphaum Petrum, Ecclesiæ Romanæ Episcopus Linus annis xviii.] Idem lib. 3. histor. 26. i. 7.

Euseb. lib. 3.
 hist. 4.

αρώτης τῆς Ἀποστόλων ἀρεθολογίας. Petro soli successit-
 se Linum memorat, et si de Paulo ibidem ser-
 monem habeat. Πρώτος μετὰ Πέτρον τῶν Ρωμαίων Εκ-
 κλησιας Ἐπισκοπὴν κληρωθεὶς Λίνος.

S. HIERONYMVS in Catalogo ad Dextrum
 Prætorio præfectum. Simon Petrus filius Ionæ ”
 frater Andreæ Apostoli & Princeps Apostolo- ”
 rum, post Episcopatum Antiochenſis Eccleſiæ ”
 & prædicationem diſperſionis, Romam pergit: ”
 ibique viginti quinque annis CATHEDRAM SA- ”
 CERDOTALEM TENVIT.] De Paulo vero nihil ”
 aliud, quàm *Romam vincſus mittitur: Romæ pro-
 Chriſto truncatur: quamuis de Clemente loquens
 eodem contextu, Clementis, inquit, Romanæ po-
 ſteà Eccleſiæ Epifcopi.* Sophronius eadem quæ Hie-
 ronimus cuius librum Græcè reddidit.

SVLPIIVS SEVERVS. Eo tempore diuina *Su'pir. Se-*
 apud Urbem Religio inualerat, PETRO IBI *uer. lib. 2.*
 EPISCOPATVM GERENTE: & Paulo posteaquam *hiſt.*
 ab iniuſto præſidis iudicio Cæſarem appellauc- ”
 rat, Romam deducto: ad quem audiendum ”
 plures conueniebant, qui veritate intellectâ, ”
 Virtutibusque Apoſtolorum, quas tum cre- ”
 brò ediderant, permoti ad cultum Dei ſeſe con- ”
 ferebant. ”

II.

HERMIAS SOZOMENVS. De Theodoſij ma- *Sozomen.*
 gni edicto mentionem faciens: *1.7.c.4.*
 Ἐδύλω διὰ ταύτης
 τῆς βαſίλειος πάντας τὸς ἀρχιερωτοὺς ἑτροκίωσα, οἳς εἶξ
 ἀρχῆς Ρωμαίων παρέδωκε. Πέτρος ὁ Κορυφαῖος τῆς Ἀπο-

72 De singulari Petri Primatu. Lib. I.

φλων, ἐφύλαξε δὲ τότε Δάμασος ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος. De-
clarabat eo decreto se velle vniuersos subditos eam Reli-
gionem amplecti, quam Petrus Apostolorum Princeps ab
initio Romanis tradidisset, quamque Damasus Roma
Episcopus tum temporis conseruaret.

*Cassiodor. in
Chronic.* M. AVRBLIVS CASSIODORVS. Claudius v.
Cæsar II. & Saturninus. Secundus & Venustus.
His Coss. Petrus Apostolus Romam mittitur
vbi Euangelium prædicans xxv. annis eiusdem
VRBIS EPISCOPVS perseuerat. Nero Claudius
vi. Silanus II. & Antonius II. Marcellinus &
Auiola. His Coss. S. Paulus Romam vinc-tus à
Felice præside destinatur. Siluanus & Otho. His
Coss. Romæ S. Petrus & Paulus Apostoli truci-
dati sunt à Nerone.

*Beda lib. de
sex atarib.
407.* BEDA. Petrus Apostolus cùm primus Antio-
chenam fundasset Ecclesiam, Romam perg-it
ibique xxv. annis CATHEDRAM TENET EPIS-
COPALEM. Paulus Romam vinc-tus mittitur &
4011. biennium in liberâ manet custodiâ. Post hæc ad
prædicandum mittitur. primus Nero super om-
nia scelera sua, etiã Christianos persequitur,
quorum Eximios Romæ, petrum cruce, paulum
occidit Gladio.

*Freculph. 10.
3. Chron. l. 1.
c. 20.* FRECULPHVS Episcopus Lexouiensis. [Ipsis
Claudij temporibus Clementia diuinæ proui-
dentix probatissimum omnium & MAXIMUM
Apostolorum fidei magnificentiam & Virtutis
merito, PRIMORVM PRINCIPEM PETRVM
ad

ad urbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum deducit. Ibi prædicans Euangelium xx. & v. annis, eiusdem urbis PONTIFICATVM tenuit.] De Pauli Martyrio postea, sed nihil de eius Pontificatu in Ecclesiâ Catholicâ & Romanâ, qui reuera Petri solius est.

III.

LIBER PONTIFICALIS qui à nonnullis Damaso, ab aliis Anastasio Bibliothecario tribuitur. [B. Petrus Apostolus & Princeps Apostolorum. Hic Petrus ingressus in urbem Romanam sub Claudio Cæsare ibi sedit CATHEDRAM EPISCOPATUS annos 24. mensem unum, dies octo. Hic Martyrio cum Paulo coronatur post passionem Domini annis 38.

Lib. de vit. Rom. Pontif. in Petro.

LUITPRANDVS Diaconus Ticinensis [B. Petrus Apostolus & Princeps Apostolorum, Romanam ingressus secundo Claudij anno in Episcopali Cathedrâ sedit annos 25. Qui vno eodemque tempore & die, videlicet post Passionem Domini anno 38. ultimo veso anno Neronis 3. Cal. Iul. cum Paulo Martyrium consummauit. Ordinavit Episcopos tres Linum, Cletum, Clementem.

Luitprand. lib. de Vit. Pont. Rom.

ALBO Floriacensis [B. Petrus, Princeps Apostolorum primùm tenuit Cathedram Episcopatus in Antiochiâ annis 7. & post in vrbe Româ annis 25. Hic ordinavit tres Episcopos, Linum

° Clerum & Clementem. Linus & Cletus præ-
 ° sentialiter omne ministerium Sacerdotale in
 ° urbe Româ populo superuenienti exhibue-
 ° runt: dum ipse Petrus orationi & prædicationi
 ° vacaret: Clementi verò Cathedram vel Eccle-
 ° siam omnem disponendam commisit. Post hæc
 ° Martyrio cum Paulo cõzonatur.

Cedren. in
 compend.
 hist. pag. 375.

GEORGIVS CEDRENVS de Gregorio lo-
 quens cum Petri vt Apostolorum Principis &
 Romani Pontificis sedem adeptum celebrat.
 οὗ τῆ ὑπερστυγίῃ Ρώμῃ Γρηγόριος Ἀποστολικὸς αὐτῆρ ἔ-
 ἔβη τῆ Κορυφαίου σύμβροτος, Gregorius vir Apostoli-
 cus & Petri Coryphæi sedem tenens.

IV.

Zonaras
 Annal. to. 2.

ZONARAS, ὁ Πέτρος ὄντι Κλαυδίου ὄρωτοι ἐπέδημη-
 οὗ τῆ Ρώμῃ, τὸ σωτήριον κήρυγμα ἐγχετασπείρειν αὐτῆ ἔ-
 τῶ φωνῆ ἔ ἀληθείας χαλαυάζων τὰς διανοίας τῶ αὐτῆ ὡς
 ἔ πολλὰς πιστῶσαι τῶ Ρωμαίων, ἔ ἕπεισ ἀλώσει τῆ διδασκα-
 λία τῶ Κορυφαίου τῶ Ἀποστόλων. Νέροι ὄρωτος τῶ χυ-
 Κετασπείδι ἤρξατο διωγμὸς, ἔ Πέτρος ἔ Παῦλος τὸς Κό-
 ρυφαίου τῶ Ἀποστόλων ἀπέκτεινε, μετὰ δὲ Πέτρος, Πρω-
 τὸς Ἀρχιερεὺς τῆς Ρώμης ὁ Δίκος ἐγένετο. Petrus sub
 Claudio primūm Romam venit, salutarem
 prædicationem ibidem disseminans, & lumine
 veritatis ciuium eius mentes illustrans, ita vt
 multi Romanorum crederent, & doctrinā
 Principis Apostolorū cāperentur. Nero primus
 persecutionē in Christianos mouit, & Princi-
 pes Apostolorum Petrū & Paulum occidit. Pri-
 mus Romæ Pontifex post Petrum, fuit Linus.]

OTTO Episcopus Frisingensis. [Petrus Ca-
 thedrâ Romæ suscipiens, ciuitatem Dei viuis ex
 lapidibus verbo & exemplo cōstruere studens,
 nobilissimas Orbis vrbes ciuibus Christi ac Sa-
 cerdotibus illustrauit. Nero Apostolorum Prin-
 cipes Petrum & Paulum beato coronauit Mar-
 tyrio. Petro Romæ successit Linus.

*Otto Frising.
 lib. 3. Chron.
 6. 25. & 27.*

Nicephorus Callistus de Petro & Paulo nar-
 rat ea quæ Apostolorum Principem, Vrbisque
 Romæ Episcopum Petrum non vero Paulum
 fuisse, manifestissimè prodant. Παῦλος πᾶσαι σχε-
 δὸν τῶν γῆν διελθὼν, καὶ ἐπὶ πάντεσσι βασιλεύοντα ἑσθλὰ χειρὸς
 εὐαγγελίῳ ἀφελεύσας αἰαυτοῖς, τελευταῖον ἐπὶ Ρώμης
 τὸ δεύτερον γενηθῆς, καὶ τῶν Κορυθαίων τῶν Ἀποστόλων Πέ-
 τρου ἐπιτυχθῆς, ἐκεῖ συνάμα τούτῳ τῷ ἀφθαρτοῦ ἀειδί-
 σατο σφαιροῖν. Πέτρος τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίας ὁρῶντα μὲν
 Λίθῳ, εἰτ' ἀνεγκλήτῳ δοῖς διέπειν. τρίτῳ δὲ μετ' αὐτοῖς,
 ὡς πῆλος ἦσαν, τῶν σφαιρῶν τῶν Κλήμωνι παρὲς κλεῖς ὄπι-
 στήνας μετέβαινε ὡς εἰς θεόν. Κλήμων δὲ ἱερός ὑπ' αὐτῷ Πέ-
 τρου, ὡς αὐτὸς φησὶ, χειροτονθῆς εἰς τῆν τελευταίαν. ὁ μὲν
 οὖν δεύτερον μετὰ Πέτρον ἑαυτὸν ἔοικε λέγειν. ἔτεροι δὲ τέ-
 ταρτον ἀπὸ Πέτρου εἶναι φασὶν ὡς ἐστὶ καὶ ὁ Παμφίλις Ευ-
 σέβιος. Id est. Paulus Vniuerso penè orbe per-
 agrato, & triginta quinque annis Euangelico
 certamine pro Christo exantlato, quum postre-
 mo iterum Romæ esset, & in Coryphaeum Apo-
 stolorum Petrum incideret, vna cum illo im-
 mortalitatis coronam suscepit. Petrus Roma-
 nâ Ecclesiâ primùm Linus, deinde Anacleto

*Niceph. hist.
 Eccl. lib. 20.
 34. & 35.*

» commissâ, & post hostertiò ad mortem vadens
 » sapientissimo Clementi clauibus traditis, ad
 » Deum migravit. Sanctus Clemens ab ipso Pe-
 » tro, ut ipse dicit, ordinatus sub ipsâ morte, se à
 » Petro secundum dicere videtur: alij autem
 » quartum à Petro referunt, in quibus etiam est
 » Eusebius Pamphili.]

V.

*Platina in
S. Petri.*

PLATINA I. [Petrus Romam caput orbis ter-
 » rarum venit, quòd hanc sedem Pontificali di-
 » gnitati conuenientem cernebat: Linum & Cle-
 » tum Episcopos ordinauit, qui Sacerdotale mi-
 » nisterium Romano populo & aduenis bene-
 » sentientibus exhiberent. Clementem statim
 » Episcopum consecrat, eique Cathedram & Ec-
 » clesiam Dei commendat, his verbis: eâdem ego
 » tibi potestatem ligandi & absoluendi trado,
 » quam mihi Christus reliquit.]

*Onuphr. in
Chronico.*

ONUPHRIVS Panninius. [Sanctus Simon Pe-
 » trus Cephas, Iesu Christi discipulus atque ab
 » eo Princeps Apostolorum constitutus, primus
 » Romanam Ecclesiam fundauit, erexitque, ac
 » in eâ Episcopus primus sedit: coadiutores ordi-
 » nauit Linum & Cletum: Clementem Veterem
 » Ecclesie Romanæ Presbyterum, Episcopum
 » Romanum designatum in successorem suum;
 » per manûs impositionem delegit, eique Ca-
 » thedram Episcopalem, & Romanam Catholi-
 » cam Ecclesiam post se ab eo regendam com-
 » mendauit:

Genebrardus in Chronologiâ. [Martyr Petrus Galilæus primus Ecclesiæ Pontifex Hierosolymis sedit annis v. quamdiu ferè Christo Tiberius superfuit : Antiochiæ annis vi. Romæ denique annis xxiv. Anno secundo Claudij, in Urbem sedem fixam & immobilem transtulit.]

Gen. brard. Mb. 3. Chron.

“

“

“

“

Cæsar Baronius S. R. E. Cardinalis. [Anno à Christo nato quadragesimo quinto, Claudio Augusto tertium & L. Vitellio Coss. decimo quinto Kal. Febr. à Petro Apostolorum Principe Romana Ecclesia instituitur, ac sedes in eâ Pontificia erigitur.] Paulo denegat consortium eiusdem Sedis & Cathedræ.

Baron. to. 1.

Annal. an.

Chr. 45.

“

“

“

An. 41. m. 15.

EX POETIS SACRIS, SINGVLARIS
Petri Cathedra seu Primatus celebretur.

CAP. XII.

NON cogitassem equidem de hoc genere scriptorum, ad rei, tantam ex aliis lucem consecutæ, præsidium aduocando, nisi præiussisset Eraniſta; qui piè delitiat in quibusdam metris Hýmno-graphorum pro suâ sententiâ, tametsi ea corruerit vt postea ostendemus, ex scribendis. Non sunt verò sacri Poetæ terretè à nobis rei-ciendi, quùm longè à fabuloso profanorum instituto recedant, quibus audendi quilibet, potestas data est: nihilque

commentitium Veritati, cuius sunt Laureati
 thiasotæ Vates & præcones, immisceant. Quan-
 doquidem igitur sic Eranistæ placuit: Age ve-
 rò, canora illa Ecclesiæ oracula consulamus:
 vtrum Paulo Claves Ecclesiæ primas, vtrum
 dignitatem Verticis, vtrum Romani, summi-
 que Pontificatûs infulas & Apices Paulo impo-
 fuerint, exploremus. Vni certè Petro hæc om-
 nia tribuisse non Paulo, ne compertum facia-
 mus, vereri debet Eranista.

*Cyros Pro-
 dromus is-
 trassich. in
 Matth.*

Prima quidem Petri prærogatiua, quod so-
 lus proprias Claves à Christo acceperit, Egregiè
 à CYRO Prodromo describitur.

Ματθαιος εἰ Πέτροι, συλλαβῶν τῶσαν

ἐνὲ μῶμος τῶ κλειδα τῆ αἴα πύλης

Τὸ πᾶν ὃ δεσμῶν, καὶ τὸ πᾶν λύων πάλιν

Beatus es Petre, qui ob syllabas tantulas.

Mercatus es superna ianua Clauem:

Vniuersaligans, rursus vniuersa soluens

Iterum.

Αὐτὰρ ὁ Χριστὸν ἐλεξε Θεῷ πατρὸς υἱὸν Πέτρος,

Κλειδας εἶπεν ἔδεικτο, καὶ ἕξα ῥὸν ἑρῶν εἰχουσι.

*Sed te Dei Patris filium, Christum vocauit
 Petrus:*

*Vnde Claves accepit, immensum calum te-
 nentes.*

*Nonnus in
 En. 10. cap.
 21.*

Alteram vèro prærogatiuam Pascendarum
 Christi Ouium vniuersarum, NONNVS expri-
 mit in Paraphrasi Euangelij Ioannis.

Κί Ζαθέεις σμάτιασιν αἶαξ ἐπιτίλλετο Πέτρα,
 Ημετέρων ποίμαγε τοῖμα πᾶτα μῖλα,
 Ουεγνή ποίμαγε χαλαύρου μῖλα ἔ αφῆας.

*Et ore diuino Rex Petro iubebat,
 Pasce nostrarū ouium ratione pradtos greges,
 Pasce cœlesti Virgâ Oues & Agnos.*

AVRELIUS Prudentius, Hâc Cathedræ, Po-
 testatis, Claium propriarum notâ etiam Pe-
 trum Paulo distinxit de Roma canens.

*Prudent. in
 hymno S.
 Laurentij.*

*Hic nempe iam regnant duo
 Apostolorum Principes:
 Alter Vocator Gentium
 Alter CATHEDRAM possidens
 PRIMAM, recludit creditas
 Æternitatis januas.*

Antea IUVENCUS Hispanus Presbyter, qui
 ut ait S. Hieronymus, non pertimuit Euangelij
 maiestatem sub leges metri mittete: vtramque
 Petri prærogatiuam ita complexus fuerat,
 Christum loquentem inducens:

*S. Hieron.
 ep. ad Ma-
 gnum:
 Lib. 3. hist.
 En.*

*Tu nomen Petri dignâ virtute tueris
 Hac in mole mihi, saxique in robore ponam
 Semper mansuras aternis manibus ades.
 Cœlestisque tibi Claves permittere Regni
 Est animus, &c.*

In histor.
Apost.
lib. v

ARATOR Subdiaconus R. E.

Primus Apostolico, parua de puppe vocatus
Agmine Petrus erat, cuius qua gesserat
hamum

Ad Clauem Translata manus: cui tradidit
agnos

Quas passus saluauit oues, totumque per orbem
Hoc auget Pastore Gregem, quo mungere
SVMMS

Surgit.

Lib. 1.

Rursus.

Ferrea quid mirum si cedunt ostia Petro
Quem Deus aethera custodem deputat aula?
Ecclesiaeque suae faciens superare CACV-
MEN

Infernum superare iubet?

Quod si comparationem cum Paulo exigas,

---qua gloria rerum

lib. 2.

Contulit, ut Petro PAVLVM gerat ordo
SECVDVM.

Qui fundamentis manet Architectus in illis.

VENANTIVS FORTVNATVS Episcopus Pi-
ctauiensis eisdem Apostolos inter se conferens
Petro Clauem & celsiorem gradum concedit,
carmine in eorum reliquias Nannetenfes.

Caëlorum

*Cælorum porta, lati duo lumina mundi,
Ore tonat Paulus, fulgurat arce Petrus.
Inter Apostolicas radiantis luce coronas
Doctior hic monitis, CELSIOR ILLE
GRADV.*

Et lib. ix. ad Chilpericum Regem.

*Excellit cum clauē Petrus, cum dogmate
Paulus,*

Adduci posset Tzetzes Poëta Græcus Chi-
liade XIII. *Τῷ Ἀποστόλῳ ἢ ἀρχιεπίσῳ ὁ κορυφαῖος Πέτρος,* Tzetzes
Chil. 13. 22
462.
aliique permulti latinorum: sed recentiores
Fortunato, qui sæculo sexto floruit, subijcere,
nec otij nec consilij nostri est. Ad maiora pro-
peramus.

Ex hoc multiplici Scriptorum Orthodo-
xorum genere, perpetua sibi que, vt & veri-
tati constans doctrina Ecclesiæ colligitur, de
Petri CATHEDRA SINGVLARI, vt vocat S. Cy-
prianus: De vno Petro Ecclesiæ post Christum
Capite: de Pauli secundo post Petrum loco,
ordine, confesso, dignitate, Potestate.

EX NULLIS SCRIPTORIBVS NISI

*Heterodoxis hauriri potuisse sententiam illam
de Pauli cum Petro paritate, in Cathedra
& Primatu Ecclesie Catholicae
Apostolicae & Romanae.*

CAPVT XIII.

ECquid enim aliud sentire ac pronuntiare
possimus, post integram illam ac lucu-
lentam Scriptorum Ecclesiasticorum de singu-
lari Petri Cathedrâ, eiusque supra Paulum
eminenti Gradu & Potestate consensionem?
Vnde temerariam illam ac cæcam sententiam
haurire potuit Eranista, nisi ex turbidis & cœ-
nosis Hæreticæ colluiciei cisternis pridem dissi-
patis? Quis vnquam Orthodoxus asseruit
Paulum fuisse Caput Ecclesie Vniuersalis? Pau-
lum fuisse primum Ecclesie Catholicae & Ro-
manæ Episcopum? Paulum dignitate & pote-
state fuisse Petro, *Apostolorum hac est Principum*
Principi, vt loquitur Alcimus Auitus, in omni-
bus parem, æqualem? Nemo dixit Orthodo-
xus. Hæretici verò & Schismatici non semel id
de omnibus Apostolis, nec tantùm de Paulo
dixerunt.

*Auitus in
fragm. edit.
Sirmundis.*

*Luther. art.
25.*

Marsilius Patavinus, Vviclefus, Hussius,
Lutherus, Calvinus, Bucerus, Illyricus Bren-

Idem de Paulo, hereticorum est. Cap. XIII. 83
 tius, Beza, Iunius & alij, omnes Apostolos,
 quasi fortes diuinæ ab iis penderent, pares fe-
 cerunt: atque inter cætera argumenta, ea qui-
 bus Paulum Petro gradu non cæssisse videri
 posset, certatim obtruserunt. At nominatim
 illam Pauli cum Petro æqualitatem nulli pluri-
 bus verbis, nulli acriori studio & contentione
 firmare conati sunt, quam Ioannes Rainoldus
 Anglus, & M. Antonius de Dominis, Ex-Archi-
 episcopus Spalatensis: ex quo præsertim, Era-
 nistam omnia sua Epicheremata mutuatum ef-
 se, eaque Gallicani solùm idiomatis venustate
 fucauisse vt intelligatur; annosam illam Vul-
 pem è foucâ suâ libet educere: cuius postea ri-
 ctûs comprimemus.

*Rainold. in
 Colloquio
 Oxonia an.
 1610.*

II.

M. ANTONIVS DE DOMINIS, in opere de
 Republicâ Ecclesiasticâ. [Huic Paulinæ re-
 prehensioni subnecto etiam: Tum quod
 idem Paulus cum insigniores Apostolos no-
 minat, Petrum aliis postponat: vt vbi pri-
 mo loco ponit Iacobum, post illum Cepham
 & deinde Ioannem: de quibus tribus & non de
 Petro solo dicit, qui videbantur Columnæ ef-
 se. Iacobo igitur & Ioanni Petrum exæquat.
 Tum quod Iacobus, Cephas & Ioannes dex-
 tras dederint Societatis ipsi Paulo & Barnabæ:
 vt hi in gentes, ipsi verò in circumcisionem fer-
 rent Euangelium. Istæ dextræ Societatis, Petri

*Lib. 1. ca. 11.
 nu. 24.
 Gal. 2.
 A. de Do-
 minis.
 Gal. 2.*

A. de Do-
minis.

2. Cor. 12.

Io. 21.

2. Cor. 11.

Iren. l. 3. c. 3.

Constit. Ap.
l. 7. c. 8.2. de Bapt.
cont. Don. c.
4.

summum imperium non admittunt. Tùm de-
 mùm quùm Paulus dicat (*nihil minus fui ab iis
 qui sunt supra modum Apostoli.*) Quæ verba
 maximum faciunt Primatui magno Petri præ-
 iudicium.

Nunc verò ex comparatione Petri cum Pau-
 lo, videmus an in solo Petro Patres agnoue-
 rint positum Ecclesiæ Principatum. At sanè si
 Petro dicitur, *Pasce oues meas*: vnde ei Eccle-
 siæ totius cura commissa intelligatur: Paulus
 ipsemet fatetur se premi curâ & sollicitudine
 omnium Ecclesiarum. Præstat tamen in his
 comparationibus Patres audire: Irenæus. Ip-
 sius, inquit, Dei Petrus erat Apostolus cuius &
 Paulus. Vbi Petrum reducit ad paritatem cum
 Paulo: disputat enim contra illos qui solum
 Paulum dicebāt ex Apostolis veritatem cognouisse.
 Non tamen cum præfert Paulo. Auctor
 Constitutionum Apostolicarum Apostolos
 omnes inducit, Petrum non Principis, supremi-
 que supra ipsos Monarchæ, sed Coapostoli
 duntaxat nomine insignientes: Aiunt enim:
 Ananias & Saphira Petri Coapostoli nostri sen-
 tentiâ, morte sunt affecti. Similiter & Gelasius
 modò adductus, Paulum vocat Coapostolum
 Petri: & in Collectâ Ecclesiæ eodem modo Pe-
 trum & Coapostolum eius paulum. Et Colle-
 gam petri facit paulum Augustinus, & æquè
 principes Apostolorum vocantur non semel à

Ioanne papa VIII. & Nicolao I. Nam & Augu- Anton. de
stinus de Paulo loquens ait: Verum etiam in ip- Dominis.
so quoque Euangelio, ubi & tanti Apostolatûs Ia. Pap. ep.
meruit principatum &c. Monarchia tamen pe- 45. 55. 57.
tri non deberet ferre vt Paulus etiam Apostolo Nicol. ep. 7.
rum vocetur Princeps, & dicatur gerere Apo- Aug. 2. de
stolatûs principatum. Rursus Augustinus de pecc. mer. c. 3.
Paulo sic: Paulus Apostolus quamuis ex perfe-
cutore factus sit prædicator, abundantiorẽ Lib. 1. in Ps.
gratiam consecutus est in omni labore Aposto- 130.
lico quàm cæteri Apostoli.] Et tamen par fuis-
set, Petrum; si totius erat princeps Ecclesiæ, Lib. 1. cont.
abundantiorẽ supra omnes gratiã donari. Orig. Cels.
genes Paulum vocat fundatorem Ecclesiarum
post Christum præcipuum. Nazianzenus verò Naz. in
Petrum & Paulum ait Verbi & sapientiæ guber- Apolog.
nationis gratiam à Christo percipere meruisse:
& numerans eos qui populis præfuerunt, in
Testamento nouo ponit primùm Ioannem Ba-
ptistam: proximè verò duodecim Apostolos.
Cyrillus Hierosolymit. Errorem autem, inquit, Catech. 9.
Simonis Magi latiùs se proferentem coargue-
runt duo boni viri huc perlati, Petrus & Paulus
Ecclesiæ præfecti. Ambrosius verò etsi Paulum
non faciat in gratiã Petro superiorem, vt facit
Augustinus, cum nihilominus parem facit. Vna
enim, inquit, gratiã fulgebat in his quos spiri-
tus vnus elegerat: nec Paulus inferior Petro;
quamuis ille Ecclesiæ fundamentum, & hic fa-

A. de Do-
minis.

piens Architectus, sciens vestigia credentium
fundare populorum: nec Paulus indignus
" Apostolorum collegio, cum primo quoque fa-
" cilè conferendus, & nulli secundus. Nam qui
" se imparem nescit, facit æqualem.] Quid cla-
" rius? neque mihi hîc quisquam æqualitatem in
" alio, & non in auctoritate regiminis ponat, exi-
" libus adhibitis de more distinctiunculis. Si enim
" Ambrosius agnoscebat Petri summum Prima-
" tum, cur nos decipit: & hîc Paulum ei prorsus
" exæquans, non monet æqualem quidem Petro
" Paulum fuisse in alio, non tamen in auctorida-
" te regiminis. Dum tamen Ambrosius & cæteri
" primi patres sæpissimè æqualitatem hanc po-
" nunt inter alios Apostolos cum Petro, & nun-
" quam distinguunt in Petro hanc ipsius sum-
" mam auctoritatem à reliquis rebus, in quibus
" toties ponunt paritatem: planum est eos veram
" & perfectam intellexisse in substantialibus
" Apostolatûs æqualitatem. Vnde & rursus Am-
" brosius: Beati Petrus & Paulus, inquit, emi-
" nent inter Vniuersos Apostolos, & peculiari
" quadam prærogatiuâ præcellunt. Verum inter
" ipsos quis cui præponatur, incertum est. Puto
" enim illos æquales esse meritis qui æquales sunt
" passione.] Leo etiam sic loquitur de Petro &
" Paulo: Quos gratia Dei in tantum apicem, in-
" ter omnia Ecclesiæ membra prouexit, vt eos in
" corpore, cui caput est Christus, quasi gemi-

Ser. 66.

S. Leo. ser. 1.
Natal. P. &
P.

Idem de Paulo, Hæreticorum est. Cap. XIII. 87

num constitueret lumen oculorum.} Vbi nam A. de Do-
caput illud Visibile? si membrum tantummo- minis.
dò est Petrus ex æquo cum Paulo, nempe ocu-
lus in Ecclesiâ, Caput non erit. ”

Extollitur Petrus quod interdum, à Chry- ”
sostomo præsertim, vocetur os Apostolorum: ”
extollitur etiam Paulus, qui ab Ambrosio dicitur Amb. 2. de
os Christi. Rursum extollitur Petrus quod Pen. c. 7.
dicatur fundamentum & stabilimentum Eccle- ”
siæ: extollitur etiam Paulus ab Ambrosio, dum L. de Isaac.
Pauli vocationem Ecclesiæ firmitudinem esse c. 4.
dicit. Extollitur Petrus quod Christum plus di- ”
lexerit quàm cæteri decem: extollitur etiam in ”
hoc Paulus vel ipsum Petrum superasse: de eo Chryso. 3. de
enim ait Chrysostomus, Paulus Christum di- Sacerd.
lexit adeo vt neino vehementiùs. } Extollitur ”
Petrus quòd fuerit Petra & firmamentum Ec- ”
clesiæ: extollitur etiam in hoc Paulus ab eodem ”
Chrysostomo dum dicitur Columna Ecclesiæ, ”
Petra, ferro, & adamante firmior. Vocatur Pe- Ho. 2. ad
trus à Chrysostomo Coryphæus Apostolorum: Ro. c. 29.
eodem titulo ab eodem insignitur & Paulus: Ho. 18. ad
Petro dicitur Ecclesia commissa: Paulum verò Ro.
ait idem Chrysostomus electum à Deo, cui res c.
orbis, mysteria cuncta, vniuersamque dispen- Ho. ult. ad.
sationem concederet. Quid vero amplius sen- Ro.
tiat de Paulo in comparatione Petri idem ”
Chrysostomus, audiamus. Quemadmodum ”
igitur, inquit, præputij nomine designat gen- ”
In Epist. ad:
Gal. c. 2.
cc.

tes, ita & Circumcisionis nomine, Iudæos:
 ” jamque se cæteris honore parem ostendit, nec
 ” se reliquis illis, sed ipsi summo comparat: de-
 ” clarans quod horum vnusquisque parem fortit-
 ” tus sit dignitatem. Qui verum Ecclesiæ Princi-
 ” pem descriptum cupit legere, legat eundem
 ” Chrysostrum de Paulo variis locis scriben-
 ” tem. ho. 12. & 25. in 2. Cor. ho. 2. & 29. ad
 ” Ro. ho. 2. ad Tit. ho. 11. in Gen. ho. 1. & 8. de
 ” laudib. Pauli. Hom. 25. in 2. ad Cor. vbi eadem
 ” munera quæ maximè insignia Petro vidimus
 ” concredita, ex quibus primatum eius eliciebant
 ” Monarchici, Paulum etiam non minori, imo
 ” fortasse MAIORI PRIMATV obuisse comme-
 ” morat. Si Petrus circumibat Ecclesias, eas visi-
 ” tando: idem paulum præstitisse ait Chrysosto-
 ” mus, & Scriptura docet Act. 15. Si Petrus di-
 ” ctus est gubernator totius Ecclesiæ: paulus
 ” etiam à Chrysostrum dictus est totius orbis gu-
 ” bernator. Si Petri nauis dicitur Ecclesia, in hac
 ” naui ponit in puppi paulum Chrysostrum gu-
 ” bernatorem. Si Petro iniunctum est vt fratres
 ” confirmaret, confirmabat & paulus.]

Hæc Marcus Antonius de Dominis, pro as-
 ferendâ pauli cum Petro æqualitate, in Primatu
 & regimine Ecclesiæ Catholicæ: quæ libro se-
 quenti discutienda sunt. Quoad Romanam ve-
 ro Ecclesiam attinet, quatenus Romana est, se-
 quenti ex eiusdem libro 1v. sic habent.

III.

M. ANTONIVS DE DOMINIS. lib. IV. de *Num. 5.*
Rep. Eccles. Cap. 1. [Quamdiu Petrus Antio-
chiæ prædicauit, si tamen ibi prædicauit, fuit
Antiochenus Episcopus : & quàm diu Romæ
Euangelizauit, fuit actu Romanus Episcopus.
Propterea etiam PAVLVVS quamdiu Romæ
prædicauit, fuit & ipse EPISCOPVS ROMANVS
nihil minùs quàm Petrus : quia vterque erat
æquè plenè Apostolus, & consequenter æquè
plenè Episcopus. Et si vterque Romæ residebat :
& Romæ vterq; Martyr effectus est, vterq; pro-
cul dubio æquè dicitur Cathedrâ Episcopalem
Romæ habuisse. Paulo post. Si itaque fundatio
Romanæ Ecclesiæ spectetur, eam aut magis,
aut non minus Paulo quam Petro deberi affir-
mamus : Par enim fuit vt ciuitas, quæ erat ca-
put Gentium primùm institueretur. Et de Pau-
lo habemus quàm anxius fuerit de Romano-
rum conuersione. Audi. His autem expletis *Act. 19.*
proposuit Paulus in spiritu, transitâ Macedo-
niâ & Achaiâ, ire Hierosolymam, dicens: Quo-
niâ postquam fuero ibi, oportet me & Romam
videre.] Cur vero tam sollicitus est de videndâ
Româ si iam Romæ erat Petrus, vt nostri vo-
lunt ? Et certa illa est reuelatio Christi, *Act. 23.*
constans esto ; sicut enim testificatus es de me in
Hierusalem, sic te oportet & Romæ testificari.
Quod & præstitit Iudæis, ac gentibus Romæ *Act. vlt.*

- „ Euangelizans. De Petro nihil Scriptura dicit
 „ quod ipeget ad Romanorum conuersionem.
 „ Et tamen diligentissimè de ipso loquuntur &
 „ Euangelia & Acta Apostolorum. At verò Pau-
 „ lus scribens ad Romanos, sic ait: Græcis ac bar-
 „ baris, sapientibus & insipientibus debitor sum:
 „ ita quod in me promptum est & vobis qui Ro-
 „ mæ estis, euangelizare: vt veniam ad vos in
 „ gaudio per voluntatem Dei, vt refrigerer vobis-
 „ cum. Et certè fidem Romanorum ac Euange-
 „ lium à Paulo accepta esse, ipsemet testatur di-
 „ cens: Ei autem qui potens est confirmare, iuxta
 „ Euangelium meum & prædicationem Iesu
 „ Christi, secundum reuelationem mysterij, &c.
 „ Non quod ipse personaliter id tunciam præsti-
 „ terit, quando hæc scribebat: sed quia id per
 „ suos discipulos primùm præstiterit: nam & no-
 „ uit multos de nomine & eos salutat, præsertim
 „ Priscam & Aquilam: quos adiutores suos in
 „ Christo Iesu vocat. Et Andronicum & Iuniam
 „ salutat cognatos suos & nobiles in Apostolis.
 „ Et præstiturus erat vt perficeret quod per disci-
 „ pulos inchoauerat. Scribens verò postea secun-
 „ dam ad Timotheum Epistolam, vt videtur
 „ Româ, sic loquitur: In primâ meâ defensione
 „ nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt:
 „ non illis imputetur: Dominus autem mihi asti-
 „ tit & confortauit me, vt per me prædicatio
 „ compleatur: & audiant omnes gentes, & libe-
- Ro. 1.
- Ro. 15.
- Ro. 16.
- Ro. ult.
1. Tim. 4.

ratus sum de ore leonis.] Vbi secundum Chry-
sostomum & alios per leonem intelligit Ne-
ronem à quo tantisper liberatus, Romanæ Ec-
clesiæ fundandæ egregiam nauauit operam. Et
hæc est, illa prædicatio: vt audiant, inquit, om-
nes gentes. Quia cum Roma esset caput om-
nium gentium, inde facilè fides in omnes gen-
tes erat penetratura. Vnde Ambrosius de Pau-
lo ait hæc: scribit Romanis, hi enim sunt ca-
put omnium Gentium.] Et postea idem Am-
brosius: Præterea, inquit: maius gaudium est,
si potentes mundi conuertantur ad Deum, &c.

*Ambr. in
proem. ad
Ro.*

Irenæus conuersionem Romanorum equè
Paulo ac Petro tribuit. Ait enim. Ita Mattheus
in Hebræis ipsorum linguâ Scripturam edidit
Euangelij, cum Petrus & Paulus Romæ euan-
gelizarent, & fundarent Ecclesiam.] Item: Ma-
ximè & antiquissimè & omnibus cognitè, à
gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Pau-
lo Romæ fundatè & constitutæ Ecclesiæ.] Cu-
ius vir Ecclesiasticus, qui tempore Zepherini
Papæ vixit: Ego, inquit, Apostolorum trophæa
perspicuè possum ostendere: nam si lubet in
Vaticanum proficisci vbi est Petri sepulcrum:
aut in viam quæ Ostiensis dicitur, vbi est sepul-
crum Pauli, te conferre: trophæa eorum, qui
istam Ecclesiam sermone & virtute stabilie-
runt, inuenies.] Et Dionysius Corinthiorum
Episcopus sic ad Romanos scribit: Petrum &c.

*Iren. l. 3. c. 1.
& apud Euseb.
lib. 1. 5. c. 6.*

Iren. l. 3. c. 5

*Apud Euseb.
l. 2. c. 24.*

Euseb. ib.

7 Paulum qui Romanos & Corinthios primū
 8 in Ecclesiam Christi inseruerunt, prudenti qua-
 9 dam admonitione impulsī, in suum locum con-
 10 clussistis. Nam ambo, cum & nostram Corinthi-
 11 & vestram Romę Ecclesiam fundassent, & eius-
 12 dem doctrinę præceptis tum nōstros animos
 13 tum vestros imbuissent, eodem tempore pari-
 14 ter Martyrium subierunt.] Lucius Papa. Hęc
 15 sancta, inquit, & Apostolica mater omnium
 16 Ecclesiarum Christi Ecclesia, quę per Dei om-
 17 nipotentis gratiam à tramite Apostolicę tradi-
 18 tionis nunquam errasse probatur, nec hereti-
 19 cis nouitatibus deprauata succubuit: sed vt in
 20 exordio normam fidei Apostolicę percepit, ab
 21 Autoribus suis Apostolorum Christi Principi-
 22 bus, illibata sine tenus, manet.] Tertullianus
 23 & ipse Paulum in fundatione Rom. Ecclesię
 24 Petro adiungens, Videamus, inquit, quod lac
 25 à Paulo Corinthij hauserint: ad quam Regu-
 26 lam Galatę sint recorrecti: quid legant Philip-
 27 penses, Thessalonicenses, Ephesij: quid etiam
 28 Romani de proximo sonent: quibus Euange-
 29 lium & Petrus & Paulus sanguine quoque suo
 30 signatum reliquerunt.] Idem Tertullianus de
 31 Romanā Ecclesiā hęc protulit: Felix Ecclesia
 32 cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine
 33 suo profuderunt: vbi Petrus passioni Domini-
 34 cę adæquatur: vbi Paulus Ioannis exitu coro-
 35 natur: vbi Ioannes, postquam in oleum igneum

Luc. ep. vii.

*Tert. l. 4. in
Marc.*

*Id. de præ-
ser.*

Idem de Paulo, Hæreticorum est. Cap. XIII. 93
 demersus nihil passus est, in insulam relegatur.] ,,
 A tribus ergo magnis Apostolis Romanam Ec- ,,
 clesiam fundatam esse miratur Tertullianus. ,,
 Cyrillus Hierosolymitanus. Eodem Spiritu *Cyill. Ca-*
 sancto, inquit, repletus erat Paulus, postquam *1sch. 17.*
 vocatus est à Domino, qui ab Hierosolymis ,,
 vsque ad Illyricum disseminauit Euangelium; ,,
 Regiam quoque Romam instruebat: & in His- ,,
 paniam vsque promptitudinem prædicationis ,,
 extendit.] Chrysostomus: cumque vincetus, in- *Chryso. laud.*
 quit, per tam vastum Pelagus duceretur Pau- *Paul. ho. 7.*
 lus, ita tamen gaudebat, tanquam in maxi- ,,
 mum duceretur imperium. Etenim nõ paruum ,,
 illi præmium Urbis Romæ conuersio propone- ,,
 batur. Nescio tamen cur idem Chrysostomus *Ho. 2. ad*
 Petrum Romæ prædicasse asserat tunc quando *Ro.*
 ad Romanos Paulus scribebat: si enim conuer- ,,
 sio Romæ Paulû expectabat, Petrus certè inibi ,,
 esse non poterat. Secutus itaque est Chryso- ,,
 stomus vulgarem opinionem: si enim rem ex- ,,
 cutere voluisset, aliud certè inuenisset. Grego- *Lib. 7. ep.*
 rius septimus dum excommunicat Henricum, *24.*
 Beatos Apostolos Petrum & Paulum allo- ,,
 quens, ait: Valdè inuitus cum multo dolore ,,
 & genu ac planctu in throno vestro valdè in- ,,
 dignus sum collocatus. Et Bernardus successo- *Ep. 137.*
 rem Pauli & heredem Petri vocat Eugenium. ,,
 Innocentius etiam III. Paulum agnoscit æquè ,,
 cum Petro Romanæ Ecclesiæ fundatorem: ait ,,

A. de Do-
minis.

enim: licet autem eiusmodi falsitas aliquam-
 diu possit cum operibus tenebrarum abscondi:
 » tamen quia per eam beatis Apostolis specialiter
 » infertur iniuria ille, à quo in persona eorum Ec-
 » clesia Romana auctoritatem super Ecclesias
 » vniuersas accipit, vnde & Bulla nostra per
 » quam totius negotia Christianitatis aguntur,
 » Caput ipsorum Charactere præsignatur; per-
 » niciem tanti sceleris non patitur in tantum præ-
 » iudicium diuinitus occultari.] Hispaniæ à Petro
 » & Paulo Apostolis primos ad se Româ missos
 » septem Apostolos gloriantur.

Lucian. in
Philopat.

Addamus testimonium ex impio auctore, vt
 » melius adhuc appareat Romanorum conuer-
 » sionem Paulo maximè acceptam fieri. Triche-
 » enim quidam Christianus Romæ agens dum
 » Critiam instituit, & Catechumenum facit, hæc
 » inter alia de se, & aliis Christianis Romanis re-
 » fert: Quando autem me Galilæus ille conuenit,
 » recaluafter, naso aquilo, qui in tertium vsque
 » cælum per aërem ingressus est, quæ optima &
 » pulcherrima sunt inde didicit: per aquam nos
 » renouauit: in beatorum vestigia insistere nos
 » fecit, & ex impiorum regionibus nos reduxit.]
 » Quis non videt hîc Paulum describi? fatetur id
 » Baronius.

» Propterea igitur passim resolutio Romano-
 » rum Pontificum ad suum Principium, termi-
 » natur tandem ad Petrum & Paulum simul. Audi

Irenæum. Fundantes igitur & instituentes beati Apostoli Ecclesiam, Lino Principatum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt : succedit Anacletus : post eum Clemens, &c. Idem quoque dicit Hyginum, Romæ nouum locum Episcopatus, per successionem ab Apostolis habuisse. Epiphanius verò: Romæ, inquit, fuerunt primi Petrus & Paulus, Apostoli iidem & Episcopi : deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens, &c. Et Eusebius Alexander, inquit, quintus successione à Petro & Paulo ductâ successionem obtinet.] Quid verò quod primi Episcopi. Post Apostolos Romæ, Linus & Clemens, fuit vterque Discipulus Pauli? Nonne hoc indicat plus Paulum quam Petrum Romanam fundasse Ecclesiam?

Hinc etiam est quod plurimi Romani Episcopi, se auctoritatem accepisse ab Apostolorum Principibus Petro & Paulo, & eorundem auctoritate se multa agere sæpe testantur. Hodieque auctoritate B. Apostolorum Petri & Pauli sunt absolutiones & interminationes : Imò non minùs etiam Pauli Vicarij dicuntur Romani Pontifices : vt in quadam Synodo sub Ioanne VIII. ibi enim Episcopi illius Synodi ita loquuntur ad Carolum secundum Imperatorem : Iam quia diuina Pietas vos Beatorum Principum Apostolorum Petri & Pauli interuentione, per Vicarium ipsorum, Dominum

S. Iren. l. 3.

c. 3.

”

”

”

”

Lib. 2. c. 20.

”

”

Epiphanius in

har. 27.

”

Euseb. l. 4.

c. 1.

”

”

”

Phil. 4. 1.

Tim. 4.

idem l. 1. c. 4.

”

”

”

”

”

”

”

”

Afud Bazar.

ro. 10. 876.

n. 16.

”

”

”

”

”

”

videlicet Ioannem, summum Pontificem &
 Vniuersalem Papam, specialemque Patrem
 nostrum ad perfectum sanctæ Dei Ecclesiæ, no-
 strorumque omnium inuitauit, &c.] Luit-
 prandus etiam Episcopus Cremonensis in suâ
 Legationis relatione hæc habet; sanè quic-
 quid in Italiâ, sed in Saxoniâ, Bauariâ, omni-
 busque Domini mei regnis est, quod ad Beato-
 rum Apostolorum Ecclesiam respicit, sanctif-
 simorum Apostolorum Vicario contulit.]

Quinimò adhuc Romæ in plumbeo sigillo,
 Paulus Petro ad dextram collocatur. Et in alta-
 ri S. Petri in Missis solemnibus Papalibus, sta-
 tuæ tredecim Apostolorum ita disponuntur,
 [vt ad dexteram Crucis, quæ est in medio, pri-
 mus sit Paulus & primus post Crucem thurifice-
 tur (nisi super hoc etiam sit immutatum; à fini-
 stris verò eiusdem crucis ponitur Petrus, & sta-
 tim post Paulum thurificatur. Et nunquam fit
 officium de altero quin alterius quoque fiat
 commemoratio.

Reliquo capite multis infudat Antonius de
 Dominis, vt probet Paulum prius venisse Ro-
 mam, ibique Ecclesiam fundasse, quam Petrus
 eodem venerit.

IV.

Hoc igitur de lacu infecto atque corrupto
 hausit Eranista, qui consultius profecto atque
 tutius sinceros Orthodoxorum Doctorum
 fontes,

Idem de Paulo, hereticorum est. Cap. XII. 97
fontes, quibus labia puero admouerat, non præterire potuisset. Desertoris illius Catacopi potius quam Episcopi, necnon infelicis ipsius in hac materiâ Discipuli Eranistæ argumenta partim falsa, partim captiosa: vniuersim autem fluxa & inania coarguet liber sequens.

Interim vtriusque Doctrinæ euertendæ sufficere potest Censura Theologicæ Facultatis Parisiensis Anno Domini M. DC. XVII. in Opus M. Antonij de Dominis Episcopi Spalatenfis: Atque nominatim in hos Articulos, seu Propositiones sequentes.

V.

PROPOSITIO M. ANTONII DE
DOMINIS Lib. I. de Rep. Eccl.
cap. 3. num. 18.

Disparitas Potestatis inter Apostolos est humanum inuentum, in sacris Euangelijs & diuinis noui Testamenti Scripturis minime subsistens.

CENSURA FACULTATIS Parisiensis.

HÆc propositio est Hæretica & Schismatica de Iurisdictione Apostolicâ ordinariâ, quæ in solo sancto Petro subsistebat, intellecta.

N

ALTERA PROPOSITIO ANTONII DE
DOMINIS.

Lib. 4. Cap. 6.

*Petrus non habuit quicquam peculiare, in
quo ei dari debeat magis quam ceteris simul
omnibus successio.*

CENSURA FACULTATIS.

H*Æc Propositio est Hæretica, Schisma-
tica, & Hierarchici ordinis pertur-
batiua.*

TERTIA PROPOSITIO ANTONII
DE DOMINIS.

Lib. 4. Cap. 19.

*Absolutè nego Romanum Pontificem ef-
se Petri peculiarem quocumque iure Succes-
sorem. Ex iure enim diuino colligimus Ro-
manum Pontificem non posse nulla ratione
peculiari Petro succedere.*

CENSURA FACULTATIS.

H*Æc Propositio est Hæretica, Schisma-
tica & Romano Pontifici contumeliosa.*

Idem de Paulo Hæreticorum est. Cap. XIII. 99

Posteriores Censuræ prioris veritati inni-
tuntur, in quâ sacra Facultas statuit ac definijt,
Jurisdictionem Apostolicam Ordinariam in S O L O
PETRO substituisse. Οἷχ' ἐξ. ν. σ. σ.

Finis Libri Primi.

tatus Doctor Parisiensis, N. Massiliensis Episcopus vir Doctrinæ elocutionis, ac industriæ singularis: pauca verò admodum de præsentis quæstione, circa Pauli cum Petro æqualitatem differuit: ita vt ad omnia potiùs aceruatim, quam ad singula eiusdem argumenta tam ratione quam auctoritate constantia, retulerit. Nimirum ea partim indignatione dispellenda, partim contemptu abijcienda rectè iudicauit. Verùm quoniam spolia eiusmodi disiecta sibi colligenda ratus Eranistes, ea recudere, expolire, sibi que aptare ausus est: quin etiam nouâ quadam arte robur iisdem adijcere tentauit: quamprimùm ipsi detracta fuerint, penitus confringi & in puluerem redigi necesse est. Arma enim militiæ nostræ sunt potentia Deo, vt ait diuinus Apostolus, ad destructionem munitionum, & omnem altitudinem extolentem se aduersus scientiam Dei. Deus adiuua & perfice.

1. Cor. 10.

II.

Ordinem deseruit Eranistes: idcirco nihil nisi perturbatè disserit. Omnia tamen eius argumenta, si modò eius sunt, ad certas classes reducemus, nec vllum ex iis intactum effugere patiemur. Initium pugnæ ducit ab auctoritate Bellarmini, aliisque vmbra-tilis Scholæ scriptis; quò scilicet illum rapit immensus & præceps aduersus Societatem ardor. Nos ista in finem

Dissertatio de comparat. Petricum Mose. Cap. I. 3
 disceptationis reijcimus. Principium nobis erit
 à sacræ Scripturæ locis, quos ille pro asserendâ
 tuendâque Pauli cum Petro æqualitate & con-
 sortio in Ecclesiæ Catholicæ Apostolicæ & Ro-
 manæ Primatu, pertractat.

PRIMUM ARGUMENTUM ERANISTÆ. *Moy-
 ses, inquit, & Aaron fuerunt duo prima & summa
 Capita Synagoga, quæ figura erat Ecclesia in omni-
 bus. 1. Cor. 10. Aaron fuit summus Sacerdos: Moyses
 similiter. Psal. 98. Moyses & Aaron in Sacerdotibus
 eius. S. Petrus successit Moysi, inquit S. Macarius.
 S. Petrus igitur & S. Paulus coniuncti quoque officio
 fuerunt, unusque idem summus Pontifex existierunt.*

RESPONSO. Huius Argumenti quàm mul-
 ta sunt membra, tam profectò confusa sunt:
 adeo ut de duplici, de vno, de simplici, de com-
 posito capite dum tot ac tanta permisceret, ubi
 eius reperias caput, minimè constet. Princi-
 pium tamen & caput multiforium istarum
 propositionum esse debet in iis verbis, *Synago-
 ga, erat figura Ecclesiæ in omnibus*: quæ propo-
 sitio quidem simpliciter falsa est, *Eraniatæ sen-
 su, ut quicquid erat in Synagoga, & qualicum-
 que erat modo, id siue vnum, siue duplex in
 Ecclesiâ representari quoad rem debeat*: vnde
 nec mirum est Eraniisten falsò eam ex Apostolo
 accersere 1. Cor. 10. v. 11. ubi habetur, non
*Omnia simpliciter: sed Hac autem omnia in figu-
 rà contingebant illis*: Sermo est autem ibi de tran-

*Eraniestes
 Vernaculus
 artic. 4.
 Moyse &
 Aaron ont
 esté les deux
 premiers
 Chefs Sou-
 uerains de
 la Synago-
 gue, laquel-
 le estoit la
 figure de
 l'Eglise en
 toutes cho-
 ses: Aaron
 estoit grand
 Prestre:
 Moyse cõ-
 me Aaron.
 S. Pierre a
 succedé à
 Moyse, dit
 S. Macaire:
 dõc S. Paul
 & S. Pierre
 tous deux
 ont esté vnis
 par leurs
 charges n'e-
 stant qu'un
 mesme grãd
 Prestre.*

situ, de esca Man, de potu aquæ Petrà salientis, & de prostratione impiorum in deserto: non verò de omnibus omnino Synagogæ rebus, earumque cunctis proprietatibus, affectionibus & circumstantiis, vt meditatur Eranistes. Alioqui, sicut plures fuerunt Christi figuræ in Veteri Testamento, sic & plures Christos in Euangelio Vnum Christum efficientes esse oporteret. Satis est vt figura secundum quædam, non ad amissum secundum omnia, ea præ se ferat quorum figura est; quod disertissimè, locum etiam hunc Apostoli explanans, ostendit S. Basilius lib. de Spiritu Sancto. Tertullianus alicubi: *aliud figura, aliud forma; aliud imagines, aliud definitiones.* Sed neque hîc difficultatis nodus est:

S. Basili. de
spir. S. cap. 24

III.

ALTERA propositio. *Moses & Aaron fuerunt duo prima & summa Capita Synagoga:*

ELENCHVS. Vniuersi populi Hebræi statum nomine Synagogæ, quanquam haud satis propriè, complecti videtur Eranistes. Hoc sensu duplex fuit illius populi Theocratia, seu à Deo instituta gubernatio. Vna Ciuilis cuius Moyses Caput fuit: altera Religiosa, cuius cum perfectè constituta est, caput Aaron: non vero vterque huius, aut vterque illius simul, eodem gradu dignitatis, eadem Virtute Pötestatis, eodem tempore administrationis. Antequam enim vniuersi cultûs religiosi summa apud Hebræos

Dissertatio de comparat. Petricum Mose. Cap. I. §
 instituta esset, & Aaron summus Pontifex de-
 signatus: Moysen vtriusque gubernationis ca-
 put fuisse nonnullis verisimile est; vnde Philo *Philo Ind.*
 Hebræus lib. vlt. de vitâ Mosis siue de eiusdem *lib. 3. de vis.*
 Sacerdotio, ποιότος ἐνθ' ὁ θεός, τοιαῦτα δὲ ἐξ ἱταλίου *Mosis.*
 τῆ τοῦ βασιλείας, ἢ τομότην, ἢ Ἀρχιερέως, ἢ Προφήτου
 Μωϋσίου διὰ τῆς ἱερῆς γραμμῆτος μνημονύεται. Talis
 vita, talis obitus Moysis, Regis Legislatoris, Summi
 Pontificis & Prophetæ sacris literis memoratur. Insti-
 tutione tamen factorum peractâ, totius myste-
 riorum rei summa, penès vnum Aaronem, uti
 priùs Religiosa eiusdem moderatio, penès
 vnū Moysen stetit. Aut nulla enim, aut certè ex-
 traordinaria fuit in Moysè dignitas Sacerdota-
 lis: Ordinaria verò Aaronis solius: quod cla-
 rissimè testantur ipsius Moysis verba ad popu-
 lum, apud Iosephum, ipsum Sacerdotem & *Ioseph. lib. 3.*
 rei huius intelligentissimū. Δὲ τῶ ἄτον ὕμῶν τῆ *antiq. c. 10.*
 ἰσοπευσαμένης ἢ ὑπερτιθήσονται ταῖς ἑσπέραις ἢ ταῖς ἑσπέραις
 ὑμῶν εὐχαῖς. ἢ ἔγωγε αὐτῆς ἐμοὶ τὸ σκέψασθε ὀκνησάμενοι.
 ἔρανον αὐτῆς πῦς ἄξιον ἔχειτε, διὰ τὸ τὸ φύσι πάντας
 ὄντων φιλαύτοις, ἢ ὅτι πολλὰ ἑμαυτῶν κείνοντα θεῶν σωτη-
 ρίας τὸ ὑμῶν ὄνομα. Νῦν δ' αὐτὸς ὁ θεὸς λαοῦτα τὸ
 πῦς αὐτῆς ἄξιον ἔχειτε, ἢ τῶτον ἠρηται ἱερέα. [Opor-
 tet in primis prouideri vobis de eo qui sacra cu-
 ret & ministret sacrificiis atque votis pro vobis
 offerendis. Quod si res arbitrio meo permixta
 foret, hunc mihi metipsum honorem adiudica-
 rem, tum quod ita naturâ comparatum est, ut

„ sibi ipsi quisque optimè velit: tum quod labo-
 “ rum pro salute vestrà susceptorum probè con-
 “ scius sim. Nunc autem Deus ipse Aaronem hoc
 “ honore dignatus est, eumque Sacerdotem ele-
 git.] Ex his elucet verbis Iosephum ita sentire,
 Mosem electo ad Sacerdotium Aaronæ, nullas
 vnquam, postea saltem, eiusdem Sacerdotij
 partes sibi vendicasse: solamque sibi ciuilem ac
 velut regiam administrationem retinuisse &
 Legislatoris dignitatem: Vnde illum Domi-
 num suum vocat Aaron quamuis natu mino-
 rem Exod. xxxii. Sed hæc forsan præmaturè:
 In sequentis enim propositionis examen, magis
 respiciunt.

IV.

*Tertia Præpositio Eranistæ hæc est. Aaron fuit
 summus Sacerdos. Moyses similiter: P. sal. 98. Moy-
 ses & Aaron in Sacerdotibus eius.*

ELENCHVS. Tres hîc controuersiæ mouen-
 tur: Prima de summo Sacerdotio Moyfis: alte-
 ra de summi Sacerdotij Mosis cum summo Sa-
 cerdotio Aaronis, comparatione: Tertia de
 vnitatem Summi Sacerdotij vtriusque, & con-
 iunctâ eiusdem functione.

Quod primam spectat controuersiam: non
 desunt viri eruditi qui inficiuntur Moysem fuis-
 se Sacerdotem propriè dictum, quantum ad of-
 ficiu offerendi & sacrificandi. Negat S. Tho-
 mas: negant alij recentiores. Neque quidquam

Dissertatio de comparat. Petri cum Mose. Cap. I. 7
 junet locus psalmi, quo, ut adoremus, tres in-
 signes Dei adoratores commemorantur, *Moses, Pf. 98.*
Aaron in Sacerdotibus, id est Aaron summus Sa-
 cerdos quod præpositio Hebraica significat: &
 Samuel inuocâs: ita ut vox in *Sacerdotibus* ad solū
Aaron proximum, non ad Mosem referatur, ita
 Euthymius exponit: ita Biblia emendatissima
 interpungunt, *Moyses, & Aaron in Sacerdotibus*
eius: & Samuel &c. Quanquam & aliâ ratione
 id expedit Hugo Cardinalis, Moysen Prin-
 cipem vocans qui & nomine *Cohen* non secus
 ac Sacerdos significatur: ita ut idem nomen
 vnâ sui notione Mosi ut Principi, Aaroni ut
 Sacerdoti aptetur. Glossa interlinearis ita dis-
 cernit: *Moyses Legislatores, & Aaron Sacerdos ma-*
gnus. Verum esto, Moses Sacerdos etiam sum-
 mus fuerit.

AD SECUNDAM quæstionem quam Erani-
 sta mouet, tam facile quam appositè dicturi su-
 mus, Mosi Sacerdotium fuisse penitus extra-
 ordinarium & ad tempus duntaxat: Aaronis au-
 tem ordinarium atque perpetuum. Ridentur ab
 Agellio Episcopo & Muisio Hebraicæ linguæ
 Professore Regio, qui ex Rabbiniis Mosem vo-
 lunt totâ deserti peragratiōe Sacerdotio fun-
 ctum: quia nullum eius rei in sacris literis vesti-
 gium est. Neque profectò Rabbīnorum aucto-
 ritate ducor: at Ss. potius Patrum, Gregorij
 præsertim Theologi & Augustini. Ille *vis. 1040-*

*Agellius &
 Muisius in
 Pf. 98*

Greg. Naz.
or. 6.

θετῆς ἑπιφανείας; Μουσῆς ἢ ἱερέων ἀνώτατος; Ἀαρὼν οὐχ' ἢ τῶν ἀδελφοῦ τιμῆ καὶ σώματα ἱερέων ἢ ὁμοίως ἀμφότεροι. Μουσῆς γὰρ φησὶ καὶ Ἀαρὼν εἰς τοὺς ἱερέων ἀνώτατος ὁ δὲ ἀρχὴν ἀρχέπων καὶ ἱερέων ἱερέων ἡγεμόνος μὲν ἔσται γλαύσῃ τῷ Ἀαρὼν, αὐτὸς δὲ πάλαιος ἦεν ἐκείνου γένε-

109. [Quis Legislatorum Illustrissimus? Moses.
 ,, Quis Sacerdotū sanctissimus? Aaron : non mi-
 ,, nus pietate quā corporibus fratres. Ambo vero
 ,, æquē Sacerdotes. Moyses enim ait, & Aaron
 ,, in Sacerdotibus eius. Ille Principum Princeps
 ,, & Sacerdotum Sacerdos : Aaron pro linguā
 ,, utens, ipsique vicissim in iis operam navans

S. August.
in Ps. 98.

quæ ad Deum spectant.] S. Augustinus eum-
 dem Sacerdotem probat. [Moses, inquit, Aa-

Exod. 28.

110. Exodo quidem non videtur esse Sacerdos nisi
 ,, Aaron: apertè enim in illis literis Aaron nomi-
 ,, natur Sacerdos Dei: de Moysè non ibi dicitur
 ,, quod Sacerdos erat: sed si hoc non erat, quid
 ,, erat? nunquid maior Sacerdote esse poterat?
 ,, Expropriat psalmus iste, quia & ipse Sacerdos
 ,, erat. Moyses inquit, & Aaron in Sacerdotibus
 ,, eius.] Superest igitur ut exponamus quale fue-

Liran. ad
Psal. 98.

rit moysi Sacerdotium. Extraordinarium dixi-
 mus, & ad tempus exercendum. Nempe ad in-
 stitutionem & consecrationem aliorum Sacer-
 dotum, quæ septem diebus in Levitico perfici-
 tur, Mose lauante, inuestiente, vngente, offe-

Leuit. cap. 8.

rente, immolante; Aaronem denique & filios
 eius

Dissertatio de comparat. Petri cum Mose. Cap. I. 9
cius initiante & consecrante: quo demum per-
acto Consecrationis officio, Moyses non ultra
Sacerdotem agit, sed Aaroni dicit, *Accede ad* Leuit. 9.
altare & immola.

Vnde ut ad tertiam Eranistæ quætionem
respondeamus, tota vis illius euanescit effati,
conjuncta fuerunt officia Mosis & Aaronis in eiusdem
Sacerdotij paritate & unitate. Negamus enim pri-
mò fuisse idem Sacerdotium ut iam declarau-
imus: Negamus conjuncta officia: negamus pa-
rem Sacerdotum dignitatem. Conjuncta qui-
dem negamus officia: quia ex quo Moses Aa-
ronem consecrauit eumque Pontificem maxi-
mum instituit, sacra non fecit ampliùs: imo
nec facere forsan potuit. Alphonfus Tosta-
tus ita scribit: [Moyses istis septem diebus Abulensis
expleuit cærimonias sacrificiorum pacificorum: Episc. qu. 6.
quoniam ipse Sacerdotes ipsos consecrabat: & in c. 8. Le-
non erat ipse Sacerdos magnus aut minor: sed uit.
Deus illi ad hoc potestatem tribuerat: quo- cc
niam erat Sacerdos vnctus oleo inuisibili; cum cc
autem isti consecrati sunt & ministrare cœpe- cc
runt, non licuit ei ministrare: cum ipse in de- cc
fectum aliorum ministraret, nunc autem alij qui cc
ministrarent, legitimè subrogati sunt.] Si Ve- cc
teres consulendi sunt, ostendimus supra eam- Joseph. l. 3.
dem fuisse Iosepho Sacerdotimentem. antiq.

V. CONCLUSIONES
Conclusio igitur prima Eranistæ, Moysen

& Aaronem Sacerdotio coniunctos & pares fuisse, stare neutiquam potest. Si enim Aaron Moyfi conferatur ante susceptam sacerdotij consecrationem, Moyfi sanè neque conjunctus Sacerdotio, neque par aut idem esse poterat, vt ostendunt ea quæ habet Vigilius Papa Epist. ad Episcopos Galliarum, vbi se Moyfi comparat: Episcopos vero alios Vicarios suos, Aaroni, qui Leuita tantùm erat: idque genere potius quam officio nec dum instituto: vnde & Gregorio Theologo cùm dicitur *ὁ μετ' ἰσαίτων ἐδοῦτο*. Si verò post inaugurationem: iam solus cùm sit in Sacerdotis officio constitutus, Mossem neque parem neque secundum habet.

Conclusio quoque altera Eranistæ ex Mosis & Aaronis comparatione ducta, repente concidat, necesse est. Petrus igitur & Paulus officio summi Sacerdotij conjuncti, & vnum idemque Pontifex existierunt. Imò verò contrarium omninò consequitur. Solus Aaron Pontifex Maximus: ergo solus Petrus.

Macar. ho.
26.

Ex loco S. Macarij, quid colligat Eranista, prorsus ignorat. Habet ille, inquit, *λοτῆος Πίστος Μωσῆα διδόντα, τὴν τῆν αὐτῆς Ἐκκλησίᾳ Χριστὸς ἔδωκεν*, denique Petro Moser successit, nouam Ecclesiam & verum Sacerdotium sibi ereditum gerens. Confert enim ibi Macarius Petrum Mosis, non quoad dignitatem, sed quoad similitudinem tribulationum; precedentia

Dissertatio de comparat. Petricum Mose. Cap. I. 11
 verba recolenda sunt: Moses inquit & Aaron
 quum Sacerdotium obtinerent multa passi
 sunt, Caiphas quum eorum Cathedram teneret
 è contrario Iesum persecutus est: vtri successit
 Petrus? Moyfi persecutionem passo, non verò
 Caiphæ persequenti. Si de Sacerdotij & Cathedra
 successione ageretur, æquè Petrus Caiphæ
 ac Mofi successisset, aut potius æquè vni ac alte-
 ri non successisset, si propriè loqueremur. Nec
 Sacerdotium enim, nec Cathedra Moyfis aut
 Aaronis amplius est, sed Christi.

Vnum est, quod tamen causæ suæ immemor
 omiserat Eranista, nempe quod Moses & Aa-
 ron dicuntur ἔχειν τὴν ἱερωσύνην, *habere Sacerdo-*
tium, & Caiphas τὴν ἐκείνων καθίδραν *ipsorum Ca-*
thedram sedisse: verum id facillimè de Mose vt
 extraordinario primùm, & de Aarone vt ordi-
 nario postea summo Pontifice: vel quod Mo-
 ses eam Cathedram fundarit, non vt Pontifex,
 sed vt institutor, Legislatorque Sacerdotij:
 Aaron vero Primus vt Sacerdos eâ à Mose sus-
 ceperit. In Mose siquidè permansit eminens il-
 la Potestas spiritualis simul & temporalis, Insti-
 titoris & Legislatoris summi vtriusque Iudæo-
 rum Politicæ, Civilis & Ecclesiasticæ: quâ Aa-
 rone ipso superior semper permansit: secun-
 dum quam Moses idem βασιλεὺς καὶ νομοθέτης, *Philos. lib. 2.*
 τ' αὐθράπεια μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ θεῶν συνεπιπέσει, vt ait *de vit. Mos.*
 Philo Hebræus. Et in eâ ratione Moses Aaronē

*Cathedra
 Moyfi.
 Matth. 23.*

In artic. 25.
Luther.

semper maior existit, quia Christum repræsentabat, Aaron verò Petrum, ut libro primo diximus ex doctissimo Episcopo & Martyre Roffensi. Aaron igitur nunquam ut par, sed ut maior vel ut minor sub aliâ ratione Mosi comparatus, idem de Christi ut maioris & de Pauli ut minoris erga Petrum collatione iudicium relinquit.

DILVITVR ARGVMENTVM

alterum Antonij de Dominis ac Eranista Art.

IV. Ex titulo Apostoli & Doctoris.

Gentium Petrum.

CAP. II.

1. Tim. 2.
2. Tim. 2.
κέρυξ εὐαγγελίου
καὶ διδάσκαλος
τοῦ εὐαγγελίου.
Galat. 25.

S. Paulus utraque ad Timotheum Epistolâ DOCTOREM GENTIUM se nuncupat: [Quâ in re, inquit Eranista, æqualitatem illam perfectam sui ipsius cum Petro, ipsemet ostendit, quum & scribit: Creditum est mihi Evangelium præputij, sicut & Petro Circumcisionis. Ex quo patet eum fuisse peculiariter Apostolum Romæ quæ Metropolis Gentium erat: & habuisse in eam, potestatem & auctoritatem singularem, similem ei quæ S. Petro conveniebat.]

Quod ingeniosè & soterter in simili ferè negotio dixit FERTVLLIANVS, id vsurpare meritò

possum, *Non mihi tam bene est, immo non mihi tam male est, ut Apostolos committam.* *Tertull. de prescr. 24.* Vt igitur neque

B. Petro Apostolorum Coryphæo, neque Paulo, neque cæteris Apostolis vlla fiat iniuria, videndum in primis quid commune, quid priuatum atque singulare, quoad Gentium institutionem attinet, omnes singulis, singuli omnibus, singuli tandem singulis collati habuerunt.

Omnibus primùm id commune ac æquale fuit, vt in omnem Terrarum Orbem Euangelij promulgandi, Ecclesiæ fundandæ ac diffundendæ, quocumque vel omnes vel singuli com-
mearent ac insisterent, potestas ijs à Christo data factaque sit. Atque hoc tam ad Iudæos quam versus gentes. TERTULLIANVS ibidem ex scripturis. [Christus ex discipulis duodecim præcipuos lateri suo adlegerat destinatos nationibus Magistros. Itaque vno eorum decusso, reliquos vndecim regrediens ad Patrem post resurrectione, iussit ire & docere nationes in-
tingendas in Patrem, & in Filium, & in Spiritum Sanctum. Statim igitur Apostoli, quos hæc appellatio interpretatur, assumpto per sortem duodecimo Matthia in locum Iudæ, ex auctoritate Prophetiæ quæ est in Psalmo David, consecuti promissam vim Spiritus-sancti ad Virtutes & eloquium, primò per Iudæam contestatâ fide in Iesum Christum, & Ecclesiis institu-

Tertull. de prescr. c. 20.

cc

cc

cc

cc

Matth. 28.

cc

cc

cc

cc

cc

Act. 2.

cc

Act. 8 9. 11.

Act. 13. 14.

„ tis, dehinc in orbem profecti, eandem Do-
 „ ctrinam eiusdem fidei Nationibus promulga-
 „ uerunt: & proinde Ecclesias apud vnamquam-
 „ que ciuitatem condiderunt, à quibus traducem
 „ fidei & semina doctrinæ, cæteræ exinde Eccle-
 „ siæ mutuatae sunt, & quotidie mutantur vt
 „ Ecclesiæ fiant. Ac per hoc & Apostolicae depu-
 „ tantur, vt soboles Apostolicarum Ecclesia-
 „ rum.]

SINGVLI vel omnibus reliquis vel singulis
 collati æqualem etiam habuerunt Euangelij
 prædicandi potestatem & Iurisdictionis vni-
 uersalis in omnes alios fideles: in Coapostolos
 verò suos, solus Petrus supremam obtinuit au-
 ctoritatem, tanquam supremum Ecclesiæ Ca-
 put: quod aduersus Eranistam libro superiori
 ex omnium sæculorum consensu demonstra-
 uimus.

II.

Ad rem igitur. Paulum Petro vult æqualem
 Eranista eo quod ipsi duo vniuersum velut Or-
 bem inter se diuiderent, Paulus quidem Gen-
 tes, Petrus verò commissos sibi Iudæos ha-
 bens: quas præter hominum veluti partes, nul-
 la in terris superest. Videndum ergò qualis illa
 diuisio est. At neque diuisio est: vtrique enim
 licuit in partem oppositam migrare: nam &
 Petrus ante Gentibus prædicauit, Gentiles
 conuertit, tinxit, & spiritu vixit ac firmavit,

sum Apostolus? 1. Cor. 9. Potissimum vero cum nec illa sortitio distributione Prouinciarum, quam inter se populorum potius quam sui causâ fecerunt Apostoli, eos à se inuicem, nisi quatenus vellent ac commodum putarent, disjunxerit, aut interdicta Iurisdictioni alterius confinia terminosue designarit, fortasse nulla certa fuit, nam & Eusebius de eâ parum audenter loquitur. Et S. Gregorius Theologus, eam satis accuratè describens, ex facto potius quàm ex lege narrat: & optimè de ea locuturus incipit. *οι Αποστολοι ε̄ ξένοι τ̄ς πολλων̄ ε̄θνων̄ τε ε̄ πόλειων̄ ᾱ ε̄ μεείωθησαν;* Apostoli nunquid peregrini fuerunt Gentium urbiumque multarum, in quas diuisi sunt? addit *ε̄γω Πέτρον̄ η̄ Ιερουσᾱλημ̄, η̄ Πάυλον̄ κοιτων̄ π̄σ̄ς τᾱ ε̄θνη̄; λυγᾱ π̄σ̄ς Αχᾱιαν̄, Ανδριᾱ π̄σ̄ς η̄πειρον̄, &c.* Sed vt vt sit, libera semper fuit vnus in alterius Prouinciam, si res ita ferret, ac libéret, exspatiatio.

*Euseb. lib. 3.
cap. 1.
Greg. Naz.
or. 25.*

*Eran. ar. 4.
p. 25.*

Vnde falso scribit Eranista, [Reliqui præter Paulum Apostoli, Prouinciis quisque suis affixi sibi attributis: Etiam præcipui, vt S. Ioannes Euangelistâ, qui in Asiâ minori permansit.] Videat ne fallatur Eranista; nam, Ioannes Euangelista Romam venit, ibique Apostolum egit, prædicauit, quod nec diffitetur A. de Dominis: cui nec crederem, nisi Tertullianus pro certò id hæreticis obijceret. An & inde Ioannem Romanum Episcopum, & Pontificem supremum,

*Tertull. de
praescr. ca. 36*

& Ecclesiæ totius caput cum Petro & Paulo, ut vult Eranista, confectum arbitrabimur?

III.

METROPOLIS Gentium, inquit Eranistes, Roma erat: Oportebat igitur Paulum Gentium Apostolum, sedem Episcopalem habere. Simile profecto argumentum, aliud præstaret, si aduertet Eranistes, Hierosolymorum vrbs erat Iudæorum Metropolis: oportebat igitur Petrum qui Iudæorum erat Apostolus, sedem Episcopalem Hierosolymis habere. Quam bellè ista concludunt! At nos cum SS. Patribus. Roma totius orbis erat Metropolis, in eâ enim nemo peregrinus. Decebat igitur Petrum totius Orbis Episcopum, Ecclesiæ totius per Orbem propagandæ Caput, Romæ sedem supremam erigere. Supremæ sedi vnus Pastor necessarius est: igitur vnus Petrus Romanæ & Catholicæ. S. LEO [Cùm duodecim Apostoli imbuendum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus suscepissent: Beatissimus PETRVS Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinatur imperij: ut lux veritatis: quæ in omnium Gentium reuelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Iterum: Ad hanc ergo vrbem tu beatissime Petre Apostole venire non metuis, confortate gloriæ tuæ PAVLO Apostolo aliarum adhuc Ecclesiarum ordinationibus occupato.] Ne

S. Leo. Nat. sal. Apostol. " " " " " " " " " " " "

verò Paulum alliges, ne vni affigas Sedi: sine liberum tandem, Eranista, Gentium Apostolum tituli sui officio defungi: hic enim illi peculiari- ter datus, ob laboriosam, diuturnam & velo- cem illam regnorum, prouinciarumque pera- grationem: quas terra marique obire debet. Ad hoc enim dixit Dominus Ananiz. *Vas Ele- ctionis est mihi iste vt portes nomen meum coram Gen- tibus, & regibus & filijs Israël.* Idcirco noster orbis peruagator & verè ἀειδοίικης Soli, quietis ignaro comparatur à Chrysostomo: ideo Pelu- siotes huius discipulus eum aliis Apostolis com- ponens ἕνα τος μὲν τῶν Ἀποστόλων, ὡς ἕπος εἶπεν, μίαν ἀποστολὴν ἔχει, καὶ τὴν ἑρμηνείαν· ὁ δὲ Παῦλος ὡς ἑὸς ἀποστολῆτος γὰρ πᾶσαν σχεδὸν ἐπέδραμε τὴν οἰκουμένην, ὡς καὶ τὸ εἶρησεν τὸ γῆς ἐσχάτης. Vnusquisque Apostolorum, vt ita dicam, vnâ regione susceptâ, eam optimè informauit: Paulus ve- ro tanquam alatus agricola, orbem penè vniuersum perlustrauit & ad ipsos terræ fines ultimos peruénit.]

Act. c. 9.

Isidor. ad
Isidor. lib. 3.
ep. 176.

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

EX PAULI APVD ROMANOS
predicatione, malè ab Antonio de Dominis & ab
Eranistâ colligi eum parem fuisse Petro, in Cathedra
seu Primatu Ecclesie Catholica, Apostolica &
Romana: de verbis præsertim ipsius in Epistolâ ad
Romanos differitur.

CAP. III.

VTerque singularis Petri Cathedræ seu Primatûs aduersarius, maximam in ipsius Pauli verbis spem victoriæ posuit, hinc præsertim. [Accepimus gratiam & Apostolatium ad obediendum fidei in omnibus Gentibus pro nomine eius: in quibus estis & vos vocati Iesu Christi. Item. Sæpe proposui venire ad vos, ut aliquem fructum habeam in vobis, sicut & in cæteris Gentibus. Græcis ac Barbaris: sapientibus & insipientibus debitor sum, ita quod in me promptum est, & vobis, qui Romæ estis, Euangelizare. Perspicuum est ex his verbis, inquit Eranistes, Paulum accepisse mandatum à Deo ut prædicaret & formaret Ecclesiam Romanam, tanquam Doctor Gentium: cumque fuisse institutum **MAGISTRVM ET PASTOREM** illius Ecclesie, ut ait S. Leo.] Ex quo & postea concludit Paulum fuisse Romanæ & Catholicæ Ecclesie Episcopum Petro

20 De singulari Petri Primatu, Lib. II.
in omnibus absolutè parem.

II.

ELENCHVS. Quod in primis ex Apostolicæ ad Romanos Epistolæ verbis exsculpit Erani-
stes, id mihi planè non apparet: nempe *manda-*
datum à Deo Paulum accepisse, vt Romanam forma-
ret Ecclesiam. Prædictum Paulo quidem noui,
fore vt Romam adiret, mandatam non lego:
Nec adisset forsan, nisi Cæsarem coactus ap-
pellare. Vbi ergo præceptum illud inuenit Era-
nista.

AE. 27.
AE. 28.

1. 1. 1. 1.

S. Aug.

Ro. 1.

Secundùm vero labitur, quùm dicit Paulum
formasse Ecclesiam Romanam, quod S. Petro
tribuit S. Augustinus: firmare si dixisset, ipsi
Paulo consensisset qui dixit se optasse Romam
venire, ad Romanos confirmandos, *eis τὸ στε-
θεύαι ὑμᾶς.* Quæ verba quidem Antonius de
Dominis perquâ malitiosè explicat hoc modo:
quasi Paulus significarit Romanos non à Petro
aut à quoquam Apostolorum, sed à suis tan-
tùm gregariis Discipulis, Christianæ Religio-
nis mysteriis initiatos, confirmatione suâ opus
habuisse: quod tamen sequentibus pugnat, vbi
τὸ στεθεύαι, confirmari, exponit Apostolus *συμ-
θεύαι* consolationem simul percipere, non so-
lum ad fidei, sed etiam ad Patientiæ subsidium.
Vnde & ipsos Romanos perfectè, à Petro ni-
mirum eiusque cooperariis eruditos & imbu-
tos significat, dicens *fidem eorum annuntiari in*

Ro. 11.

Vniuerso mundo : quo elogio , *fides Romanorum*
Apostolico ore laudatur, inquit , S. Cyprianus, ita Cypr. ep. 55.
 vt iam ab illo tempore *perfidia habere non posset*
accessum. Quia Petrus pro quo Christus rogauit,
 inibi cõfirmauerat fratres suos. Non enim Pau-
 li missos ac Hypapostolos, sed Petrum ipsũ,
 quum ad Romanos Paulus scriberet, cum suis
 Romæ Euangelium docuisset ac Ecclesiam iam
 fundasse, Patrum sententia est : vnde & Pau-
 lus Romanos ad quos Corintho scribit, perfe-
 ctos fatetur. [Certus sum autem, fratres mei, Rom. c. 15.
 & ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni estis ,,
 dilectione : repleti omni scientiã, ita vt possitis ἀγαθοσύνης
 alterutrum monere. Audaciũs autem scripsi vo-
 bis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam ,,
 vos reducens : propter gratiam quæ data est mi-
 hi, vt sim minister Christi, Iesu in Gentibus.] ,,
 Institutionem illam, cuius se veluti Monito-
 rem tantum & Hieromnemonia profitetur Pau-
 lus, Romanis à Petro traditam discere est, ex eo
 quod idem Paulus eandem prædicationem Paul. ib. c. 15.
 non à se, qui ab Hierusalem ad Illyricum vsque,
 vbi nominatus nondum erat Christus, excurre-
 rat, sed ab alio Apostolo factam, *alienum funda-*
mentum vocat : cui ne tunc superstrueret, retar-
 dasse se dicit, dum gentes alias Christo non-
 dum partas, lustraret. Quis autem Romæ tunc
 docuerat nisi Petrus, eiusque adiutores? diser-
 tẽ S. Chrysostomus. Πέτρος ἐκέρυξεν ἐκεῖ. ἀλλὰ ἔ- S. Chrysost.
hom. 2. ad
Rom.

τὴ ἐκείνῃ ἐαυτὸν ἠγάπηται. Petrus ibi predicauit: sed Petri gesta, sua estimat. Petrum Romam primum venisse, docuisse, nos id libro priori prolixè peregrimus.

III.

Nescio verò quâ ratione ductus Eranistes Paulum Romanorum Episcopum fuisse concludat, ex eo quod se Barbaris debitorem esse Græcisque testatur: Nam esto, Romani, Græcorum hoc est gentium numero sint: vel Barbarorum, vt à Græcis, multò antea distinguebantur: Oportuitne quæso Paulum, eorum omnium p̄r quos transiit annuntians regnum Dei, vt ipse loquitur, statarium Episcopum esse? quem iure nouo diceremus titularum? fuit igitur Paulus, Solymorum, Antiochiæ vtriusque, Seleuciæ, Cypri, Pergo, Iconij, Lystræ, Derbes, Corinthi, Mileti, Ephesi, Rhodi, Pataræ, Tyri, Myræ, aliorumque passim locorum Episcopus, antequam Romanus esset. Vbi vel tenuissimum huius rei tota cernitur antiquitate vestigium?

Eran pag. 25 At, inquit Eranista, *Potestas predicandi Euan-*
gelij est propriè potestas Episcopalis, quæ ceteras in se
complectitur: cum igitur Paulus eam potestatem Roma
exercuerit, Roma fuit Episcopus. Angustias huius
Enthymematis demitor simul & vastitatem: Eo
siquidem probari potest Paulum quia Hierosolymis,
quia Antiochiæ, quia Ephesi, quia

Mileti prædicauit, tot Episcopatus habuisse. Primam verò propositionem expendamus: *Potestas prædicandi Euangelij est proprie potestas Episcopalis*: quid si in Apostolis, prius Apostolica est quàm Episcopalis? & reuera ita est: Ad Apostolos enim primùm ius illud, potestas illa pertinuit, quâ Apostoli. Inde igitur consequens erit vbiicumque prædicarit Paulus, vt Apostolum prædicasse: vt Episcopum eiusdem loci, nihil necesse est. Distincta quippe sunt Apostolatus & Episcopatus. Enimuerò Episcopatus, Apostolis post Apostolatum ipsum plerisque auctoribus accessit. Nam & Petrus, qui Apostolos constituere non poterat, Apostolos quosdam *Hier. in Lucifer. Euseb. lib. 2. hist. cap. 21* ordinauit Episcopos, vt Iacobum Hierosolymis, Clemente Alexandrino & Eusebio ita referentibus; quod multi de Sacramentali etiam ordinatione quod tamen verbum ἐπίσκοπος non infert necessariò, non vero loci tantum designatione intelligunt. Ad extremum ipse Paulus videtur S. Leoni Episcopatus ordinem seorsim ab Apostolatu suscepisse: vt enim Act. *S. Leo ep. ad Dioscor. 21.* ix. Apostolus: Sic Act. xiiii. per manûs impositionem, Episcopum constitutum esse innuit. Quæ omnia vtrumque se habeant, nihil enim certi; opinionum saltem istarum probabilitas ab omnibus recepta, Apostolatum aliud ab Episcopatu esse indicant: conuincit autem, quod hodierni Episcopi, Apostoli non sunt

ergo Episcopatus non est Apostolatus : quamuis Apostolatus fuerit in Apostolis adiunctus : siue à Christo, vt arbitror, siue à Petro, siue à aliis Coapostolis cum Petro vt alij coniectant. In summâ vero certum est, Apostolum quemuis, & Paulum quoque prædicare potuisse vè Apostolum, in loco vbi titulum non haberet Episcopatus.

S. Cyrill. in
cap. 20.
Ioan.

IV.

Hinc efficitur argumentationem Eranista ex eo ductam, quod Paulus Romæ prædicarit, Episcopatum eius Romanum, nihilo magis constabilire posse. Quod autem S. Leonis auctoritatem adducit, *Paulum Magistrum & Pastorem Ecclesie Romanæ* vocantis ij etiam tituli Paulo vt Apostolo, quamuis non vt proprio Romæ Episcopo quadrare possunt : adeo vt Ioannem Apostolum Romæ quoque versatum & concionatum si ita nuncupasset, nemo titulos istos huic detrahere iure possit, tametsi aliquo nomine peculiari, Paulo conueniant, quod diutiùs atque ad extremum quoque Spiritum Romæ prædicarit, & in hoc officio Apostolico ibidem sit immortalis, *doctrinam cum sanguine profundens* vt ait Tertullianus. Adde quod non de Paulo solitariè, sed de Petro simul, hoc dicit S. Leo: *Patres tui verique Pastores*. Quæ annotatio quanti esse debeat, inferiùs constabit.

Tertull. de
præscr.

S. Leo. Na-
tal. 1.

EX REPREHENSIONE QUAM

Petrus à Paulo sustinuit, malè ab Eranistâ col-
ligi Petro Paulum aequalem fuisse: cum à
SS. Patribus contrarium exponatur.

CAPYT IV.

CONSEQUITVR, inquit Eranistes, [exil-
lâ reprehensione Paulum debuisse æqua-
lem esse Petro, sicut adnotatum est Auctori
commentarij in Paulum apud Ambrosium.
Quis Apostolorum, inquit, auderet Petro pri-
mo Apostolo, cui clauis regni cœlorum Do-
minus dedit, resistere, nisi alius talis, fiducia Ele-
ctionis suæ sciens se non IMPAREM? Hæc expli-
catio multò solidior videtur, multò facilior, ac
Ecclesiæ Romanæ honorificentior, quam illa
recentium interpretum, qui se sexcentis inuo-
luunt ambagibus. Petrus enim Paulum repre-
hendit eodem modo quo Collega Collegam,
aut aliquis seipsum: quandoquidem hi ambo
Apostoli vnum erant in totâ suæ Potestatis
Apostolicæ amplitudine.

Fecit Eranistes, quod ille cui ἀναίστησις in tempesti-
ui nomen est apud Theophrastum: qui si quan-
do arbiter est, committit etiam eos inter se qui
rem transigi optant: si vero testis, accedit ad di-
cendum testimonium quando res iudicata est.

Eranista
art. 4. fin.

In cap. 2. ad
Galat.

Theophrast.
Charakter.
Ἀμφοτέρων
ἀφ' ἑαυτῶν
βουλεμέ-
των, οὐκ
ἔστιν.

agis, Eranista: cui Tertullianus adscribit *non prae-
dicationis vitium, sed conuersationis* paulò scilicet
nimix cum Iudæis, cum gentilibus infrequen-
tioris, qui sibi potiùs, quam Petrus daret, scan-
dalum accipiebant. At vllam, quod rei nostræ
caput est, Pauli cum Petro in Ecclesiæ Prima-
tu communionem, vt hinc eliceret, nullus tibi
Sanctorum Patrum auctor, sua sorue esse po-
tuit.

Quicumque Patrum in eam iure sententiam,
vt B. Petrus nullâ prorsus ratione peccauerit;
ὁμοιοματὴς verò tantùm, hoc est dispensatiuè vt
reddit S. Hieronymus, licitâ quadam simula-
tione cum eo consentiens Paulus, & gentium
infirmi-
tatem subleuans, ei in faciem restiterit: *Gal. 2.*
Illi non Pauli, sed infirmiorum fuisse volunt
veram reprehensionem, de quâ agitur in illis
verbis *ὅτι ἔτι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἦν* *quia reprehensus erat*:
non vero materiam veræ reprehensionis, quæ
sonat in vulgatâ voce *Reprehensibilis*; ac proin-
dè non verum, sed præsumptum ab infirmis,
Petri erratum fuisse: cui in faciem modestè ta-
men coarguendo nullum ius aliud Paulus ha-
buerit, quàm quod ipsi Petrus consensione illâ
tacitâ concesserat. Atque hac ex parte Eranistæ
tota molitio collabitur.

Auctores huius sententiæ ante S. Hierony-
mum nec pauci nec ignobiles exstiterè, quos
ipse refert in Epistolâ ad S. Augustinum: *S. Hier. ep.*
39.

genes, Didymus, Apollinaris, Eusebius, Eme-
 lenus, Theodorus Heracleotes. Quibus & S.
 Chrysoſtomus accenſetur : de quorum ex-
 tremo Chryſoſtomo ſic loquitur. [Quid dicam
 de Ioanne qui dudum in Pontificali gradu
 Constantinopolitanam rexit Eccleſiam, & pro-
 priè ſuper hoc capitulo latiffimum exaravit li-
 brum, in quo Origenis & veterum ſententiam
 ſecutus eſt ? Si igitur me reprehendis errantem:
 patere me quæſo errare cum talibus : & cum me
 erroris mei multos ſocios habere perſpexeris: tu
 veritatis tuæ ſaltem vnum adſtipulatorem pro-
 ferre debebis.]

*Chryſoſt.
 Gal. 2.*

Chryſoſtomus itaque in eundem planè mo-
 dum, κατ' οἰκονομίαν ἢ χαρᾶς κτησιμῶν τ' ἐλεως ſe-
 cundum diſpenſationem ἢ figuram locutionis hæc in-
 ter Apoſtolos accidiffe docet, οὐκ οἶμαι μετ' ὅσων
 ἀκρίβειας κέχρηται τῷ λόγῳ διδιδί τοῖς συνετοῖς ἰδιῶν, ὅτι ἔ-
 μάχης ἐὼς τὰ ῥήματα, ἀλλ' οἰκονομίας ὅτι χαρᾶς κτησιμῶν ἐὼς
 ἢ κ' εἴπειν ὑπ' ἐμοῦ ἀλλ' ὑπὸ τ' ἄλλων ἢ τὸ ἔχει παρὰ τοῦ
 ἀπίστου, σχῆμα ἐὼς. εἰ γὰρ ὅπως ἐμάχιστο, οὐκ αὖ ἔστι τ'
 μαθητῶν ἀλλήλοις ἐπιτίμηται.] Vide quantâ dili-
 gentiâ ſermonem temperet, prudentibus ſigni-
 ficans, non eſſe hæc verba contentionis, ſed
 diſpenſationis. Reprehendus erat, non dixit à
 me (vel reprehendiſſibilis mihi) ſed ab aliis: & il-
 lud, in faciem, in ſpeciem eſt. Si enim verè
 contendiffent, non coram diſcipulis ſuis ſeinui-
 cem increpaſſent, &c.] Addit & verba à Paulo

ad Petrum ita directa vt discipuli Petri ad se potius vt errantes, ad Doctorem suum Petrum ea spectare intelligerent: vt qui probè scirent Paulum non habere ius Petri obiurgandi: alioquin, inquit, Iudæi ipsimet Paulo increpationem retulissent *ὡς ἡγεμονίῳ ὡς tanquam audaciùs se gerenti.* Quæ verba satis indicant Auctores huius sententiæ adeoque Chrysostrum ipsum, non existimasse Paulum Petro parem. Legendæ est tota illa oratio facundissima S. Chrysostrumi à S. Hieronymo laudata, in hæc verba in faciem ei restiti, to. v. operum. LXI.

III.

Alterius verò sententiæ Auctores, qui Petrum verè peccasse, reprehensum verè iustè que à Paulo asserunt, tantùm abest, vt id à paritate Pauli cum Petro repetant: quin omnes vnde cumque causas inuestigant, quæ ab inferiori posse superiorem aliquando reprehendi persua-deant. Et Petrum laudibus cumulant, quod superior quum esset, inferioris censuram æquo animo humillimòque tulerit. S. CYPRIANVS huius mihi author est princepsque sententiæ: in Epistolâ ad Quintum. [Petrus quem primum Dominus elegit & super quem edificauit Ecclesiam suam, cum secum Paulus de Circumcisione postmodum disceptaret, non vindicauit sibi aliquid insolenter aut arrogantèr assumpsit, vt diceret se PRIMATVM tenere, & obtem-

- perari à nouellis & posteris sibi potius oportere.
 S. Aug. lib. in ep. ad Gal. 10. 4. Locum hunc Cypriani lègerat. S. AVGVSTI-
 NVS vulgò huius sententiæ antesignanus, ex-
 positione in Epistolam ad Galatas. [Quod Pau-
 lus id Petro coram omnibus dixit necessitas
 coegit, vt omnes illius obiurgatione sanaren-
 rentur: non enim erat vtile errorem qui palàm
 noceret, in secreto emendati. Huc accedit quod
 firmitas & charitas Petri, cui ter à Domino di-
 ctum est, Amas me? Pasce oues meas: obiur-
 gationem talem POSTERIORIS Pastoris pro
 salute gregis libentissimè sustinebat. Nam erat
 obiurgatore suo, ipse qui obiurgabatur mirabi-
 lior, & ad imitandum difficilior. Facilius enim
 est videre quid in alio corrigas, atque id vitupe-
 rando, vel obiurgando corrigere, quàm videre
 quid in te corrigendū sit, libenterq; corrigi, vel
 per seipsum, nedum per aliū: adde Posteriorē,
 adde corā omnibus. Valet autē hoc ad magnū
 humilitatis exemplum, &c.] Sed & de superiori
 S. Cypriani loco disertè mentionem facit S.
 S. Aug. l. 2. de bapt. c. 1. August. lib. 11. contra Donatistas vbi Petrum à
 Paulo reprehensum miratur, licet in Petro Pri-
 matu Apostolorum tam excellenti gratiā præmineret.
 In quo eum à Paulo distinguit, cuius in co- Pri-
 matu consortium, si tale fuisset in re tam vrgen-
 genti, minimè fuisset. Vt autem sibi constan-
 ret Augustinus, nunquam ab eā interpretatio-
 ne discedendo: sic etiam Paulum Petro inse-

riorem agnoscendo, scripsit ad Hieronymum. [Rarius & sanctius exemplum posteris præbuit Petrus, quo non dedignarentur, sicuti fortè recti tramitem reliquissent, etiam à posterioribus corrigi: quam Paulus, quo confidenter auderent etiam MINORES MAIORIBVS pro defendendâ Euangelicâ veritate, saluâ fraternâ charitate resistere, &c.] Petrus ergo, Augustino iudice, maior erat, Paulus minor & posterior.

ENNODIVS Ticinensis Episcopus in Apologetico, indignatur quod ex hoc exemplo aduersarij Symnaachi Papæ, iudicio suo subijcendi Pontificis & corrigendi sibi partes arrogarent. Hoc etiam beatum Petrum non horruisse narratis, & post multa tandem concludit id volentis fuisse. [Moribus impendit qui necessitati non debet disciplinam: Aliorum fortè hominum causas voluerit Deus per homines terminare: Sedis istius præfulem suo, sine quæstione referuauit arbitrio. Voluit Beati Petri Apostoli successores cælo tantum debere innocentiam. Replicabo vni dictum: Tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam; &c.]

At nemo veritati prolixius fauet quam ille quo alibi tam vanè se iactat Eranistes; Nimirum GREGORIUS Magnus qui hoc notat pro prium Petri fuisse, *ut quamdam auctoritatis & humilitatis lineam tenderet: auctoritatem erga aduer-*

Matth. 16.

S. Greg. 18.
mor. c. 11.

Idem ho. 18. in Ezechiel. sarios, humilitatem erga fratres etiam minores in recto consilio exhiberet. Et hoc quidem generatim: alibi verò hanc Petri cum Paulo historiam, fusè tractans atque studiosè, post multa quæ iam retulimus, Petrum SI MINORI fratri ad consensum dedisse & factum fuisse sequentem minoris sui, addit: quatenus qui primus erat in Apostolatùs culmine, & primus esset in humilitate. Pensa- te ergo in quo mentis vertice stetit Petrus, qui Epistolas Pauli laudavit, in quibus scriptum se vituperabilem inuenit. Ecce à MINORE suo reprehenditur, & reprehendi non dedignatur.

Neque verò est quod Eranista leuem hanc hæreticorum responsionem paret, quod Paulus minor ætate dicatur sicut & Agapetus in epistola quadam ad Iustinianum, dixit Petrum à Paulo quamuis iuniore reprehensum: Omnem siquidem ambigendi ansam remouet S. Gregorius dum explicat apertè id in quo Petrus se maior, minori se Paulo dicit enim *ut qui primus erat in Apostolatùs culmine, esset primus in humilitate:* quæ verba maiorem faciunt Petrum non ætate modo, sed Dignitate.

IV.

Eranist. p. 26 art. 4.

Otiosa vero illa & frigida est occupatio quam Eranistes præmittit. [Et siliceat inferiori, vel subdito monere superiorem de errato aliquo ab eo per ignorantiam vel infirmitatem, admissio: non verò publicè & in faciem quod fecit

fecit Paulus: quod in solo licet hærescōs casu. «
Vnde Celestinus populum Constantinopoli- «
tinae laudauit quod sc̄a communione Nestorij «
Episcopi sui subtraxerit, eo quòd publicè Ma- «
riam Deiparam negaret: non erat verò reus hæ- «
rescōs Petrus, vnde S. Augustinus eum com- «
parat S. Cypriano, baptismum hæreticorum «
per ignorantiam respicienti: sequitur Paulum «
qui eum reprehendit æqualem ei esse debuisse: «
sicut animaduertit Author commentarij apud «
S. Ambrosium, &c.] «

Huic ratiunculæ nutanti auctoritate subnixæ *Hilarij Lm-
ciferiani
supra.*
plurimi Ss. Patrum iam libro priori responde-
runt. Hic autem eidem, solius S. Thomæ Aquina-
tis, ne suæ Theologis Scholasticis desint par-
tes, sententiam opponam.

S. Thomas de peccato Petri, primò quidem
ita sentit: fuisse verum peccatum, non mortale
quidem, sed veniale. Ita in Epistolam ad Ga-
latas. [Reprehensibilis erat Petrus, etsi enim *S. Tho. in q.
ad Gal. c. 2.
lect. 2.*
modo peccauerunt mortaliter, & hoc donum «
habuerunt per potentiam diuinam, Psal 74. «
Ego confirmaui Columnas eius, &c. peccauc- «
runt tamen venialiter, & hoc fuit eis ex fragili- «
tate humanâ. i. Ioan. 1.] Fuit autem peccatum «
licet veniale, publicum tamen, scandali saltem «
passiui erga gentes infirmas vt docet idem. S. *S. Tho. 22.
qm. 43. art. 6*
Thomas: qui ex eo docet simile peccatum in eos

etiam cadere posse qui sunt in statu perfectorum.

S. Tho. in
ep. ad Gal.
c. 2. lect. 3 &
12. q. 103. art.
vlt.

De reprehensione Pauli, censet quoque S. Thomas eam non solum ex compolito & simulatam fuisse, sed veram ac seriam: eo quod Petrus circa obseruantiam legalium nimiam diligentiam adhibebat, ne scandalizaret Iudeos, ita quod ex hoc sequebatur scandalum gentilium.

S. Tho. 22.
q. 33. art. 4.

Deiure tandem istius reprehensionis iam videndum, vtrum S. Thomas illud repetat à paritate Pauli cum Petro in ratione capituli Ecclesiæ. [Dicendum quod in faciem resistere coram omnibus excedit modum fraternæ correctionis. Et ideo sic Paulus Petrum non reprehendisset, nisi aliquo modo par esset, quantum ad fidei defensionem. Sed in occulto admonere & reuerenter, hoc potest etiam ille qui non est par. Vnde Apostolus ad Coloss. vltimo scribit subditis vt Prælatum suum admoncant, quum dicit. Dicite Archippo Episcopo, ministerium tuum imple. SCIENDVM tamen est quod vbi immineret periculum fidei, etiam publicè essent Prælati à subditis arguendi. Vnde & Paulus, QVI ERAT SVBDITVS PETRO, propter imminens periculum scandali circa fidem, Petrum publicè arguit, & sicut Augustinus dicit ad Galat. 2. Ipse Petrus exemplum maioribus præbuit, vt sicubi fortè rectum tramitem reliquissent, non dedignentur etiam à posteriori-

Auctoritates SS. Pontificum discutiuntur. Cap. V. 35
bus corrigi.] Hæc S. Thomas : longè diuersa
Eranistes. Optet Lector, quem sequetur.

ANTONIUM DE DOMINIS

*& Eranistam frustra ex Romanorum Pontifi-
cum scriptis Pauli, cum Petro paritatem in
Ecclesiæ Catholicae & Romanae, Cathe-
drâ & Primatu aucupari.*

CAPVT. V.

DOleo quidem Eranistæ cæcitatem, si Ca-
tholicus adhuc audire velit, quod Rab-
sacem illū Assyrium imitetur qui cū Hebræis, vt
ipso Patrij sermonis dulcedine inescaret, ac de-
ciperet, Hebraicâ linguâ utebatur. Sic Eranista
contra ipsos Pontifices, Pontificum sermone
loquens, consilij sui perniciem non solūm dissi-
mulat, sed etiam speciosiore ad fallendum &
blandiorem efficere conatur.

Audet etiam Leonem accubantem fuscita-
re; S. Leo, inquit, ita SS. Petrum & Paulum
Romæ laudat : [Hos gratia Dei in tantum api-
cem inter omnia Ecclesiæ membra prouexit, vt
eos in corpore, cui caput est Christus, quasi ge-
minum constitueret lumen oculorum.] Oculi
sunt igitur pares, igitur vnus eiusdemque fa-
cultatis & potentia.

Parum oculatus Eranistes, qui obiectionis

*Lib. 4. Reg.
c. 18.*

*Greg. Naz.
orat. 3. in
Iulian.*

*τῷ ἡμῶν
ᾧ ἀγαλλ-
ξίαις.*

*Gen. 49.
S. Leo Na-
tal. 1.*

*Ansea quid
simile.*

*S. Chryso-
sto. 32. in
ep. ad Ro.*

huius vitium non cernat. Nescit verò plurima licere Metaphoris : Oculi quidem in corpore animato pares esse debent : gemini quoque ; æqualis sitûs, motûs, magnitudinis, formæ, coloris, luminis demum & aciei, cuius rei contemplatio philosophis obtigit. Verùm in corpore nobiliori, aliquando vnus oculus cernitur, vt Sol τὸ κοινὸν ὄμμα ἔχει παροφθαλμία κόρη, *communis oculus & pupilla omnia intuens*. Aut si gemini oculi, certè nec pares, luminare maius, luminare minus. In corpore & cælo mystico Ecclesiæ, planè idem, nulla hinc deformitas : nulla speciei, nulla ordinis labes aut deprauatio : imo hæc inæqualitas ordinem constituit ; vnde quod vnum Altrorum cæteris maius splendidiusque sit, ijsque lumen fœneret, *id ad præfecturas seu Principatûs eis ἀρχῆς à Deo constitutum esse Scriptura testatur, vt notat S. Chrysostomus.*

Quorum verò ex S. Leone vel inito paritatem illam inuidiosam extorquere laborat Eranistes ? quasi nihil aliud cogitauerit cum dixit Leo : *Isti sunt Patres tui Roma, verique Pastores : Isti sunt viri per quos tibi Euangelium resplenduit. Isti sunt quos electio pares, & labor similes, & finis fecit æquales.* Agitur enim ibi de Electione ad Apostolatam : non vero de Electione ad Primatum Ecclesiæ totius. Electio vero ad Apostolatam, vt antea diximus ex S. Cypriano æqualis omnium Apostolorum est, quatenus immedia-

*Arist. 1. de
hyst. anim.
c. 10.*

*S. Basil.
Hex. 6. &
Pifidas in
Cosmourg.*

Genes. 1.

*S. Chrys. ho.
6. in Genes.
ex Psal.*

*S. Leo ibid.
Natal. 1.*

*S. Cyprian.
lib. de unit.
Eccles. & S.
Chrys. in c. 2.
ad Gal.*

Auctoritates Ss. Pontificum discutiuntur. Cap. V. 37
 tē à Christo sunt Electi & assumpti ad fidei per
 vniuersa Orbis spatia propagandæ Ministe-
 rium: sed præter hanc Electionem Apostolatûs
 omnibus Apostolis communem; aliam osten-
 dimus Petri vt Pastoris Vniuersalis Ecclesiæ
 peculiarem, Paulo minimè communicatam.
 Cætera B. Leonis, demonstrant quidem Pau-
 lum post Petrum & vnâ cum Petro Apostolatu
 functum in Vrbe Româ, Romæ laborasse,
 Euangelij lumina sparsisse: quis enim negat? ad-
 damus & pauisse extraordinarij non verò ordi-
 narij ac præsertim supremi Pastoris instar, ve-
 rùm Petro subiuncti & subordinati. S. Leonem *S. Leo. ser. 3*
 iterum audi. [De toto mundo VNVS PETRVS “
 eligitur qui & vniuersarum gentiû vocationi, & “
 omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patri- “
 bus præponatur, vt quâuis in populo Dei mul- “
 ti Sacerdotes sint, multique Pastores, omnes “
 tamen regat Petrus, quos principaliter regat “
 & Christus. Et postea. Petro SINGVLARITER “
 hoc creditur. “

Alteram eiusdem S. Leonis de Petri & Pauli “
 cum Remo & Romulo comparisonem Eranis-
 ta cum inferiùs proponat, inferiùs quoque ad-
 uersus ipsum retorquebimus.

II.

S. GREGORIUS Papa, inquit Eranistes, cum
 Petro Diacono suo sermonem ita confert.

Gregor. l. 2.
dialog. c. 12.

Pf. 138.

Pf. 44.
Pf. 46.
S. Gregor. in
1. Reg. 2.

Gregor. *Nunquid nam nescis quoniam Paulus Apostolus Petro Apostolorum primo in principatu Apostolico frater est? Petr. Diac. Scio planè nec dubium est. Respondco Principatum Apostolicum in quo Paulus Petri frater est, esse ipsum Apostolatatum, de quo dicitur nimis confortatus est Principatus eorum. Omnes siquidem Apostoli sunt Ecclesiæ Principes constituti super omnem terram, & Principes Populorum congregati cum Deo Abraham, ut Ss. Patres exponunt, ut ipsemet S. Gregorius magnificè prædicat. Principatus vero seu Primatus inter ac super Apostolos cæteros, Vnius est Petri qui & hîc ad discrimen Pauli vocatur. Primus Apostolorum & solus sedens in culmine, Apostolatus supra minorem se Paulum: in quocumque verò numero & ordine nusquam vnquam duo primi, nec summi duo.*

Gregor. in c.
18. Ezechiel.

Illa vero quàm serua plurimùm sint & austera, ecce diludium nobis parat Eranistes, ex historiâ cuiusdam visionis quæ præfigi solet operi Moralium S. Gregorij. In cuius eleganti recitatione animum planè relaxat. Tagion, inquit, Episcopus Cæsaraugustanus cum Romam missus esset à Cyndefindo Rege Hispaniæ & à Synodo Toletanâ xxx. Episcoporum ut peteret libros Moralium S. Gregorij, quos Hispania amiserat; qui horum concedendorum mandatum acceperant, cum eos in maximâ librorum copiâ Bibliothecæ Romanæ minimè reperire

potuissent: Episcopus ille rogauit vt sibi liceret
pernoctare p̄caturō in Ecclesiā S. Petri, vt ne-
gotium illud Deo commendaret. Quum ibi-
dem esset, vidit sub mediam noctem multos
viros honorabiles illuc ingredientes albis indu-
tos, qui bini ad altare S. Petri incedebant: è quī-
bus duo quum ad eum accessissent, vnus horum
ei locum ostendit in quo libri, quos petebat, po-
siti erant: aitque. [Duo illi quos p̄ceden-
tes, seque inuicem manu insertā vides com-
plectentes, Beati Apostoli sunt Petrus & Pau-
lus. Reliqui verò quos post eos cernis stantes:
ipsi sunt successores eorum, huius Apostolicæ
Sedis Pontifices, & eodem ordine quo eos in
Episcopatu sunt secuti, etiam nunc eos sequun-
tur. Et postea dixit ei se Beatum Gregorium
esse.

Talem oportebat esse Eranistæ bis ludendo
fabulam, quæ nobis non satis ludicra, imo plus
nimio ludicra est; addo & sanctissimis Apосто-
lis iniqua: nam paulo post S. Augustinum in
ordine multo superiori constituit in cælo,
quam sit Ordo in quo B. Petrum & Paulum
antistare facit: quod parum pium bonis omni-
bus iure videatur. Sed qualiscumque visio nouis
hisce Prophetis, etsi non ad rem dum tamen
ad mentem imo ad somnium ipsorum faciat,
est diuina: vnde Eranista repente exclamat: *Eranist. p. 15*
MIRACVLVM. Sed Propheta tui viderunt tibi falsa: *Threnor. 2.*

*Dixit quis-
nam istorū
est? B. Pater
Augustinus,
Respondit
illum alior
à nobis con-
tinet locus;
&c.*

III.

Tertium Eranistæ argumentum ex eo ducitur, quod in Bullis, (de antiquis ne loquamur, inquit, idque tutò) recentioribus, testantur summi Pontifices se auctoritatem suam à Ss. Petro & Paulo obtinere. Paulus III. in Bullâ conuocationis Synodi Tridentinæ. [Huius igitur ipsius Dei omnipotentis Patris & Filij & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, quâ nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi &c.] Pius IV. in Bullâ non dissimili. [Si quis hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum.] In priori auctoritatis præcipientis, in posteriori auctoritatis vindicantis, eiusdem planè in Paulo ac in Petro verba sunt, inquit Eranistes.

Paul. tert.
an. 1542.

Pius IV. in
Bull. simili
an. 1600.

ELENCHVS. Quis vero nescit hîc vnam esse auctoritatem, nempe auctoritatem Dei, sed diuersa ratione participatam? Multiplex igitur hîc discrimen: primum inter Christum filium Dei qui auctoritatem illam à Deo Patre, sed vt Deus accepit: & Petrum & Paulum qui ea gratiâ, vt homines eam à Christo acceperunt, filio Dei participatur ex necessitate Originis æterna: Virtute quoque Missionis temporalis, sed vt Dei à Deo: à Petro verò & Paulo vt ab hominibus,

Auctor. Ss. Pontificum discutiuntur. Cap. V. 41

nibus, quia Christo missi sunt dicente, *si quis me misit vivens Pater & ego mitto vos.* Et hæc missio tradux Auctoritatis facta est omnibus Apostolis Ioannis cap. xx. Altera vero Auctoritatis eiusdem diuinæ soli Petro vt Vicario suo summo, concessio facta est per hæc verba, *Pascite* *ovnes meas*: atque hæc est participatio diuinæ auctoritatis Petro vt supremo Ecclesiæ Pastoris peculiaris & singularis: quâ secundum discrimen inter Petrum & Paulum inducitur: Paulus enim vt Apostolus tantum: Petrus vero & vt Apostolus, & vt Apostolorum Princeps, ac vniuersalis summusque Ecclesiæ Pastor & Caput, auctoritatem Dei accepit & exercuit. Summus Pontifex Romanus Auctoritatem quoque diuinam accipit & exercet vt Christi Vicarius, vt Petro succedens quatenus Apostolorum Principi: Paulo verò succedit quatenus Apostolo tantum, qui cum vocatione & merito cæteros inter Apostolos eximius esset, ac Petro in vita aetatis, & mortis passione conjunctissimus; ei merito & nomine suo adiungitur, vt cæteros Apostolos etiam repræsentans; quibus & summus Pontifex omnibus ratione ac iure singulari succedit. Vnde *Apostolicus Episcopus* dicitur Paschasinus Episcopus & Legatus Romanæ Sedis, τῆ μακροστάτη ἡ Αποστολικὴ Ἐπισκοπὴ τῆς Ῥωμαίων πόλεως κεφαλὴς ὑπάρχοντος παντὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ πνεύματι ἡμεῶν. *Mandata habemus beatissimi*

Ioan. 20. 8.
Cyroll. ibid.

Ioan. 22.

In Concil.
Chalced.
Act. 1.

Mena act. i.
Concil. CP.

42. De Primatu Petri singulari. Lib. II.
 & Apostolici Episcopi Romane Civitatis, qui est ca-
 put omnium Ecclesiarum. Papa, Apostolicus absolute
 dicitur in lib. Pontificali in Vitaliano. Papæ di-
 gnitas, Apostolatus, frequenter in Epistolis, ad
 Hormisdam, Iustiniani & aliorum, postea fre-
 quenter: primus autem de se loquens, ut existi-
 mo, Nicolaus dixit, *Apostolatus noster*. S. Ber-
 nardus ad Eugenium, *Tu heres Apostolorum Po-
 testate Petrus*, &c. Longè quidem eminentius
 quam aliquando aliorum Episcoporum dicitur
 Apostolatus ut à Sidonio Apollinari epist. 4.
 & 7. lib. 6.

*Nicol. 1. to 3.
 Concil. Gall.
 Ann. 855.*

Quod autem exemplum ut putat antiquissi-
 mum à Nicol. soc. & Gregor. septimo accersit
 Eranistes: poterat antiquius, à Nicolao i. qui in
 Epistolâ quadam ad Hincmarum Archiepisco-
 pum Remensem; *Dei summi sanctorumque Apo-
 stolorum Principum Petri & Pauli, & nostrâ per eos
 auctoritate fraternitati vestre iniungimus*, &c. Quod
 ex ante dictis nullo negotio intelligi potest.

IV.

Eranist. p. 14

Quartam Antonij de Dominis & Eraniste
 argumentum huiusmodi est. Sigilla quædam ve-
 tera Pontificiorum diplomatum memorat, in
 quibus Paulus non solùm Petro coniungitur,
 sed etiam aliquando dextram occupat, sicut
 alias dextram quoque Petrus, ut inde colligatur,
 inquit Eranistes, eos unum esse, eorumque æqualitate
 & unitatem perfectam, confessum determinatè minime

Auctoritates Ss. Pontific. discutiuntur. Cap. V. 43
 pati. Si nosset discrimen Eranistes, inter typum
 & cætypum, inter sigillum & numisma, plum-
 beum hoc argumentum non excudisset. Scio
 quid aliud respondeant Cardd. Baronius &
 Bellarminus; nam & hæretici contra quos ege-
 runt, iam istud ad nauseam dudum obiecerant.
 Legantur otiosis; certè nec otij iactura erit: Pi-
 cturarum istarum situs non me magis mouent
 quam situs ille in Carmine, quo Paulus ante
 Petrum ponitur à Gregorio Theologo.

Baron.

*Bellar. 1. de
 Ro. Pont. c.*

27.

*Carm. 1.
 lamb.*

Ρῶμῃ δὲ Παῦλος ἔτι Πέτρος τιμηθῆναι

Roma verò Paulus & Petrus victoriam rexulerunt.

Sed Paulinus Episcopus aliunde me solatur.

*Paulin. Na-
 tal. 3. S. Fel.*

Româ Petro Pauloque potens.

V.

Extremum huius articuli argumentum ex
 Ecclesiastici officij variis locis exquiritur: in
 quibus nunc Apostoli nec in vita nec in morte se-
 parati: nunc Principes terræ: nunc ligandi soluendique
 licentiam accepisse dicuntur: tandem simul celebrantur;
 sed quid hæc probant omnia? nisi Apostolatûs
 vt iam diximus consortium non verò Cathedræ
 & primatûs vnitatem: vbi verò quædam parili-
 tatem inculcant, passionum certè & mortis,
 atque meritorum, non verò supremæ Dignita-
 tis, vt iam ostendimus, statimque ex Ss. Pa-
 tribus quos ipse præripere gessit Eranista, su-
 mus declaraturi.

*Lib. super.
 & hoc cap.*

Conticere verò non possum de Hymni Ec-

clesiastici, quem idem malè occinit, arguat
parodiâ: dicit, inquit, *Ecclesia Petrum & Pau-
lum esse aequaliter iudices mundi & Principes Romanos.*
Quo carmine id probat?

*Ianitor Cæli, Doctor orbis pariter,
Indices mundi, vera mundi lumina.*

Sic tamen, vt legis, interpungit: quo certè
modo, *Pariter* nil aliud quam *simul*, non verò
A. 2. 1. v. 1. *aequaliter* significat: quo sensu dicitur Act. cap.
II. *Erant omnes discipuli pariter in eodem loco.* vel vna-
nimitè *ὁμοθυμαδόν*.

Iam verò quàm pueriliter, concludit Petrum
& Paulum æqualiter Romæ Principes vocari:
ex his versibus.

*O Felix Roma, quæ sanctorum Principum
Et purpurata pretioso sanguine!*

Vxor Boetij.

Idcirco enim vt sensum hunc vitaret sacra
vates, quod facilè ad metrum potuisset, noluit
suorum Principum, sed tantorum Principum, di-
cere: quod refertur ad titulum Apostolatûs qui
& *Principatus* dicitur Psal. cxxxviii. vt Apostoli
omnes dicuntur etiam Principes Psal. xlii. In
quo nihil vetat, inter Principes vt quidam pri-
marij, eximij & *ἀρχαίους* sint, sed non sequi-
tur eos eximios, absque vllâ subordinatione
continuò pares esse.

Illud ergo *pariter*, id est simul, in quo neruum
ponit Eranistes sententiæ suæ, refertur ad So-
cietatem martyrij, & gloriæ, & ad verbum.

Auſtorit. SS. Pontificum diſcutiuntur. Cap. V. 45
poſident, quo tetraſtichum hymni termina-
tur.

*Ianitor Cæli, Doctor orbis pariter,
Iudices ſæcli, vera mundi lumina,
Per Crucem alter, alter enſe triumphans,
Vita Senatam Laureati poſident.*

Æquati ſunt enim illi Apoſtoli in Martyrij
paſſione vt ſtatim ex S. Maximo dicemus. Ter-
tullianus antea. *Bene quod Petrus Paulo in Mar-* *Tert. de præ-*
tyrio adequatur. *ſcr. 14.*

CAPVT VI.

EXPENDUNTUR TESTI-
monia Patrum quibus M. Antoninus de Domi-
nis necnon Eranistes equalitatem Pauli cum Pe-
tro in Cathedra & Primatu Eccleſiæ Catholice
Apoſtolice & Romane ſuadere conati ſunt.

DEnſa illa & conferta Sanctorum Patrum
teſtimonia quibus per omnes Eccleſiæ
ætates circumfluentibus ſingularem Petri Ca-
thedram ſeu Primatum, innumeris aliis præ co-
piâ prætermiſſis, oſtendimus: exiguam aut po-
tiùs nullam abiis opem Aduerſariis ſperandam
relinquunt. In illâ tamen patrociniſſimum quâ
laborant inopiâ, perpauca in ſpeciem non tam
vltrò ſuccurrunt, quam ab ijs auidâ quadam,
quicquid obuium eſt, preſandi cupidine ra-

piuntur. A leuioribus, ne nos in æstu pugnae remorentur, ducenda est prolusio.

I.

Mutuantur hoc primum ab S. Ambrosio testimonium. *Petrus & Paulus esse scitis Doctores Gentium, auctores Martyrum, Principes Sacerdotum.*

Ex S. Ambrosii sermone 1. de SS.

ELENCHVS. Hæc omnia dici possunt non de SS. Petro & Paulo tantum, sed de Petro & de omnibus alijs Apostolis verissimè prædicari. Dicitur igitur putemus de omnibus Apostolis, Petrus & omnes alij simul Apostoli, sunt Doctores Gentium, Auctores Martyrum, Principes Sacerdotum: quinam inde æqualitatem omnium Apostolorum cum Petro sunt illaturi? sunt verò multi, nempe hæretici: hoc enim iam fecerunt Lutherus, Calvinus, Brentius, Beza: sic etiam Antonius de Dominis; Eranistes verò multo moderatiùs, qui ex hoc loco solam Pauli cum Petro parilitatem concludit, sed tam impotenter, tam absurdè, quàm hæretici ex similibus locis cæterorum Apostolorum æqualitatem cum Petro inducunt. Ratio est, quia quamuis hoc cum Paulo commune habeat Petrus ut sit Doctor Gentium, Auctor Martyrum & Princeps Sacerdotum: non desinit habere hoc sibi vni peculiare propriumque, distinctum à Paulo, ut sit Primus Principum Sacerdotum, Caput Ecclesiæ vniuersæ, & Apostolorum om-

Testimonia Patrum discutuntur. Cap. VI. 47
nium Princeps & Pastor, adeoque ipsius Pauli
quod non habet Paulus: non enim Paulo Pe-
trus, sed Paulus erat Subditus Petro ut ait S. Gre-
gorius.

*S. Greg. ho.
18. in Ezech.*

II.

- Alter locus est quibusdam eiusdem S. Ambro-
sij, pro certo verò B. Maximi Taurinensis Epif-
copi. *Æquum erat ut ubi Gentilium Principes habi-
tabant, illic Ecclesiarum Principes morerentur.* Com-
parat, inquit Eranistes, principatum illorum Princi-
patui Imperatorum, hac significans comparatione eos
esse Capita Ecclesie Romanae sicut Imperatores erant
Vrbis & Imperij.

*S. Max.
Hom. 5. de
SS. P. & P.*

Eran pag. 17

ELENCHVS. Nulla comparatio, nulla igitur
illatio, aut si quæ comparatio: Vnus erat tunc
temporis Romæ Imperator, Nero: Vnus igitur
Pontifex supremus Ecclesie, Petrus. Ita Eu-
sebius in Chronico; ita cæteri historici sacri ut
libro superiori ostensum. Quod autem allusione
quadam ad Principes Gentium, Principes
Ecclesiarum vocet Maximus isto communi ti-
tulo æqualitatem omnem Potestatis & Digni-
tatis cuiusuis in veroque *Græc.* stantem non si-
gnificat, sed Apostolatûs ratione tantum, ut
coties dictum est. Enimverò Primatûs Potesta-
tem, quam *Clauem Potentie* vocat, Petro pecu-
liarem: ut clauem scientiæ sublimioris peculia-
rem Paulo, facit idem Maximus. Atque postea
in quo pares æstimari debeant, subiungit.

*Maxim.
ead. ho. 5.*

„ [Ergo Beati Petrus & Paulus eminent inter
 „ vniuersos Apostolos, & peculiari quâdam præ-
 „ rogatiuâ præcellunt. Verùm inter ipsos quis
 „ cui præponatur, incertum est. Puto enim
 „ æquales esse meritis, quia æquales sunt passio-
 „ ne: & simili eos fidei deuotione vixisse, quos si-
 „ mul videmus ad Martyrij gloriam peruenisse.
 „ Et postea: Cuius autem meriti sint beatissimi
 „ Petrus & Paulus, hinc possumus intelligere,
 „ quod cum Dominus Orientis regionem pro-
 „ priâ illustrauerit passione, Occidentis plagam,
 „ ne quid minus esset, vice sui Apostolorum san-
 „ guine illuminare dignatus est.]

III.

Tertia; quâ nititur Aduersarius, auctoritas,
 nullius auctoritatis est, quum sit vt fatetur ipse-
 met Eranistes, Hilarij, Diaconi quidem Roma-
 ni, sed qui Luciferianum schisma fouit atque
 propagauit, hæresimque schismati adjecit: vt
 scribit S. Hieronymus, qui cum ob iterationem
 baptismi *Deucalionem orbis* vocat: Periculosus
 auctor, à quo sibi timere debet Eranistes, ne in
 eorum sit numero qui *ὄρθο πίκτος ἐκείνην αἰών, ναυ-
 fragauerunt à fide*, vt ait S. Paulus. Quamquam hu-
 ius scriptoris auctoritas explicationem etiam
 facillimè pati potest. Confert enim Paulum Pe-
 tro solum vt *unanimem & Coapostolum*: deinde
 dicit habuisse *Primatum in predicatione Gentium*,
 quod tamen limitat ad tempus quo Petrus
 dicitur

*S. Hier.
 dial. Lucif.*

*Hilar. in c. 2
 ep. ad Gal.*

Testimonia Patrum discutiuntur. Cap. VI. 49
 dicitur Antiochiæ habuisse *primatum in prædicatione circumcissionis*: nullam vero syllabam habet de Ecclesiæ Primatu, de quo quæstio est. Imo verò idem ipse in eodem commentario sic ait: *Petrus accepit primatum ad fundandam Ecclesiam*: Iterum: *Soli Petro gratia Primatus inter Apostolos concessa est.*

IV.

Aliam autem difficultatem parere videtur locus S. Cyrilli Hierosolymitani qui vtrumque simul Ecclesiæ Præfectum vocat: verba illius quæ apud Antonium de Dominis & Eranistam non extant: ἀγαθὸν ξυνοεῖς διορθῶται τὸ πᾶσιμα, Πέτρος ἔ Παῦλος γινόμενοι οἱ τῆς Εκκλησίας προεστῆται ὑπὸ δικαιοσύνη τῆ νομιζόμενοι θεῶν Σίμωντα, τικτὸν ἕως ἀπίδηξί, Bonorum par Petrus & Paulus, errorem corrigunt, Ecclesia Præfecti, & Simonem sese pro Deo ostentantem, morti statim tradunt. Verum hæc præfectorum Ecclesiæ connumeratio, quæ cui-libet alteri Apostolo cum Petro conuenisset, nihil ad Pauli æqualitatem: à quo Petrum ratione potestatis continuò sic distinguit Cyrillus. Πέτρος ἕ ὁ τὰς κλεῖς τῆ οὐρανοῦ περιφέρειν. Παῦλος ἕ ὁ εἰς τρίτον ὑερανοῦ ἀρπαγίς. *Petrus erat Claves cæli circumferens. Paulus erat in tertium cælum quondam raptus.* Propriæ sunt hæ notæ, proprii Characteres: nec Petrus in cælum raptus erat: nec Paulus primarias & singulares cæterorumque clauibus dominantes habebat claves, solus ta-

Cyrrill. hier.
 Cat. 6. My-
 sag.

les habebat Petrus. Quâ ratione peculiari Petrum à cæteris discriminat S. Cyrillus Catech. XI. & XVII. vt antea fidem fecimus.

V.

Gravior paulò controuersia est, quoad Ecclesiam vt Romana est, à M. Antonio de Dominis ex antiquioribus Patrum excitata. Ex Cajo primùm & Dionysio Corinthio apud Eusebium. Ille sic habet in disputatione cum Paulo Cataphryge, (verba Græca, ideo pono, quia ex versionibus proletariis mirificas nobis ambages aduersarij struxerunt) ἐγὼ τὰ τροπαια τῶν Ἀποστόλων τῶν πάντων ἰδρυσσάμενον τὴν Ἐκκλησίαν ἔχω διῆσαι. Ego possum tibi Apostolorum trophæa ostendere qui hanc Ecclesiam fulciuerunt. Petri scilicet in Vaticano: Pauli in viâ Ostiensi. Hic autem in epistolâ ad Romanos. ταῦτα ἔγὼ ὑμῖν διὰ τὴν ἀληθῆς γνώσεως, τὴν ἀπὸ Πέτρος ἔγὼ Παύλος φυτεύσας γεννηθεῖσαν Ῥωμαίαν τε ἔγὼ Κορινθίαν συνεκείρισται. Κι γὰρ ἄμφω ἔγὼ εἰς ὑμῖν ἔγὼ Κόρινθος φυτεύσαστες ἡμᾶς ὁμοίως ἰδίδαξαν. Hæc simpliciter ita reddi debent. Hæc & vos eadem consilio coniunxistis, Romanorum scilicet & Corinthiorum à Petro & Paulo factam plantationem. Ambo enim serentes etiam in nostrâ Corintho, nos similiter docuerunt. Hi vero loci sic conuersi nihil amplius difficultatis exhibent: nihil enim aliud volunt quam Petrum & Paulum Romæ docuisse Euangelium, quod vtrò confitemur, Paulum verò Ecclesiz totius Caput non pro-

bant : bene verò Coapostolum & adiutorem Petri, primi Ecclesiæ Romanæ fundatoris, supremi verò vniuersæ Ecclesiæ Pastoris.

Addo verò, quantum ad Vniuersalem Ecclesiam attinet, Paulum extensiuè vt Philosophi vocant, ob amplitudinem Prouinciarum & Nationum quas peragrauit & in quibus Ecclesias fundauit, Petrum superasse. Vnde Origeni dicitur *ἡ μετὰ τὸ Ἰησοῦ τοῦ εἰς Χριστὸν κτίσας Ἐκκλησίας* qui post Christum Ecclesias fundauit. interpres de suo: *præcipuus Ecclesiarum fundator.*

VI.

Verùm aliquid amplius S. IRENÆVS, inquit *S. Iren. lib. 3.*
M. Antonius; is enim scribit *Petrum & Paulum* *6.1.*
Romæ Euangelizasse & fundasse Ecclesiam: deinde *Idem lib. 3.*
Gnosticis successione Episcoporum primæ *6.3.*
Ecclesiæ scilicet Romanæ sic opponit. [Maxi-
mæ & antiquissimæ & ab omnibus cognitæ à
gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Pau-
lo fundatæ & constitutæ Ecclesiæ eam quam
habet ab Apostolis traditionem, & annuntia-
tam hominibus fidem, per successione Epif-
coporum peruenientem vsque ad nos indican-
tes confundimus eos, qui quoquo modo vel
per sui placentiam malam, vel vanam gloriam,
vel per cæcitatem & malam sententiam, præter
quam oportet, colligunt (id est synaxes fa-
ciunt.) Ad hanc enim Ecclesiam propter po-
tentiorem principalitatem, necesse est omnem

„ conuenire Ecclesiam hoc est eos, qui sunt vndi-
 „ que, fideles: in qua semper ab his, qui sunt vn-
 „ dique, conseruata est ea, quæ est ab Apostolis,
 „ Traditio. FVNDANTES igitur & instruentes
 „ beati Apostoli Ecclesiam, Lino Episcopatum
 „ administrandæ Ecclesiæ tradiderunt, &c.

Duo ex hoc loco colligit M. Antonius. Pri-
 mum quidem Ecclesiam fuisse Romæ funda-
 tam non solùm à Petro, sed etiam à Paulo.

Alterum est, non solùm Petrum, sed etiam
 Paulum fuisse & habitu & actu vt vocat, Epif-
 copum Romæ.

Ad hæc respondere perquam facillimum est,
 si modo reuocemus in memoriam primò qui-
 dem omnes Apostolos, (præter illam funda-
 menti peculiarem Petro rationem de quâ lib. 1.)
 communi quadam inter se ratione esse funda-
 menta Ecclesiæ, quia per Euangelij prædica-
 tionem & ministerium quod primi obierunt,
 Ecclesiam funditùs ædificare cœperunt. Secun-
 dò Ecclesiam non vno die fundatam dici, sed
 toto illo decursu prædicationis Euangelicæ
 quam Apostoli suis quique locis primi pere-
 gerunt, ita vt Petrus Ecclesiæ Romanæ funda-
 tionem extremo vitæ die absoluerit, quo & san-
 guine suo eandem imbuens veluti cæmenta-
 uit. Tertiò Petrum primum omnium Aposto-
 lorum sub Claudio Romam venisse, ibique fi-
 dei prædicationem & ministerium exorsum

*Ephes. 2.
 Apocal.
 duodecim
 fundamen-
 ta.
 S. Hieron.
 in Ionin.*

fuisse, antequam Paulus Romam accederet quod contigit solum sub Neronis annum ut examussim probavit contra Parachronismos M. Antonij, Doctissimus Petavius. Quartò demum statuendum est Paulum qui Petro Romæ diu collaboravit, cum eo Apostolatam exercuit, Gentiles & Iudæos conuersos Petri Ecclesiæ aggregauit, & pro Christi fide mortem oppetens eodem quo Petrus anno ac die Martyrium fecit, Ecclesiæ fundandæ operam quoque insignem cum Petro, sed sub Petro tamen nauasse, ita ut primas in omnibus Petrus semper retinuerit, quas nec alteri, quum iure diuino sibi collatæ essent, cedere aut concedere poterat. Attamen quia Societas Ordinem aut Dignitatis & Iurisdictionis Primatum non impedit, ut mox ostendemus, Petro Paulus etiam fundator additur, ut secundus primo, non ut æqualis.

Alterum quod à M. Antonio concludebatur, Paulum non mirus Romæ Episcopum fuisse, quia S. Irenæus dicit ambos *Episcopatum administrande Ecclesiæ Lino tradidisse*, pendet ex iis quæ ad proximam S. Epiphaniij auctoritatem dicturi sumus.

VII.

Hic est tandem Achilles Antonij de Dominis: Locus S. Epiphaniij contra hæresim Carpocratianorum.

S. Epiphanius
in bar. 27.

54 *De singulari Petri Primatu. Lib. II.*
 Παῦλος οἱ Ἀπόστολοι αὐτοὶ ἔπισκοποι, εἶτα Λίνος, εἶτα
 Κλήτος, εἶτα Κλήμης. *Roma fuerunt primi Petrus &
 Paulus Apostoli idem & Episcopi: deinde Linus: pos-
 stea Cletus: post hunc Clemens.*

Quamprimùm Liber Eranistæ in lucem eru-
 pit, occurri Illustrissimo Viro, R. in Ch. P. Ar-
 chiepiscopo Corinthio, Parisiensi Coadiutori
 dignissimo, Doctrinæ super ætatem Virtutum-
 que dotibus meritis, qui nostri Timotheo:
 hunc Epiphani] locum tractabat cum eruditis
 quorum assiduè coronâ cingitur; latissimum il-
 le discrimen obseruabat inter Episcopos τῆς Ρώ-
 μης, quod non habet Epiphanius, & Ἐπισκόποις
 ἐν τῇ Ρώμῃ quod habet Epiphanius de Ss. Petro,
 Paulo narrans. primum quidem soli petro di-
 rectisque eius successoribus: (vt reuerâ Anice-
 tum Ρώμης Ἐπίσκοπον vocat:) alterum non soli
 petro, sed paulo etiam extraordinario & aduen-
 titio veluti Romæ Episcopo, & à petro propter
 Apostolatam pro tempore adiutori, conuenire.
 S. Leo ser. 1. de Ss. P. & P. *Beatus Coapostolus
 tuus petre, vas Electionis & specialis Magister Gen-
 tium tibi consecratus.* Neque enim dubium est S.
 paulum vt Apostolatûs munia circa fidei prædi-
 cationem sic & Episcopatûs Apostolatui per
 impositionem manuum sibi adiuncti, officia
 plurima & ministeria præstitisse: quum à Petro
 Linus, & Cletus, Episcopi ordinati, Episcopa-
 les etiam functiones obierint. Nec ambiguum

est, Petrum honorificentiori quodam modo Paulum, propter Apostolatûs dignitatem, sibi adiutorem optasse atque ascivisse, quàm Linum aut Cletum. Atque ideo apud Epiphanium nominatim à Petro Apostolo & Episcopo, ut Paulus Apostolus quoque & Episcopus assumptus duntaxat adjutor jungitur: non autem ut eiusdem sedis Episcopus proprius, ut vocamus nunc, titularis. Nunquam enim sanctissima illa Ecclesiæ *μοναστήρια*, multoque minus ab ipsis primordijs violata est: nunquam labefactata Sponsi vnus singularitas: de quâ paulo post ex professo.

*Euseb. lib. 3.
hist. c. 16. &
lib. 4. c. 1.*

*τὸ μονασ-
τήριον.*

Præterire tamen haud possum, quod in lectione sancti Epiphaniij primâ fronte deprehendi: non videri verba illa, totumque contextum sequentem, vbi de illa successione Episcoporum agitur, esse sancti Epiphaniij, sed alterius, ut ipsi assolet, fragmentum auctoris. Coniecturæ causa hæc est: scriptor ille qui hunc Episcoporum Romanorum Catalogum recitat, ita loquitur. *Ἦλθε μὲρ εἰς ἡμᾶς ἰδὼν πῶς* *Μαρκελλίνας ὑπὸ αὐτῶν ἀπατηθεῖσα καὶ πολλοὺς ἐλυμῆ-
σατο ὡς ἁγίοις Ἀνικίου Ἐπισκόπου Ρώμης τῷ μετὰ τὴν* *Ἀλεξάνδρου Πίου καὶ τῶν ἀδελφῶν.* *Ex Carpocrasianorum* *factione Marcellina quadam ad nos aliquando venit, quæ Aniceti Romæ Episcopi tempore plerisque labefactavit. Aniceti inquam illius qui Pio aliisque ante eum superioribus successit.* Atqui Epiphanius ab eâ

*Epiphanius in
bar. 27. nu. 6*

Marcellinâ & ab Aniceti tempore multis annorum centenariis distabat, non videntur igitur illius hæc verba, sed auctoris alterius: Eusebij putat esse Vir Doctus, sed hic etiam longissimè ab Aniceto. Vt cumque verò se hæc habeant, cum nec Epiphonio improbentur, facillè, ut antea, expediri possunt. Tandem verò, ut apud omnes in confesso sit S. Epiphanium Petro Paulum adiungere non ut supremum Pontificem, sed ut Coapostolum, S. Epiphanius idem omnino de S. Iacobo ait in hæref. xi. Cerdo, inquit, Hygini Papæ temporibus fuit, τῷ ἐπιπέδῳ κληρον ἄριστος ἀπὸ τῶν καὶ Ἰακωβὸν καὶ Πέτρον καὶ Παῦλον Ἀποστόλων ἀφ' ἑδραίων. *Qui in Apostolorum Iacobi, & Petri Paulique successione nominum locum tener.* Atqui nemo inde nisi absurdissimè induxerit Iacobum fuisse Romæ Episcopum: ergo nec Paulum.

Quæ ex Petro Damiano & S. Catharinâ Senensi subijcit Eranistes, ad Auctorum recentiorum examen pertinent sub libri finem reponendum.

CAPVT VII.

S. PAVLVM SEORSIM A S.

Petro memoratum, nunquam Apostolorum Principem, Ecclesia Caput, Vniuersalis Ecclesia Pastorem supremum, nunquam Romae primum Episcopum, ve Petrum, ab Orthodoxis vetustisque praesertim scriptoribus appellari.

Non solum proprii Apostolatûs, sed etiam summæ dignitatis Pontificiæ radiis, Paulum Petro conjunctum aliquando coruscare non abnuimus: quemadmodum sidera quæ perenni ambitu Sol percurrit, ipsius collustratione plurimam luminis ac virtutis accessionem supremâ sui parte percipiunt.

Quandocumque verò Paulus perse, solusque memoratur, nescio vbi Gentium apud Orthodoxos prisceosque scriptores, Apostolorum omnium Princeps, Vniuersæ Ecclesiæ Caput, supremus ouium Christi Pastor, Romanæ demùm Ecclesiæ primus Episcopus vsquam vquam sit nuncupatus.

I.

Petrus, etiam solus, *Apostolorum Principis* titulo exornatur. Frequentissima omnium Ecclesiæ testimonia libro superiori comprobantur: quibus addi possunt Hippolytus, Origenes Eu-

Hippo't. de
consumm.
Origen. 17.
in Luc. Eu-
seb. 1. hist. 13.
Basil. in as-
cet. de pecc.
Paulin. nat.
4. Chrysol.
ho. 44. Cas-
sian. 3. de In-
carn.
S. Leo ser. 2.
de Apost.
& Greg. 1. 4.
ep. 3.

sebius & Basilius iterum: Ephræmius in Pano-
pliâ, Andreas in Apocalypsim, Maximus dial.
de Incarnatione, Philippus Presbyter in Con-
cil. Ephesino, S. Paulinus, Cassianus, Chrysol-
ogus, alijque innumeri à quibus, eo quod alio-
rum labore collecti iam fuerant, consultò ab-
stinuimus: qui certè omnes S. Gregorio concin-
nunt: **SANCTO & OMNIUM APOSTOLORUM
PRINCIPI APOSTOLO PETRO.**

Paulus vero, solus ubi celebratur, cui Ss. Pa-
trum Apostolorum omnium Princeps dictus
sit, nec Antonius de Dominis, nec Eranistes
ostendit: M. Antonius quidem Chrysoctomum
citat, sed falso:

Paulus verò ubi communibus cum Petro en-
comiis excipitur, aliquando in huius tituli par-
tem venit, non eo sensu, ut supremus Aposto-
lorum, sed ut inter eos eximius unà cum Petro
celebratur: **S. CHRYSOSTOMVS** Παῦλος ἔ
Πέ-
τρος οἱ ἑβόλοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Κορυφαῖοι τῆς Ἀποστολῆς, οἱ
ἀριστέστοι ἐν οὐρανῷ, τὸ πῆχος τῆς οἰκουμένης, τὸ ζωτικὸν φυ-
λακτεῖον πάντων ἡμῶν ἔ
Ἰακώβητος. Paulus ἔ
Petrus co-
limana Ecclesie, Coryphæi Apostolorum, in celo per-
celebres, Orbis terra mania, commune terra maris-
que propugnaculum. Latini crebrò Pontifices ipsi
Nicolaus I. Ioannes VIII. qui tamen se B. Petri
Vicarium, nunquam vero Pauli nominat. Ad
Lambertum Comitem scribens: *Sedens Aposto-
licam quam Deus omnipotens supra Petram sui nominis*

S. Chrysof.

Nicol. ep. 7.
Io. ep. 4. 75.
Ioan. a. E. ep.
73. 80. 3. Con-
cil.

Paulus nunquam solus Eccl. Caput dicitur. Cap. VII. 59 fundare dignatus est, non solum Reges & Principes terra, verum etiam Imperatores Augusti & totius Orbis Domini suis apicibus, utpote Caput omnium Ecclesiarum Dei, honorauerunt, dignisque praconiis eius Pontifices, VICARIOS SCILICET B. PETRI Apostolorum Principis laudauerunt. Paulus verò nunquam ita solus Apostolorum Princeps appellatur: sed fortè vt Iacobus Petro additus dicitur propter Petrum ἡ πρωτεύων καὶ κεφαλὴ ἢ θεολόγων ἀρχόντης. summitas antiquissima & suprema Theologorum, id est Apostolorum vt exponit S. Maximus in cap. 3. Dionys. de diuin. nominibus.

II.

PETRVS etiam solus, Caput Apostolorum, Caput Ecclesiae vocatur. S. CHRYSOSTOMVS non semel ἑκκερικὸς τῶν Ἀποστόλων, κεφαλὴ τῆς ἐκκλῆς. Princeps Apostolorum, veretque cætus. S. AVGVSTINVS. Petrus Caput Ecclesiae & veretx. Primus Apostolorum, sed quis hac de re Catholicus addubitat?

S. Chryf. ha. 87. in Ioan. & 69. P. 7. Ant.

Et S. Cyrill. l. 12. in Io.

S. Aug. ser.

114. de tēp.

& 1. in In.

Ioan. c. 2.

Paulus vero solus vbi Apostolorum vel Ecclesiae Caput dicatur, doceat Eranistes.

Immò vero, vbi Paulus & Petrus simul Capita vel caput Ecclesiae vocentur, prorsus ignoro; nisi apud Eranisten: nec vllus enim Orthodoxus, nec Hæreticus, nec ipse M. Antonius de Dominis cuius succentor est & ἑποφίτης, id ausus est comminisci

III.

SUPREMVVS Ecclesiae omniumque Christi om-

S. Leo. ser. 3. annuicr. nium Pastor & Rector, Petrus, etiam solus, appellatur. Locupletissima toto libro superiore testimonia consulenda sunt.

Paulus verò solus supremus Ecclesiæ vel Ouilis Christi Pastor, nemini dictus Orthodoxo.

S. Leo Ho. de SS. Apost. Petrus verò simul cum Petro, veri Pastores Ecclesiæ dicti S. Leoni.

IV.

Primus Ecclesiæ Romanæ Episcopus, Petrus, etiam solus appellatus. Scriptorum locos libro prioriretulimus: quibus Bedam hinc iam iam subijcimus.

Epiphani. in bar. 27. Paulus per se solusque, nunquã Romanæ Episcopus vocatur. Petrus autem & Paulus simul ab Epiphanio vel alio apud eum scriptore *οι εσ τη ρωμη επισκοποι* Episcopi apud Romam. Quo sensu iam declarauimus, ita ut Paulus tantum ordine, & officio adiutoris; Petrus verò propriè ac titulo esset Episcopus. Vnde Beda de Petro simul & paulo verba faciens. [Scimus, inquit, petrum & paulum Apostolos anno post resurrectionem Domini tricesimo octauo, id est vltimo Neronis anno passos fuisse Martyrium, & B. petrum Romæ viginti quinque annis Episcopalem sedisse Cathedram.] Hæc mens, hic sermo Ecclesiæ totius, à quo tempore primum fundata est. Vnde Optatus Mileuitanus. [In *Urbem Roma* Petro Cathedra Episcopalis colla-

Paulus nunquam solus Eccl. Caput dicitur. C. VII. 61
 ta est, in ea sedit Apostolorum omnium Caput
 Petrus, inde & Cephias appellatus est : in qua
 vna Cathedra vnitas ab omnibus seruaretur: ne
 cæteri Apostoli singulas sibi quisque defende-
 rent.]

V.

Nihil mirum igitur si omnia quæ ad Petrum
 vt ad omnium Principem Apostolorum : vt ad
 Ecclesię totius caput : vt ad supremum Christia-
 norum Pastorem, vt ad Romanę demum Ec-
 clesię proprium Episcopum spectant : paulo,
 præsertim soli, nunquam tribuantur. Quemad-
 modum paulo nunquam tribuitur, PRIMATVS
 APOSTOLORVM, sicut tribuitur petro vt sit
 κεφαλὴς, ἀρχὴς, ἑπιστάτης, Κορυφαῖος τῆς Ἀποστόλων
 vt libro superiori demonstrauius. S. Augusti-
 no tam sæpe, tamque magnifice, vt hîc, *Apostolus* S. Aug. l. 2.
Petrus in quo Primatus Apostolorum tam excellenti gra-
tiâ præminet. Nec dicitur pauli Cathedra, vt CA-
 THEDRA PETRI SINGVLARIS à S. Cypriano, S. Aug. ser.
 & ab Augustino. Nec paulus dicitur *Petra super* 15 de SS.
quam Christus Ecclesiam fundauit : sicut petrus à
 tot tantisque patribus ita designatur. Nec pau-
 lus absolutè κειφαλος, sicut petrus, etiam solus. *Vide testim.*
 Nec tandem sicut petri, sic dicitur *pauli pontifi-*
cium singulare, vt S. Bernardo lib. sec. de confide-
 ratione. *lib. 1. ad de Theodor. studit. ep. ad Paschnl.*

CAPVT VIII.

PAULI SINGVLARES QVÆDAM
 prærogatiua, Apostolis aliis minimè communes:
 quedam cum Petro: Primatus Ecclesie &
 Cathedra singularis Petri solius.

Prima Pauli prærogatiua, quâ cæteris excellit vel distat ab Apostolis est, *Vocationis generis & modus*. Vocatio siquidem in eo quod immediatè à Deo, similis est Vocationi omnium Apostolorum: adeoque ipsius Petri ad Apostolatum vocationi, quâ in re confertur etiam cum æqualitate à sancto Ambrosio libro de Spiritu Sancto. Sed genus, modusve Vocationis miraculo conjunctus, Act. cap. ix. planè singularis est in Paulo: quia simul ad fidem & ad Apostolatum vocatus: quia per miraculum: quia Solus & extra ordinem: quia à Christo suscitato, triumphante, de cælo vocante, sternente, exterius, interiusque illustrante. Illa enim fuit vera Pauli, etiam ad Apostolatum vocatio: posterior tantum consentanea Act. xiiii.

S. Ambrosius
 lib. 2. de spir.
 c. vlt.

2. Cor. 12.

S. Basil. lib. 2
 in Ennem.

ALTERA, Raptus: quem ideò inter dotes Characteristicas Pauli numerat sanctus Basilius
 ὁ ἐκ τῆς φοβερῆς ὀρασιῶς ἐς τὸ ὕψιστον ἀσπῆς qui ex
 terrifico visu ad notitiam euectus est. Imò & Gen-

Pauli prerogativa alia, non Primatus. Cap. VIII. 63
 tiles illum ex eo agnoscebant, Auctor Philo- Lucian. in Philip.
 patridos qui vulgo Lucianus, sed antiquior est,
 ita Christianum loquentem inducit, Γαλιλαῖος,
 ἀναφαρτίας, ἑπιὶ ῥῖνος, ἐς βίτον οὐρανὸν ἀεροβατήσας ἐ-
 παὶ ἰχθυῖσιν ἐμαμαθικῶς δι' ὕδατος ἡμῶς αἰμαίνισιν.
Galilaus, recaluaster, Aquilo naso, qui tertium ad vs-
que caelum subuectus est & pulcherrima inde didicit, per
aquam nos innoauit.

TERTIA, Doctrinae sublimitas, amplitudo: Chrysof. ho. 17. in Geni idem.
 ἡδίσκαλος οἰκουμένης. Orbis Magister à S. Chryso-
 stomo: ab eodem ita vocatur & Petrus, sed aliâ
 ratione. Alij etiam Apostoli, sed aliâ quoque,
 ob'jus docendi & Missionem vniuersalem. Sed
 Paulus ob Doctrinae praeter ceteris eminentiam &
 vastitatem. In Petro non minùs fidei, imo &
 ἑσφοχὴ πίστεως & Petra fidei Chrysofostomo dici-
 tur: sed Paulus Doctrinae celsioris, amplioris:
 quoad arcana praesertim illa verba quae non li-
 cet homini loqui ser. Cor. xii. S. August. xii.
 de Gen. ad lit. & S. Thom. Lect. i. in illud
 Cap.

QUARTA, labor & molestia: *Plus ego, inquit,* 2. Cor. xi.
in laboribus plurimus, in carceribus abundantius, in pla-
gis supra modum, in mortibus frequenter. Quò refe-
rendus etiam est immensus ille tot regionum
decursus, ac innumerarum, quas in tot pere-
grinationibus conuerterat, non solum familia-
rum, sed & animarum penè singularum cura, Chryf. ho. de profectu: Euang.
 de quâ mirificè perorat S. Ioannes Chryfosto-
 mus.

QUINTA Paulus per excellentiam Aposto-
lus vocatur. Ne ob Priuatum putes. S. Augu-
stinus Lib. III. ad Bonifacium *Apostolus cum di-
citur si non exprimat quis Apostolus, non intelligitur
nisi Paulus, quia pluribus Epistolis est notior, & plus
omnibus illis laborauit.*

Verùm hæcæ peculiare S. Paulo prærogati-
uas eidem præconi Chrystomo tam luculen-
ter excultas, Lectori commendare sufficit, qui
eas vel Græcè, vel Latine à veteri interprete
Aniano factas non pœnitendâ operâ perleget:
consideremus quas habet cum Petro com-
munes.

II.

*S. Aug. lib.
de Gest. Syn.
Pa' est. cap. 11*

MITTIMVS igitur quas Paulo non solùm
cum Petro, sed & cum omnibus aliis Aposto-
lis communes quisque pœspicit: illas egregiè
complectitur ex ipsis Apostoli verbis S. Augu-
stinus libro de Gestis contra Pelagium. [Hoc
est quod quærimus, nempe isto munere Apo-
stolatûs omnes illas gratias contineri (quæ re-
cèsentur à Paulo, 1. ad Cor.) Non enim decebat
aut oportebat Apostolum non habere, prophe-
tiam, aut non esse doctorem, aut non clares-
cere virtutibus, donationibusque sanitatum,
aut adiutoria non præbere, aut Ecclesias non
gubernare, aut linguarum generibus non ex-
cellere. Omnia hæc vnum nomen Apostolatûs
amplectitur. Communes istæ sunt: hæc vero
ad

Pauli alia prerogativa, non Primatus. Cap. VIII. 65
ad Petrum & Paulum tantum restricta

PRIMA. Mutatio nominis. Simonis in Petrum: Sauli in Paulum. S. CHRYSOSTOMVS, *S. Chryf. ho. in ep. ad Ro.* scribit ideo mutatum huic nomen, vt similior Petro redderetur. ἵ' ὅσαρ ἔσχαρ ἔξαίρετον ὁ Κορυθαῖος τῆσ μαθητῆσ, τῆσ καὶ αὐτὸν κτήσεται, καὶ πλείωνσ οἰκειώσασασ ἀπόθεισ λαβῆ, vt haberet eamdem quam Coryphaeus Apostolorum prerogatiuam, maiorisque similitudinis argumentum acciperet.

ALTERA. Apostolatus tam in Occidente quàm in Oriente. De Oriente, Act. xiiii. & Gal. sec. de Occidente S. CYRILLVS. ἐπὶ ἃ καὶ ὁ Θεωσιος Πέτροσ, καὶ μετὰ καὶ αὐτὸσ ὁ πάνσοφοσ Παῦλοσ τὰ τῆσ ἐσπέρασ χαταλαβόντεσ μέρη χατηγέλασσι τῆσ Ἰησοῦ, κοδοδοισιεν αἰ ἕδωσ. [*S. Cyrill. l. 2. in Es. or. 1.* Quod autem & diuinus Petrus & ipsemet sapientissimus Paulus, Occidentalibus partibus occupatis Iesum annuntiarint, nemo ambigat.]

TERTIA. Prædicatio Euangelij Romæ, habita, eaque operosa atque diuturna: cuius in partem licet venerit Ioannes Apostolus, quia tamen breuiori tempore, idcirco duobus Apostolis Petro primum, fidei illic annuntiata, dein Paulo laus ascripta, societas laudata: præter innumeros supra Chrysostomus copiosè & eleganter in epist. ad Rom. Laetantius antea; Petrus & Paulus Romæ predicauerunt: & ea prædicatio in memoriam scripta permansit. *S. Chryf. ho. 32. Laetant. 4. in ff. c. 21.*

QUARTA. Martyrij Societas. Tertullianus fu- *Tertull. Scorp. c.*

66 De Primatu Petri singulari. Lib. II.
pra iterum Scorpiace. Orientem fidem Romæ pri-
mus Nero orientavit. Tunc Petrus ab altero cingitur,
cum cruce adstringitur. Tunc Paulus civitatis Romane
consequitur natiuitatem, cum illic Martyrii renascitur
generositate.

III.

Hæc tamen Petro Pauloque communia,
PRIMATVM tamen ac Episcopatum Urbis Or-
bisque communem non faciunt. Vnde hæc om-
nia ex veterum etiam tractatorum dictis recolligens
NICOLAVS IV. soli Petro sedem referuat.

*De Elect.
& Elect. po-
test. c. 17. ex
S. Leon. &
al.*

Illustris est locus Decretal. [Petrus & Paulus il-
li sunt per quos Euangelium Romæ resplenduit
Isti sunt eius Patres verique Pastores. Isti sunt
qui vnâ die pro merito, vno loco pro gloriâ,
sub vno persecutore pro parili virtute compas-
si, urbem ipsam glorioso cruore Martyrii Chri-
sto Domino consecrarunt. Isti sunt qui illam in
hanc gloriam prouexerunt, vt sit Gens sancta,
populus electus, ciuitas Sacerdotalis & regia,
PER SACRAM B. PETRI SEDEM Caput totius
orbis effecta.]

CAPVT IX.

ARGVMENTVM M. ANTONII

de Dominis & Eranista ab Unitate sedium
Patriarchalium ex S. Gregorio petuum
evertitur.

Quo sancti Gregorij loco versutè abuti-
tur Antonius de Dominis, ad Patriar-
chales Sedes cum Romana exequandas, eodem
vti sibi licere putauit Eranistes ad S. Pauli cum
Petro iniquam prorsus æqualitatem asseren-
dam.

Anton. de
Dom. 3. de
rep. Eccl.
c. 10.

I.

Hoc illius argumentum: hæc verba: [Duo
Capita & duo Episcopi possunt esse vnum Ca-
put & vnus idemque Episcopus: quum S. Gre-
gorius asserat tres Sedes Patriarchales, Roma-
nam, Alexandrinam, & Antiochenam efficere
vnam & eandem S. Petri sedem verba eius
sunt. Cum ergo vnius atque vna sit sedes, cui
ex auctoritate diuinâ tres nunc Episcopi præsi-
dent: quicquid ego de vobis boni audio, hoc
mihi imputo. Si quid boni de me creditis, hoc
vestris meritis imputate: quia in illo vnum su-
mus qui ait: vt omnes sint sicut & tu Pater in
me, & ego in te ibidem. Cum multi sint Apo-
stoli, pro ipso tamen principatu sola Apostolo-

Eran pag.
30. & 31.

Gregor. li. 6.
epist. 37. ad
Eulogium
Alexandr.

rum principis sedes auctoritate conualuit, quæ
in tribus locis vnus est.]

ELENCHVS. Hoc à te, Eranista, & ab omnibus Catholicis, si sentire ita vellent; Schismatici omnes magno merentur, vt ex loco Gregorij perperam intellecto, deterius æqualitatem Pastorum ex vnitae Sedium concludas. Ecquid autem tibi concludendum? Petrum & Paulum æqualis potestatis ac dignitatis fuisse; id enim disertis verbis habes pag. 33. illo Art. v. Vnde probas? ex loco Gregorij. Quid Gregorius? tres Patriarchas esse vnu: Quomodo vnum? Charitate hoc certum. Verba Christi assumit, ex Ioannis cap. xiv. Ex vnitae verò Charitatis, vt & fidei, Religionis quid speras? Vnitatem potestatis? æqualitatem Iurisdictionis? ergo æqualitas potestatis erit inter omnes Ecclesias, omnes Episcopos, omnes fideles: inter hos enim omnes, debet esse vnitas fidei, religionis & Charitatis.

At Vnitas est potestatis, inquit, in illis sedibus: nempe potestatis eiusdem, quam habuit Petrus & quem reliquit trinæ illi Sedi Patriarchali. Itane verò? Est vnitas potestatis; vna sit potestas Dei in Petro, in Paulo; Petri in Episcopo Romano, Alexandrino, Antiocheno, nunquid eodem modo participatur? num subordinationem vtriusque erga Romanum excludit? hæreticis, hoc vt respondeant, sua

Argu. ab vnitae sedium Patriarc. eueritur. C. IX. 69
dogmata relinque. Sed tu Catholicus Eranista,
licet Catholicè non scribas. Aut patere hoc ar-
gumentum: huius vim loci, huius impetum au-
ctoritatis aduersum te retorqueri.

Primò, si ex vnitae illa morali & spirituali
trium sedium Patriarchalium, sequeretur æquali-
tas inter Episcopos, quid hoc ad Petrum &
Paulum tam remotos? Spectaret id maximè ad
earum Episcopos, qui tunc sedebant quando
Gregorius hæc scribebat: nimirum ad Grego-
rium Romanum, Eulogium Alexandrinum, &
Anastasium Antiochenum: atqui hæc æquali-
tas Schismatica est: Si enim tres Episcopi non
fuerunt æquales: nunquam enim iure suo cessit
vel cedere se posse credidit Gregorius Episco-
pus Romanus, quo duos alios sibi subiectos
diuinâ lege nouerat: ergo & quæcumque alte-
ra consequentia de paritate alterius Episcopi,
Romani etiam cum Romano, vt Pauli cum Pe-
tro, pariter Schismatica est.

*Ad quem
scribit.
Greg. lib. 6.
ep. 31.*

SECUNDO. Vnitas sedium Patriarchalium,
est tantum vnitas relationis siue rationis non
verò rei: quomodo apud Porphyrium *Omnes*
homines vnus homo: imò analogica tantum est vt
Philosophi vocant, ab Vnitae Auctoris deri-
uata, vt iam diximus: ac proinde quemadmo-
dum ex eo quod plures filij vnum Patrem ha-
beant: multæ ciuitates vnum Legislatorem;
variæ arbores, vnum satorem, non sequitur

*Porphyr. c.
de specie.*

aut eas, aut earum possessores æquales esse: ita neque ab Vnitate fundatoris, omnimoda in cæteris Ecclesiarum illarum æqualitas, vel Episcoporum concludi potest. Non video igitur unde *perfectam æqualitatem Petri & Pauli* inde Erantistes, nisi præposterè possit arguari.

Erant pag. 33

TERTIO. Vnitas illa Sedium trium Patriarchalium petitur ab Vnitate Auctoris seu fundatoris earumdem Ecclesiarum, Romanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, vt ex contextu allato clarum est. Atqui S. Gregorius docet ibidem Solum Petrum, non vero cum Petro Paulum, fuisse illarum Auctorem & fundatorem: ait enim. *Itaque cum multi sint Apostoli, pro ipso tamen Principatu, sola Apostolorum Principis sedes in auctoritate conualuit: que in tribus locis vnus est*: Ergo illa Vnitas sedium solius Petri quidem potestatem supremam, non verò Pauli cum eo *perfectam æqualitatem* probat: quod sinistrè concludit Erantistes: à quo alienissimus est S. Gregorius qui *Paulum Petro minorem & Petro subditum* dixit.

S. Greg. ho.
18. in Ezechiel.

II.

Dic igitur clarè, dic audacter quid sentias, Erantista. Aut vis tres illas sedes æquales efficias: que ita nihil nihi tecum Schismatico: aut inæquales fateris Romanæ sedi duas: atque ita ad æqualitatem, quam in Petro Pauloque vis probare, nihil conferunt.

Tamec si verò nonnunquam illæ sedes con-

Argum. à sedibus Patriarchal. euersior. Cap. IX. 71
 ferri videantur inter se Patriarchales: Romanæ
 tamen sua iura, sua *πρεσβεία*, sua *ουνοπία*, sua
αυτοκράτωρ supremæ toto orbe Pontificiæ potesta-
 tis, vltra Patriarchalem Occidentis dignita-
 tem, illabefacta seruantur: vt toties ac toties
 viri docti ad Canonē Nicænum vi. Constanti-
 nopolitanum & Chalecdonensem docuerunt.
 Quocirca tres olim, quinque postea Patriarchas
 Caput vel Capita Ecclesię absolutè dici nolunt:
 quamuis enim admissa inter eos erga Roma-
 num subordinatione, Catholico animo Theo-
 dorus studita apud Baronium dixerit Ecclesiã
 esse *πεντακέφαλον* *quinticipitem*: id tamen suspe-
 ctum Orthodoxis qui eandem in Balsamone
 Antiocheno Schismatis signifero, locutionem
 damnant. Hic enim Ecclesiã *πεντακόρυφον* cum
 scripssisset sic exponit: Postea quinque illa ca-
 pita Vnum Caput efficere, cuius sunt veluti
 quinque sensuum organa. *τοῖς ἀνωτάτοις Πατριαρ-
 χαις πέντε, μίαν οὐδαμῶς κεφαλὴν τῆς σώματος πασῶν τῶν
 Εκκλησιῶν τῆς γῆς.* Sanctissimos quinque Patriarchas
 nominis esse VNUM CAPVT corporis omnium Eccle-
 siarum Dei. Caue Schismaticum hunc facum &
 virus. Quid autem Eranistes? Duo Capita
 VNUM CAPVT efficere. Solo numero ab altero
 dissentit, non errore.

*Baron. an.
 819. 35.*

*Balsam.
 opusc. de v.
 Patriarchis
 in iure Ori-
 tali.*

III.

Præclara quidem effata Ss. Cypriani, Augu-
 stini, Symmachi, sed errori suo nunquam pa-

*Cyprian. de
vnt. Eccl.**Apud Bel-
larm. in. l. 2.
de Ro. pont.
6.**S. Cyprian.
ibid.*

trocinatura recitat Eranistes. Ille, inquit sic de-
cernit, *Episcopatus vnus est, cuius à singulis in Solidum
pars tenetur.* Malum omen Eranistæ, quod hoc
loco hæretici aduersus Ecclesiæ Monarchiam
primùm abusi sunt, adeo vestigiis ipsorum to-
tus insistit. Vnus Episcopatus, teste Cypriano
inquiunt, ergo pares Apostoli omnes, pares
Episcopi Eranista vero, *Vnus Episcopatus*, ergo
Petrus & Paulus pares, imo vnus Episcopus.
Hæreticis quomodo Catholici respondent.
Vnus Episcopatus quomodo Ecclesia vna est,
quomodo vna arbor ex multis partibus hetero-
genicis & inæqualibus constans, ramis, trunco,
radice vt ibidem habet S. Cyprianus. Sic Eccle-
siæ prima & suprema pars radicis & Capitis in
cæteras partes influentis instar est Ecclesiæ Ro-
manæ sedes: cæteræ partes inæquales, dissimi-
lares, à singulis Episcopis in solidum tenentur
cum relatione & ordine dependentiæ à Roma-
na vt à Capite influente tam in vniuersas quam
in singulas Ecclesias: quæ in se spectatæ, in soli-
dum à singulis Episcopis qui inæquales etiam
sunt, tenentur. Quid respondebunt verò Ca-
tholici ad Eranistam? Idem planè: ac proinde
nihil de æqualitate siue Ecclesiarum, siue Epif-
coporum vel Pontificum duorum simul in ea-
dem sede illi concedent: & in Vno illo Episco-
pato Vniuersali non duplex aut ex parallelis
personis compositum, sed vnicum & singulare
Caput asserent.

Addit

Argum. ab vnitae Patriarch. diluitur. Cap. IX. 73

Addit Eranistes : ex S. Augustino , *Omnes S. Aug. lib. Episcopi vnus Pastor, omnes oues Christi sunt vna Ouis, de Past. c. 13.*
Ergo à simili duo Pastores Petrus & Paulus vnus Pastor. Quale, ô Theologi, argumentum Merus paralogismus est: Quo enim sensu vnum esse vult Caput, Petrum & Paulum ? ratione scilicet potestatis non solum æqualis, sed vnus omnino qui probat ? ab vnitae quæ inter oues Christianas, inter omnes quoque earum Pastores reperiri debet ; hæc autem vnitas Ouium & Pastorum omnium, qualis est ? Non est vnitas potestatis: quæ in ouibus nulla est: in Pastoribus verò diuersa & impar: Vnitas igitur illa est fidei, Charitatis, communionis mysteriorum, quæ confesseratio dicitur à Tertulliano. Atqui talem concedimus in Petro & Paulo, non verò vnitatem potestatis, quantum ad Primatus seu Cathedræ ius atinet. Desultorium igitur argumentum est, suoque motu sponte corrui & frangitur. Præterea verò ex eo, tam versatile est, vt concludi posset hodiernâ etiam dicum sit vnitas oium & Pastorum Ecclesiæ, duos debere vel posse Pontifices esse, parem vnâque sortientes in Ecclesiâ potestatem: quod tamen vehementer eluctatur paulo post Eranistes.

Similis imbecillitas ratiunculæ huius: [Qui *Eran. p. 33. plantat & qui rigat vnum sunt: idem igitur 1. Cor. 3.*

K

“ tur Petrus & Paulus fuerunt qui Ecclesiam
 “ Romanam æquè fundarunt.] Quomodo ve-
 rò qui plantat hoc est qui Catechumenum
 facit; & qui rigat, hoc est qui baptizat, vt
 exponit Sanctus Augustinus, vnum sunt? fi-
 de, Religione, Charitate, non potestate:
 Aliàs Lectorem, Diaconumque Presbytero,
 Presbyterum Episcopo sæpiùs æquaueris. Ad-
 de quod $\chi\pi$ πιδας Paulus eo loci non compa-
 rat inuicem cum qui plantat & cum qui ri-
 gat, in potestate: sed potius in defectu po-
 testatis in quo æquales sunt penes Deum
 absque auxilio cuius, [Neque qui plantat,
 neque qui rigat, (id est neque doctrinam
 præbens, neque eam excolens) est aliquid,
 sed qui incrementum dat Deus:] Præclare S.
 Chrysostomus ad eum locum, τὸ μὴ ἐκείραδ
 χετ' ἀλλήλων ἐν ἕναι αὐτοῦ φησὶ, πρὸς τὸ μὴδὲ δύναδ
 αὐτῶ τῷ αὐξάνοντος θεοῦ. *Ve ne quis contra alterum in-
 soleseat, vnum ait eos vtrumque esse vt pascat vtrum-
 que nihil posse absque Deo qui dat incrementum.*

S. Aug. l. 3.
 cont. lit.
 Petil.

Ibid.

S. Chryf. ho.
 2. in l. Cor.

CAPVT X.

RATIO DVCTA EX CONSORTIO
*impèrij Remi & Romuli aliorumque Impp.
exemplis, exploditur.*

Ignarus & anxius vbi pedem figat, aut quo demùm confugiat, Eranista, innumeras Olympiadas reuoluit, & vetera Palilia vel Parilia, quibus auspicia Romæ facta sunt, coram Christianis celebrat. [Mira, inquit similitudo inter foundationem Vrbs Romæ & Ecclesiæ Romanæ foundationem: quia Vrbs Roma fundata est à Geminis Remo & Romulo: & à duobus Regibus qui ex æquo Regnum possidebant.]

Eran pag 33

Siccine verò Eranista, *glûbis magnanimos Remi nepotes?* Sic vrbs æternæ totum orbem amplexæ imperio, ab ipsis natalibus illudis? Nescis rei Romanæ antiquissimum scriptorem soli Romulo, non autem Remo fundatæ Vrbs gloriam tribuere? Varronem lege. Alij verò soli Remo eandem tribuunt: alij simul eos conditores vocant, sed malis auibus. Imperium verò vnum & cômune, nemo vnquam mortalium. *Regnum, inquis, ex æquo possidebant.* Quin addis, & vt Regnum ex æquo possideri posse testatum facerent, vnus alterum interfecit? De nominis

*Varro rei
rust. 3.6.2.*

Dionys. ba-
licar. 3. antiq.

impositione primùm iurgati sunt: ἐξατίρου τὸ
πάλαι ἔχον ἀπαυλὸς διακομίζῃ. Vtroque potiore se
esse clam affectante: postea ad augurium prouo-
carunt, eo vsque prorupit dissidium vt pugnam
inierint, in quâ cæsus Romus: aliter etiam nar-
rari scribit Dionysius: Remum quidem Romu-
lo principatu celsisse: muros autem cum transi-
iisset, obtruncatum. Habitum pro certo id,
fratris primi maduerunt sanguine iuui. Quid igitur
per vtriusque fratris imperium obtrudere
conaris?

Ibidem.
sur. xiph-
ocarta ηγ-
μοσίας.

S. Cyprian.
l. de Idolor.
Vanis.

At profanorum voce respondere tædet; lo-
quatur S. CYPRIANVS libro quod Idola dij
non sint. ¶ Quando vnquam Regni Societas
aut eam fide cæpit aut sine cruore desit? Sic
Thebanorum germanitas rupta, & permanens
rogis dissidentibus etiam in morte discordia: &
Romanos geminos vnum non capit regnum,
quos vnum vteri cæpit hospitium.

S. Hieron.

Vis S. Hieronymum adijciam? Roma vnde condi-
ta est, duos fratres simul habere Reges non potuit, & par-
ticipio dedicatur.

I nunc Eranista & nobis cunabula vrbis Ro-
mæ, vnumque Remi & Romuli imperium
quod in rerum naturâ nunquam fuit, somno-
que tantum tuo effloruit, in exemplum propo-
ne. Dicam equidem liberè, tam patum aptum
est quam exemplum Abellis & Caii.

Sed, inquis, [Romanum imperium perman-
sit Monarchicum, etiam apud plures Impera-
tores: quia erant consortes imperij, id est idem
jus supremum possidentes, nec ut ab invicem
pendentes, sed tanquam subiecta duobus eadem
auctoritatem obtinentia, siue seorsim essent.
siue simul. Vnde altero die extremum obeun-
te, imperium non vacabat, omnisque potestas
suprema in superstite superstes erat: cui libe-
rum, alterum Collegæ sui successorem eligere,
vel singulariter imperare.] Hæc Eranistes.

Eran. pag. 57

Politicam nouâ Theologiâ dignissimam mi-
raris Lector; nec Historiæ dissimili peritiâ ad-
ornatam. Percontor itaque, quo primum tem-
pore Romanum imperium duos Imperatores
vidit ac tulit? Primus Antoninus Philosophus
Lucium Verum *nouo benevolentia genere in partem*
imperij asciiuit. Rectè inquires, hoc contendit
Eranista. Sed caueat sibi deinceps.

*Aurel. Vi-
dor. in Cæ-
sarib.*

Lucius Verus ab M. Antonino ascitus quo-
modo eum eo imperauit? ut Proconsul, vel ut
Legatus cum Proconsule. Julius Capitolinus
in eius vitâ *fratrem sibi participem in imperio desi-*
gnauit, Cæsarem atque Augustum dixit: acque ex eo
experunt Remp. regere. Tuncque primum Romanum
Imperiam duos Augustos habere capit, feliciter
hætenus ad votum Eranistæ. At idem Histori-
cus rem declarat in vitâ L. Veri. [Marcus in
K iij

*Iul. Capitol-
edit. Sal-
mas p. 25.*

„ cum omnia contulit, participatu etiam Imperatoris potestatis indulto : sibi que consortem
 „ fecit , quum illi soli Senatus detulisset imperium. Dato igitur imperio & indultâ tribunitiâ
 „ potestate, Proconsulatûs etiam honore delato:
 „ Lucius Marco vicem reddens, si susciperet, obsecutus ut Legatus Proconsuli, vel Præses Imperatori.] Id est quoties Marcum Lucius susciperet, eique in negotiis concurreret, semper obsecutus est. Quale verò est Imperium obsecuentis? idque ut Legatus Proconsuli ut Præses imperatori obsequitur. Vnde & L. Verus in Syriam profectus insignia ac ornamenta Proconsulis suscepit. Imperator igitur erat nomine ac Honoris specie tenus, sed reuera potestate secundus Antonino. Quapropter toto imperij cursu nihil præter vitam voluptuariam egit; quâ & ante M. Antoninum, à quo imperij insignia tantum acceperat, exutus est, & icu sanguinis extinctus.

III.

De cæteris imperatoribus, qui socium participemque Dignitatis sibi adlegerunt, non aliud iudicium ferendum est; ut de Gordiano primo qui Gordianum filium: de Vibio qui Volusianum F. de Valeriano qui Gallienum F. Augustos fecere. Summam enim rerum, Principemque potestatem ac ditionem sibi retinuerunt: Alij diuersis locis, ac proinde diuerso

Argum. ex consortio imperij exploditur. Cap. X. 79
velut imperio regnarunt, quod instituere tan-
dem coactus est Constantinus: iuxta cuius man-
datum, [Ad tres, inquit historicus, Orbis Ro-
mani dominatio redacta est: Hi singuli has “
partes regendas habuerunt: Constantinus iu-
nior cuncta trans Alpes: Constantius à freto “
Propontidis Asiam atque Orientem: Constans “
Illyricum, Italiamque & Africam, Dalmatiam, “
Thraciam, Macedoniamque & Achaïam. In- “
terim ob Italix Africæque ius dissentire statim “
Constantinus & Constans cœperunt. Con- “
stantinus latrocinij specie dum incautus fœdè- “
que temulentus in aliena irruit, obruncatus “
est, &c.] Quod ad hæc Eranistes? Pares Aequi- “
las reperiet, sed longo tractu dissidentes illam
deinceps in Occidente, hanc in Oriente voli-
tantem. Atque ita nullum est imperij eiusdem
consortium, quale sibi delicatè fingit.

*Aurel. Vict.
in Constant.*

CAPVT XI.

ERANISTÆ PERNITIOSVM DOG- MA DE MULTIPPLICITATE SEV NUMERO CAPITVM IN EADEM MO- NARCHIA.

Periculosam de Monarchiâ disceptationem
inuitus attingo: ac primùm omnem inui-
diæ suspicionem ab humano Lectore, maximo-

perè deprecor, quam Eranistes ipse sibi temerè conflauit.

Eran. art. 8.

Verba illius simplicissimè reddita: [Certum est **MULTIPLICITATEM CAPITVM** non repugnare Monarchiæ: nisi cum ita potestatem supremam participant, vt nullum eam plenè possideat: quemadmodum cernitur in statu Aristocratico & in Oligarchico, in quibus auctoritas suprema nonnisi in cœtu Capitulorum existens ita diuisa est, vt in nullo particulari integra reperiat. Sed quando plenitudo potestatis ita est in pluribus, vt actus supremæ auctoritatis exercere possint tam separatim quam **OMNES SIMVL**: Ista pluralitas non est contraria Vnitati statûs Monarchici, quia non prohibet quin vnumquodque Capitulorum sit Princeps absolutus & quin auctoritas suprema non permaneat in pluribus subiectis, non secus ac si vnum esset.

I.

ELENCHVS. Doctrinam hanc nemo de Monarchia benè sentiens non solum absque fastidio, sed absque stomacho & indignatione ferre possit. Contemplemur primùm verba, deinde res ipsas. Quis audita **MULTIPLICITATE CAPITVM**, non statim Monarchiæ perniciem ac interitum animo concepiat? Monarchia est Vnitatis Capitulorum, ergo multipliciter Capitulorum auersatur ac respuit. Sufficit

vel

Contra Caput in Monarch. multiplex. Cap. XI. 31
 vel nuda Verborum notio seu terminorum prima significatio, vt Dialectici nuncupant, ad istud audenti protinus inculcandum etiam obtusissimæ, dummodo sanæ hominemque sapienti *Δοίκοις ἐπὶ ἀδρὸς ἀγαθῶν, Vnius viri boni adm-*
nistratio est, inquit post Philosophos Dio Sophista *μοναρχία μοναρχοῦσία, μοναρχῶ Solus Regno.* De
 vocabulo fatis.

Plato Polit.

Dio orat. de

Regno

Suid. verbo

μοναρχῶ.

Si rem autem ipsam attendamus: duos simul imperare pariter absurdum, ac gemino Sole mundum, duplici animâ corpus, diuersâ mente animam agi ac moueri. Nolo communem locum exornare. Dicam summatim & concisè. Hoc non patitur natura MAIESTATIS. Nullus vertex nisi vnicus, nihil summum est, præterquam singulare. Nec idem fastigium aut apex duorum esse potest. Plures quidem in firmamento stellæ, populi instar: Planetis suis cuique Orbis, in astra dominantibus.

Mitto sexcenta incommoda ex regnantium aut subditorum Amore, odio, liuore, tædio, inconstantia, vario denique cupiditatum æstu aduersus alterutrum aut vtrumque pullulatura. Sileo funestos casus, catastrophas, theatra denique, cruore adoptantium aut ascitorum Principum exundantia. Hæc ad Cothurnum, vel ad declamatorum sublellia. Quamquam nec in sacris monumentis exempla desideres: lugubria prætereò. In serenis autem & faustis, Iosephi

primo exemplum occurrit, cui licet potestatem administrationis penè immensam Pharao cum insignibus concesserit: parilitatem tamen excepit, Vno, inquit, Regni Solio te precedam. Philo Hebræus τα δευτερεῖα φέρεται βασιλεύς, οὐτὶ ιδιώτης οὐτὶ βασιλεύς, ἀλλ' ἀμφοῖν μεθέξων, ιδιώτου μὲν ἀν κρείων, ἐλάττω δ' εἰς ἀρχὴν αὐτὴν ἑξοσίου βασιλεύς. Secundas post Regem sortitur, nec priuatus, nec etiam Rex, situs in amborum confinio, primato potior, Rege verò, qui sui iuris est, inferior. Nec id mirum dictu: supremæ siquidem potestatis est, vt sibi parem efficere nec debeat nec possit. Legatur Aristoteles III. de rep. quâ ratione μοναρχία συνταξιοῦς habeant necne.

Genes. 41.
Philo Heb.
lib. de Ios.

Aristot. lib. 3
Politic.

II.

Displicet etiam mihi vehementer in Erani-
stæ Politicâ, quod ait, Actum supremæ potestatis
posse, quam bene ab vno, tam ab omnibus simul exerceri.
Enimvero iam neque numero seu Multitudini
Capitum, sic enim vocat, modum vllum sta-
tuit, eademque ratiocinatione sexcentis Capi-
tibus æquè ac duobus Monarchiam perfectam
exercendam tradit: vnde & concludit, *Ista plu-
ralitas non est contraria Vnitati statûs Monarchici.*
Quod affectionis genus omnem planè Monar-
chiæ formam abolere perspicitur; meramque
illius in locum πολικὸς ἑγὼ, id est anarchiam
intrudere. Vbi Gentium id vel inter duos vn-
quam constitit an apud Spartanos, vbi duo Re-

ges, hinc ex Proclis, inde ex Euristæi familia erant? Sed nouimus quid fuerit Laconicum Regnum, Ephoris ac Senatui obnoxium, summæ vacuum potestatis. Dic ergo, Eraniſta, dic quibus in terris? Incredibile verò est si optima esset, vt eam impensè iactas, imperij formæ; eam nullibi terrarum ab orbe condito, à mortali- bus qui cæteras rei publicæ formas experiri vo- luerunt, prætermitti non potuisse: nisi quod non solum iniquissima, sed etiam impossibilis moribus hominum foret. Quis enim aliàs diui- nam in re tam opportunâ, de futuram esse pro- uidentiam credat? *ἐκ τοῦ θεοῦ βασιλείᾳ*. Ab Ioue sunt enim Reges: aut Apostolicis potiùs verbis, omnis potestas à Deo ordinata.

Quo igitur pacto, neque hominum inuen- tis ac institutis, neque diuino vnquam consilio nutuque, duo simul eidem populo regnoque minimè scisso, pari Maiestatis & potentie mo- mento, diu feliciterque Principes imperarunt? Memini quidè Dauidè gratias egisse Deo post vnctum consecratumque Salomonem, quod hunc regnantem aspiceret: Ita est, sed ad bre- uissimum tempus: sed moribundus, regendi que iam impotens: sed regno se exuens, & potesta- te velut abdicans: [Et adorauit Rex in lectulo suo: in super & hæc locutus est: Benedictus Do- minus Israël, qui dedit hodie sedentem in solio meo, videntibus oculis meis.] Quod aliter si

*Emil.
Prob. in
Agasilæ.*

*Lib. 3. Reg.
c. 1.
cc
cc*

cui videbitur, Salomonis regnum dumtaxat ab excessu Patris numerari forsan aduertet: verumuis sanciat, duo simul reipsâ non imperarunt.

III.

Quare nec præter expectationem est, illa regni ab Adoniâ affectati suspicio, simultas, vltio. Nunquam æquior: nunquam facilior geminandi sceptri ac diadematis occasio: Adonias frater, natu maior, hinc Sacerdotum, illinc militiæ Principis fauore fultus: Matris quoque indulgentiâ subleuatus. Verum & matre conjugij facultatem eum puellâ Regiâ Sunamide, flagitante, nihil cunctatur Salomon: *Postula ei Regnum.* Exitum rei luctuosissimum non commemoro. Regnum adeo non capit duos. Theodoritus, eumque secutus Procopius hanc Salomonis, socium etiam in fratre auersantis, seueritatem vocant τὴν βασιλείου ἀνιμίθουσαν ταλαιότητα. *Perfectionem Regibus conuenientem.* Non moror factum Roboami, Abiam aliis fratrum etiam maioribus præferentis, vt ne pluribus, sed vni Monarchiam Iudâ, frædissemè nuper ab Israël diuulsam relinqueret. Adeo Regnum plures abnuit.

Reg. 1.3.c. 2.

Theodorit.
in 2. Reg. 9.7

IV.

Vt Gentium verò annales: atque obuia in iis exempla decerpere animus esset, Volumina decident. Philosophorum quoque Cui-

Ne multiplex in Monarchia Caput. Cap. XI. 85
lium, Sophistarum ac solertiorum historico-
rum extirpandis locis, locus non sufficeret.
Pondere non autem numero certandum est.

Atque ut à doctissimi Eranistæ exemplo Ro-
mulco non discedam, nec ab Augustino quo
familiarissimè utitur, rerum non solum sacra-
rum sed & *ἱστορικῶν* peritissimo: hoc unum ex
Principe Doctore, lib. v. de Civitate Dei. *S. Aug. l. 15.*
[Primus terrenæ Civitatis Conditor fraticida, *de Civit. c. 5.*
unde mirandum non est quod tantò post in ea
ciuitate condenda quæ fuerat huius terrenæ ci-
uitatis Caput futura, & tam multis Gentibus
regnatura, huic primo exemplo, & ut Græci ap-
pellant, *ἀρχητύπου*, quædam sui generis imago
respondit: nam & illud sicut ipsam facinus
quidam postea commemoravit illorum fateri- *Lincan. 1.*
no primi maduerunt sanguine muri, sic enim *Pharsal.*
condita est Roma, quando occisum Remum à
fratre Romulo Romana testatur historia, nisi
quod isti terrenæ ciuitati ambo ciues erant, &
ambo gloriam de Romanæ Reip. institutione
quærebant. Sed ambo eam tantam, quantam
SI VNVS ESSET, habere non poterant. Qui
enim volebat gloriando dominari, minus uti-
que dominaretur, si eius potestas VIVO CON-
SORTE minueretur. Ut ergo totam domina-
tionem haberet vnus, ablati sunt socii: &
scelere crevit in peius, quod INNOCENTIA
MINVS esset in melius.

Vbinam fœlix illa perfecta que in duobus vel pluribus Monarchia Eranistica, Remi & Romuli fortunatissimis, si quid in fraternâ cœde boni est, auspiciis consecrata? O Politicam alex plenam? sed hæc Aræ Lugdunensi & Philologorum filiis dimittamus, apud quos egregiè vapulabunt. Præterea Regiæ auctoritatis obseruantissima Patrum Curia, hæc nouæ Monarchiæ doctrinam quo vultu exceptura sit, plurimum formidare debet Eranistes.

CAPVT XII.

EX MONARCHIA SANCTISSIMA Trinitatis, fictitiam plurium Principum Monarchiam afferi non posse.

Admirandæ politicæ suæ quo faciliùs fidem conciliet Eranistes, ultra cælum euehitur, eamque à celsissimo Trinitatis solio ad mortaliū vsque sedem atque commercium se deducere sibi potiùs quàm nobis imponit.

Eran pag. 57 [Sic, inquit, status sanctissimæ Trinitatis
 “ est perfectè Monarchicus secundum Patres:
 “ quia licet tres personæ differentes (distinctas
 “ dicere debuerat) omnes habent tantum vnâ
 “ potentiam, tam supremam ac independentem
 “ in singulis, quàm in omnibus: vnde sunt vnus

Dominus, & vnus Rex secundum fidem Eccle-
siae & secundum scripturas. SIC IMPERIVM
ROMANVM REMANEbat MONARCHICVM,
CVM ESSET PENES PLVRES IMPERATORES.

ELENCHVS. O doctrinae prodigium! ô fo-
lertissimam argumentationem! siccine ἀεροβα-
πίη ἢ ἀεφροσύνη ἢ ἄλλοι; Valete mortalia, nihil
vobis, nihil sibi sapit amplius Eranistes. Iam
enim quid abest, quin tres in Ecclesia Pontifi-
ces, Tres in Imperio Cæsares velit, ad imita-
tionem SS. Trinitatis, quæ ideam Ecclesiae &
Imperij perfectissimam complectitur? Vnicum
verbulum totam hanc Eranistæ cerebrosam
comparationem euertit: τὸ ὁμοίσιον: quod qui-
dem si semel inter tres Apostolos ac inter tres
Cæsares reperiturus est, negotium confectum
erit.

S. Athan.

l. de Incarn.

Verb.

Vnde enim colligitur Patrem, Filium, & Spi-
ritum Sanctum vnâ habere Monarchiam? ex
Vnâ potentiâ præclare. Vnde vnâ habere po-
tentiam? ex vnâ voluntate: vnde voluntatem
vnâ? ex vnâ intelligentiâ. Vnde vnâ intel-
ligentiam? ex vnâ ESSENTIA simplicissimâ, quæ,
vt egregie Theologi dicunt, tres illas personas
sibi cum Potentiâ ac reliquis attributis idemti-
ficat; in iis tota singularis, totaque in omnibus
subsistit, efficitque ἀειχρόνως illam, circumin-
fessionem stupendam, vt essentia in personis
vnâ, personæ in essentiâ sint vnum, personæ in

fese mutuo vnam eandemque naturam absque partitione participant.

Atqui tales proculdubio tres personas in humanâ vsquam reperiet naturâ oculatissimûs Eraniltes: Credo equidem, quia longè aliud sapit quàm S. Athanasius, longè aliud quam Gregorius cognomento Theologus. Ille ab humanis diuina secernens sic disserit; *Cur Pater non solum in seipso, sed etiam in filio est & agit, idemque in Spiritu Sancto consistit, ita ut per Verbum operetur & agat?* Quia, inquit, ex S. Ioannè Apostolo, vna est FORMA DEITATIS. S. Ioannes dixit τὸ υἱὸς θεῶ; S. vero Paulus μορφῶ θεῶ: Ostendat nobis Eranistes in tribus hominibus vnam eandemque formam, essentiam, naturam simplicissimam: tum denitum & mentem & voluntatem & potentiam & Monarchiam eandem ostendet.

S. Athanas.
orat. 4. in

Arian.
Ioan. 3.

Phil. 1.

II.

Greg. Naz.
orat. 38.

Gregorius vero Theologus omnem contro-
uersiam dilucidiorē reddit ac dirimit, πὶ δαὶ
ἔ παρ Ἑλλῆσι φαῖεν αἱ μίᾳ θεότης; ἔ παρ ἡμῖν ἀνθρώπο-
της μία, τὸ γένος ἅπαν ἀλλ' ὁμοῦς θεοὶ πολλοὶ ἔ οὐχ εἰσὼς
δὴ ἔ ἀνθρώποι (Διούτις) ἀλλ' ἐκεῖ μόν οἱ κοινοῦτες τὸ ἐν ἔ χει
μόνοι ἔ πῆνοίᾳ θεορῆτόν τὰ ἔ χαρ' ἐχρασαν πλεῖστον Ἑλλῆ-
λων, ἔ τῶ ζωῶ ἔ τοῖς πάθεσι ἔ τῇ δυνάμει μεμει συμῆνα.
ἡμεῖς τε γὰρ ἔ οὐδ' ἔ τοῖ μοῖνοι, ἀλλ' ἔ ἐκείνοῖσι ἔ ἀλλ' ἔ
λοῖσι ἔ ἡμῖν αὐτοῖς, ἔ δὲ ἔ τὴ μίᾳ ἡμεῶν οἱ αὐτοὶ καθε-
ρῶς μόνοντες, μὴ ἔ πὶ ἔκαστα βίον, ἀλλ' ἔ ἑσῶμοσι ἔ
ψυχῆσι

Monarchia Dei nil comparandum. Cap. XII. 99
 [Quid autem, “
 dixerint fortasse, nonne apud Ethnicos quo- “
 que Deitas vna est? atque apud nos genus vni- “
 uersum, humanitas vna? Et tamen plures dij “
 sunt non vnus, sicut & multi sunt homines. “
 SOLVTIO. At in istis exemplis, communitas “
 vnitatem habet solâ cogitatione considerabi- “
 lem (in scholis vocant vnitatem rationis) sin- “
 gularia verò & tempore & affectionibus & PO- “
 TENTIA diuisa sunt. Nos enim non solum com- “
 positi sumus, sed etiam OPPOSITI: nec solum “
 aliis, sed etiam nobis ipsis, vt qui ne vnus “
 quidem diei spatio, nedum toto vitæ curricu- “
 lo, planè ijdem maneamus: verùm & corpo- “
 ribus & animis, perpetuò diffiuamus & immu- “
 temur.] “

III.

Præterea vero, quid si respondeamus tres
 personas idcirco perfectam Monarchiam pos-
 sidere ac exercere, quia omnipotentia Diuina
 atque dominatio propriè res extra Deum po-
 sitas respicit, atque per extrinsecam Dei opera-
 tionem exercetur: Deus autem, inquit
 Theologi, non vt trinus, sed vt vnus ad extra
 operatur, dominatur, & cognoscitur. Ac sicut
 vna natura, per vnâ potentiam, ita per vnâ
 simplicissimam actionem omnia efficit. Ma-
 nus Patris, manus est filij, inquit S. Hilarius 7.
 de Trin. Sic vt nullius personæ propria sit ope-

Greg. Naz.
ibid. or. 37.

ratio: quæ operationis identitas inter tres per-
sonas creatas nec reperiri nec cogitari potest,
ergo nec vnitas supremæ potestatis ad eundem
modum exercendæ. Vnde Gregorius meus ibi-
dem, τὰ θεῶν θεὸς αὐτὸς ἐν τῷ ἀκαρτέρῳ ἔχει καὶ τὰ
- πνευματικὰ ἐν τῷ βυλῶνι τῶν αἰώνων, οὐδὲ δύναμις μετῴσται.
Ἰδὲ π. 78 ὅτι τῆς μετῴσται ὑπάρχει, καὶ τὰ θεῶν λαβῶν
“ Id est. [ea quæ ex Deo fiunt ad vnum rela-
“ tionem habent, cōfiteri credantur. Neque vo-
“ luntate, neque potentia scinduntur: neque
“ quicquam eorum, quæ in diuiduis rebus insunt,
“ in iis reperire est.]

IV.

S. Hilar. 1.7
de Trin.

Alterius dico, in hoc esse diferimen inter
Monarchicam dominationem diuinam & crea-
tam: quod illa non sit singularis, hæc non nisi
singularis esse possit. Quid hoc, inquires, do-
minatio seu Potentia Dei non est singularis?
Ita est, quia nec eo sensu quo dico, Deus singu-
laris aut vnicus est, ex eo quod plures personas
complectatur. Ita Theologi ad primæ partis
Questionem xxxi. S. Hilarius lib. sept. [Nec
duos Deos, Dei ex Deo veritas perficit: nec
singularem Deum Dei patitur natiuitas, nec in-
solitarium Deum deficit: cum vnus & vnus in si-
gnificatione non solus sit. Diuinitas itaque &
diuina potentia, Monarchia hoc singulare ha-
bet quod non sit hoc sensu singularis. Sed CA-
THEDRA PETRI SINGULARIS est, inquit S. Cy-
prianus.

S. Cyprian.
de vnt. Ec-
cles.

V.

Denique non bene à diuino, ad humanum imperium argumentari posse Eranistam: nec placere Deo illam cum increatâ trium personarum Monarchiâ, humanæ cuiusvis triplicatæ Monarchiæ comparationem, docet nos Historia memorabilis apud Zonaram. Narrat ille ^{Zonar. in} Constantini Pogonati proceres quosdam ⁽¹³⁾ ita-
 stasse per aulam, Tribus Cæsaribus parendum esse, ^{ὡς τὸν εἰς Τεττὰ πρὸς αὐτὸν} *Quemadmodum* ^{est}
 in TRINITATEM credimus. Sed Regnum confor-
 tis impatiens hoc non tulit, effecitque vt ille
 duobus aliis nasum præcidi iuberet. Rex vni-
 cus esto ^{εἰς τοὺς τρεῖς, εἰς βυζαντινὸν}. Sed ad Ecclesia-
 stica reuocemus Eranistam.

CAPVT XIII.

VNVS DEVS, VNVS EPISCOPVS:

vox Ecclesiæ contra Eranistam.

IN eadem Ecclesiâ, in eadem Sede geminus
 Episcopus, modò vnius potestatis, in libro
 Eranistæ vtramque paginam facit. Contrariam
 verò Ecclesiæ vocem hæctenus circumsonan-
 tem audio. VNVS DEVS., VNVS EPISCO-
 PVS.

I.

S. IGNATIUS. ^{Μικροῦ τῶν ἐκ τῆς Ἱεροῦ ἢ ἐν} *S. Ignat. ad Philadelph.*

αὐτῷ τὸ αἷμα τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυμένον, εἰς ἃ ἄρτος τοῖς πᾶσι ἐθρύφθη, ἔν ἐν ποτήριον τοῖς ὅλοις διενεμήθη. ἐν ἑσυχασίᾳ πάντῃ τῇ Εκκλησίᾳ, ἔν εἰς Ἐπίσκοπος αἷμα τῷ ὁμοιωτικῶν ἐν τοῖς Διακόνοις τοῖς σινοδούλοις μου. [Vna

est caro Domini nostri Iesu Christi : vnus
 ” ipsius sanguis pro nobis effusus. Vnus etiam
 ” panis omnibus fractus, & vnus calix omnibus
 ” distributus. Vnum altare toti Ecclesie, & VNVS
 ” EPISCOPVS cum Presbyterorum collegio, &
 ” Diaconis conseruis meis.]

THEODORITVS scribit Constantium Imperatorem aliquando Matronarum Romanarum precibus emollitum, Liberium Pontificem Romanum remisisse, vt Pontificatu simul cum Felice intruso fungeretur. Ἐπέμεινε Κωνσταντῶνος παρὰ τὰ ἔξω πάντα ἄρτοι ἐκείνοι ἐπαμειβῆναι. κοινή δὲ ἀμφοτέρων τῶν Εκκλησιῶν ἰθαυῖν. Cum lectæ forent illæ litteræ in Hippodromo seu Circo, plebs clamatæquam esse Imperatoris sententiam. Nam bifariam diuisos esse spectatores, quibus nomen impositum erat ex colorum diuersitate: propterea alterum Episcopum illis, alteram his præesse debere. Itaque cum hoc modo Imperatoris literas irrisissent, κοινῶ ἀφῆκεν φωνῶν, εἰς θεὸς, εἰς Χριστὸς, εἰς Ἐπίσκοπος μετὰ ταύτας τῶν φιλοχρίστου ἡμῶν τὰς ὁμοιωτικῶν ἐν διχοστασίᾳ κοινῶν ἡμῶν βοᾷς ἐπαμειβῆναι Λιβέριος ὁ γεωργίσιος ὁ δὲ Φήλιξ ὑποχωρήτας ἔπειθεν ἄκιστος πόλιν. [Communem vocem emis-

” runt VNVS DEVS, VNVS CHRISTVS, VNVS

EPISCOPVS. Quibus vocibus pietate & iustitiâ
plenis à pia plebe emissis, Liberior in urbem re-
uerfus est : Felix clam recedens in alteram ciui-
tatem se recepit.

II.

CONCILIVM NICÆNVNVM ideo constituit, vt
qui ex Catharorum seu Nouatianorû errore re-
sipisceret Episcopus, apud eos ante consecra-
tus, ad Catholicum rediens honorem Presby-
teri reciperet, vel si Episcopo videretur, nomen
etiam Episcopi retineret: sin minus, Chorepis-
copi vel Presbyteri tantùm, *ἵνα μὴ ἐν τῇ πόλει δύο Concil. Nic.
Ἐπίσκοποι ᾖσιν. Ne vnâ in ciuitate duo sint Epif- can. 8.
copi.*

Alludit ad hunc Canonem S. AVGVSTINVS
in Actis de Eradij successoris sui designatione.
[Nolo de Eradio fieri quod de me factum est. *S. August.
ep. 110.*
Adhuc in corpore posito beatæ memoriæ Patre
& Episcopo meo scne Valerio Episcopus ordi-
natus sum, ET SEDI CVM ILLO, quod Conci-
lio Nicæno prohibitum fuisse nesciebam, nec
ipse sciebat. Quod ergo reprehensum est in me,
nolo reprehendi in filio meo, &c.] Idem in ser.
xxxvi. Edition. Sirmondi. *Non vult populus duos
Episcopos.*

Quæro, cur ad Petri Paulique exemplum, si
tale fuit, S. Augustinus geminum eiusdem Se-
dis Episcopum esse noluerit?

III.

Sozomen.
l. 7. c. 3.

Quamquam & diuersa causa est Adiutoris & alterius Episcopi *συνήρως*, vt Sozomenus vocat, ad eandem dignitatem ac titulum adiuncti. Quod nec Antiochiæ quidem nisi periculoso schismate, diuersisque regionibus vrbis, inter Melitium & Paulinum constare potuit, idque ex pacto *συγκραεῖν μετὰ τῶν ὀρκίων γαπίρου πλειπλοσιαντος ἡ ἐπειροί μόνον τῶν ἐπισκοπῶν ἔχουσιν.* [Concedendo cum iurciurando, altero decedente, alterum solum Episcopatu potiturum, nec alium in demortui locum sublegendum. Quàm parum feliciter hoc cesserint, nonissimum est.

S. August.
collat. cum
Donat. a. 1. 1.
& serm. 36.
Serm. & 37.
Photium Bibl.
c. 254.

Non ignoro Episcopos Catholicos ore sancti Augustini Donatistis obtulisse Episcopatus consortium. Sed id *de Cathedra descendere* charitatis & necessitatis causâ vocat sanctus Augustinus. Act. 1.

Plura hæc de re aliàs, Petrus Linum & Cle-tum adiutores habuit: Paulum ante alios: vt antea ostendimus. Ioannes Euangelista Ephesi dicitur, *ἡ μητερόλιος αὐτὸν λαμβάνει. ὁ αὐτὸς δὲ ἐαυτὸν ἐπὶ τὰ συμπάρτην ἐπισκόπων*, Ephesiorum Metropolitim suscipere per se cum septem Episcopis apud Photium in Actis Timothæi. Sed hæc de Coadiutoribus. Sufficit hanc esse Ecclesiæ mentem, hanc vocem, aduersus Eranistæ geminum Episcopum titularem, reclamantem, VNVS DEVS, VNVS EPISCOPVS.

CAPVT XIV.

COMMENTITIA EX PAULI
*cum Petro aequalitate commoda, paucis
refutantur.*

In officioso prorsus officio cettat erga Pontificiam sedem Erantistes, qui dum primi illius Pastoris Petri dignitati addito consortē detrahit, ingentia atque perhonorifica sententiæ suæ erga eandem sedem commoda atque emolumenta magnificè extollit, sed hæc vafre.

I.

Primum, inquit, ad dignitatem & Auctori-
tatis amplitudinem spectat, vt summus Pontifex ideo Vniuersarum Orbis partium supremus Pastor habeatur, quia Petro Iudæorum Apostolo, & Paulo Gentium Doctore succedit. *ERAN. ARG. 6.*

ELENCHVS. Non ignorat summus Pontifex se Paulo succedere vt reliquis itidem Apostolis succedit: nec non Petro vt Iudæorum Apostolo, iam enim nullus superest Iudæorum, nullus Gentium Apostolus. Verum & aliquid præterea maius sibi pro suo iure vendicat, vt nimirum vni Petro tanquam Vniuersali totius Ecclesiæ Capiti supremoque Pastori succedat: per quam successionem, vices Christi (qui duos condit in

seruatiſſimo, vt ait Apoſtolus Eph. 2.) ſibi tribuen-
tem, omnium omnino fidelium & vniuerſæ
Eccleſiæ ſummum Pontificatum & Primatum
adeptus eſt. Non enim à Paulo, ſed à Petro ſolo
Eccleſiæ Principatus cœpit exordium, vt libro
ſuperiori tot teſtimoniis clarum fecimus. Addi-
mus in præſenti, Eccleſiæ Græcæ profeſſio-
nem in Concilio Lugdunenſi Generali ſub

*In Concil.
Lugdun.
general.*

Gregorio x. Η ἱερά καὶ ἀγία τῶ Ρώμης Εκκλησία αἶρον
καὶ πλείον προπιῶν καὶ ἀρχῆν ὅπι πάσαι τῶν χερσολανῶν
Εκκλησιῶν χεπέζω. ἡ δὲ ἐν αὐτῇ ἀπ' αὐτῶ τῶ κλεῖν ἐν
τῶ μαχαρίῳ Πέτρῳ τῶ τῆ Αποστόλων ἀρχῆν ἢ τῆ κορυ-
φῆ, ὅ ὅ τῶ Ρώμης ἀρχιερέως ἐστὶ διάδοχος, μετὰ πλήρου
ἐξουσίας ὡς ἀποστόλος ἀληθῶς καὶ πατεριῶς ἀγαθωεῖας.

« [Ipsa quoque sancta Romana Ecclesia sum-
« mum & absolutum Primatum & Principatum
« super omnem Ecclesiam Catholicam obtinet,
« quem se ab ipso Domino in B. PETRO Apoſto-
« lorum Principe & Vertice, cuius Romanus
« Pontifex est successor, cum Potestatis plenitu-
« dine recepisse, veraciter & humiliter recognof-
« cit.] Quid igitur à Paulo emendicare, quod à
Petro imò à Christo in Petro totum habetur,
neceſſe eſt?

II.

*Eran. ibid.
pag. 39.*

Secundum commodum, inquit Eranistes est
Petri & Pauli per istam æqualitatem, circa le-
galium ceremoniarum obseruationem conci-
liatio, & ratio facillima reprehensionis Pauli-
næ, ob paritatem scilicet cum Petro.

ELENCHVS.

ELENCHVS. Controuersiam illam contraria veraque sententiâ, multò faciliùs componi superiùs ostendimus Capite quarto huius libri: quin potiùs Eranistæ concordia summam non solum Apostolorum inter se, sed etiam cum veritate discordiam excitari: adeo vt non illi melius id succedat quàm Porphyrio qui Paulum, vel Iuliano qui Petrum inde conuitijs Ethnicorum obnoxium facit apud S. Cyrillum qui hoc reijcit in huius inscitiam, *τὸ ἠγνοῦν τὴν οἰκονομίαν* ignorantis. Sed antea factum satis.

*S. Hieron.
in epist. ad
Galat. c. 2.
S. Cyrill. l. 9.
in Iulian.*

III.

Tertium Eranistæ commodum: facile, inquit, occurremus hoc modo, importunæ hæreticorum quæstioni, quâ Petrum Romam adiuisse negant: dicemus enim sufficere quod Paulus adiuerit.

ELENCHVS. Risum tenebis lector? vt facile, inquit Eranistes, soluatur quæstio de Petri ad Romam aduentu, dicemus sufficere quod Paulus (qui cum Petro idem homo scilicet erat) Romam accesserit, Romæ prædicarit. Atqui non de solo Petri ad Urbem Romam accessu, sed de morte quoque controuersia cum hæreticis intercedit: cuius tamen Calvinus nobis Victoriam vltro concedit propter innumera veterum testimonia: Igitur, quo ceteris faciat satis, dicet Eranistes sufficere vt Paulus pro Pe-

tro Romæ sit mortuus: eademque ratio efficit Petrum Martyrem quod Paulus pro eo Martyrium sit passus: eadem ratio Romæ Petri corpus sepeliet, quia Paulus Romæ sepultus est. Miror quod Baronio, Perronio, Bellarmino aliisque Orthodoxæ fidei Magistris tam comoda & acuta solutio in mentem non venerit.

Perronius aliud longe scribit in respons. ad Reg. Britan.

IV.

Quartum Commodum, inquit Eranistes, erit solutioni quæstionis alterius aptissimum: cur Paulus in plerisque Bullarum sigillis dexteram teneat: id enim ex paritate repetendum erit.

Petr. Damian. l. 2 ep. 26.

ELENCHVS. Iam pridem quam leuis ista esset animaduersio, Lector satis animaduertit: Sed dicat Eranistes, ut ipsi aliquid inuicem reponamus, cur in literis veteribus formatis quæ sub Attici nomine circumferuntur primum illud Elementum Π ad Petrum solum potius quam ad Paulum referri dicatur? ô dignum vindice nodum!

To. 3. p. 2. ep. 10. Eugen. 3.

Legat Eranista Epistolam Bullarem Eugenij III. ad Arnoldum Archiepiscopum Coloniensem: & nobis amplius de re tam exigua negotium non faceat.

V.

Quintum commodum seu compendium oppidò maximum, ait Eranistes, inde prodiu-

rum est, quod Roma dicatur etiam Sedes Pauli.

ELENCHVS. Atqui iam demonstraui-
 nunquam dici Sedem Pauli solius sine Petro:
 sæpiusimè vero dici sedem Petri solius, vt supra
 ex innumeris scriptoribus ostendimus. Adde
 Prosperum carm. de ingratis. *Sedes Roma Petri*
que Pastoralis honoris Facta caput mundo: rarissimè
 verò dici Petri simul & Pauli sedem, propter
 officium adiutoris subordinati Petro, vt Vni-
 uersali & Romano Episcopo, à Paulo præsti-
 tum, quod Ignatius Ep. ad Magnesium: Aga-
 tho quoque significat epistolâ ad Constanti-
 num Act. iv. Concilij sexti. Dorotheus antea
 epist. ad Hormisdam, Gosfridus Vindocinen-
 sis epist. vii. ad Paschalem. Damus adhuc Cy-
 rum Prodomum in Acta qui dicit Paulum non
ὄρα τὴν τοῦ Παύλου. Damus hos omnes locos,
 quos non vidit, modo ne iis amplius abusus
 se polliceatur Eranistes. Agnoscere siquidem ex
 ante dictis potuit, titulum Sedis Romanæ &
 Vniuersalis propriè ad solum Petrum pertinere.
 Quocirca Archimandritæ Syriæ ad Hormisdam
 Pontificem scribentes, Petrum à Paulo per
 SEDEM probè distinguunt; *Petrus Princeps Apo-*
stolorum, cuius vos sedem ornatis, & Paulus qui est V
Electiois, &c. Sic antea Tarraconensis Episco-
 pi epist. ad Hilarium Pontificem. Deinde Ioan.
 CP. in libello ad Hormisdam. Dioscorus Dia-

*Dorothe. ep.
ad Hormisd.*

*Prodomus
in Act. p. 205*

*To. 2. Conc.
Hormisd.
ep. 22.*

Ep. 1. Hilar.

conus in suggestione. *Petro & vobis, & c.* Leo 1x. Epist. ad Michaëlem Imp. sed imus in immensum.

VI.

Eran. p. 40. Sextum commodum, inquit Eranistes, quo prærogatiuam Pauli super alios Apostolos, ob quam absolutè dicitur Apostolus, explicaturumus.

Testat. in 3. Reg. cap. 20. qu. 8. **ELENCHVS.** Multas gratias benignè explanationi tuæ. Iam id ex S. Augustino lib. 3. ad Bonifacium absque Pauli cum Petro paritate; expeditum est. Ex eodem Tostatus Abulensis Episcopus. [Cum dicimus Apostolum non exprimendo nomen, intelligitur excellens inter Apostolos; scilicet Paulus qui fuit excellentior in Doctrinâ, licet nõ in POTESTATE.] Eius quoque Apostolatam distinctum esse ab Apostolatu aliorum duodecim, contra Doctrinam Eranistæ, probat idem Auctor, estque vnanimis Theologorum sententia.

Qu. 15. in 6. 10. Matt.

VII.

Eranistes toto artis. 9. Septimum denique Doctrinæ suæ compendium fructuosissimum in eo ponit Eranistes, quod ex hac pari SS. Petri & Pauli dignitate, coniunctisque supremæ potestatis officiis sequatur admiranda quædam virtutum ex vtriusque successoribus connexio, Humilitatis, Charitatis, Pœnitentiæ, Gratia, scientiæ demum & potentia.

ELENCHVS. At quum istas omnes dotes Pastorales Petrus in se locupletissimas atque perfectissimas habuerit, nihil profectò necesse est ipse eodem Primatûs gradu Paulum adijci contra Christi institutionem: vt eas imitatione quadam ad se deriuatas successores ipsius possideant; alioquin & cæteros Apostolos ad eandem parilitatem, quod hæretici faciunt, euctos esse, alter post hunc Eranistes aliquando temerè disceptaret. Quantum vero ad sanam fidei Doctrinâ & Doctrinæ certitudinem attinet, illam summi Pontifices à Petro velut Christi Vicario per manus acceptam conseruant: satis habent quod Petro, pro quo Christus rogauit vt eius fides non deficeret & confirmaret fratres suos, Orbis totius Doctore & Magistro succedant: vt agnoscit S. Cyrill. ep. ad Celestinum S. Augustin. ep. ad Innocent. & alij innumeri.

CAPVT XV.

AD LOCOS E RECENTIORVM scriptis petitos, præsertim respondetur. Cætera ad R. in Ch. P. Episcopum Vaurensem remittuntur. Lucubrationis Conclusio, & anacephalaosis.

SVpersant non contemnendæ quidem, sed neque molestæ difficultatis quædam au-
N. iij

toritates ab Eranistâ nimio ambitu quæsitæ, multoque magis inani apparatu venditæ. Ex Petro primùm Damiano Monacho & S. R. E. postea Cardinali Episcopo Ostiensi. Locum non citat vt ipsi in totum credamus. Est autem Epistola ad Desiderium Abbatem & Cardinalem. *Quandam*, inquit, *si dici liceat, cum Christo similitudinem Paulus tenet: dum non vni duntaxat Ecclesia, sed omnibus præfidet.*

Lib. 2. ep. 16

Resp. Non vidit Eranistes Petrum Damianum adiecisse, *saluo cæterorum Apostolorum iure*, multò magis saluo iure Petri, quem ibidem SENATVS APOSTOLICI PRIMVM PRINCIPEM vocat, quod nunquam de Paulo dixit. Quod addit de fundatione Ecclesiæ Vniuersalis, omnibus Apostolis cõmuni ratione quadrat, Paulo vero ratione maioris operæ ac laboris: sed Petro vt Apostolorum *dextera* iure proprio ac singulari, sub ea ratione quâ ipsi dictum soli, *et super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam*, vt rectè ostendit S. Basilius lib. sec. in Eunomium.

Argumentum tesse illatum vero ex iconibus seu picturis, latè tractat idem P. Damiani, sed longè aliam à primatu rationem reddit: cur in multis dextram teneat Paulus nempe quia Paulus dicitur Benjamin inter Patriarchas nouæ legis, id est inter Apostolos: Benjamin autem exponitur, *Filius Dexterae*. Item quia Paulus ad-

huc viuens raptus est in cœlum, beatitudinis sedem & vitæ contemplatiuæ quæ Dextera in scripturis appellatur Cant. 2. Sed hæc nihil ad Primatum Pauli: imò ibidem Petrum per primatum distinguit à Paulo disertissimè. [Cum B. “ Petrus ad dextram ponitur, PRIMATVS EIVS, “ quem inter cæteros est fortitus Apostolos, hon- “ noratur. Cum verò Paulus eiusdem dextri lateris occupat locum, in Benjamin cuius est filius, “ mysticæ figuræ redolet Sacramentum.] “

Locus ex epistolâ S. Catharinæ Senensis vbi Romanam Ecclesiam vocat sedem SS. Petri & Pauli, supra in simili quodam loco expositus est.

II.

Auctoritas Cardinalis Bellarmini est ex hypothesis tantum, non verò è rei ipsius veritate: *Bellarmin. lib. 2. de S. Pout. c. 27-* [Etiam si, inquit, constaret Paulum omnibus nominibus Petro anteponendum esse, nihil id Romanis Pontificibus officeret, quoniam ipsi tam Petrum quàm Paulum prædecessorem & parentem agnoscunt.] Quod supra exposuimus ad locum S. Irenæi quem Bellarminus testatur. Aperuit autem idem Cardinalis eximiusque scriptor, mentem suam de Vnico Ecclesiæ Capite à Christo instituto, & de Petri supra Paulum dignitate ac potestate, innumeris eiusdem libri locis, qui studioso Lectori non maximè familiares esse non possunt, vnde iis ex-

114 *De singulari Petri Primatu. Lib. II.*
scribendis frustra tempus haud absumentum.

De Iesuitarum autem Classicis scriptis quæ commemorat Eraniſtes, ea in manus meas non venerunt. Nec enim eorum vnquam alumnus aut discipulus exſtiti, multò minus cliens. Academia & Sorbonæ Parisienſis perpetuus Auditor: in quâ ab Optimo Theologorum Philippo Gamachæo, inter præclara quæque didici, cum ijs qui Toletos, Maldonatos, Delrios, Suarezios, Vaſqueſios, Sirmundos & Petauios, aliosque tot eruditos numerant & ostentant æmulatione Christianâ & Theologo dignâ certandum eſſe: non verò aculeatis & conuitiſis verbis, Eraniſtæ more ac modo. Abſit tamen vt hîc Cenſorem agam, Monitor beneuolus.

III.

Neque ſolùm in Societatem exarſit Eraniſtes, ſed odio Societatis, in virum quoque nobilitate, ingenio & pietate Illuſtriſſimum Reuerendiſſimum in Chriſto Patrem Raconſium Episcopum Vaurenſem. Is autem, vt accepi, non tam pro ſui nominis, quam pro veritatis patrocinio Apologiam elucubrat. Gratiôr erit, Lectori, tanti laboris expectatio, quâ temerariæ cuiuſdam deſenſionis meæ anticipata officia eſſe queant. Sufficiat Eraniſtis dixiſſe, quod Parmeniano cuiuſque gregi (abſit tamen de Schiſmatis comparatione inuidia.) Optatus Mil-
uitanus,

uitanus, [Dei Episcopum linguæ gladio iugulastis, fundentes sanguinem non corporis, sed honoris.

IV.

Vt ad rem verò, à quâ peregrinari non *Conclusio*
diu licuit, sese nostra reflectat Oratio: totam disputationem sic contraho. Cathedra seu Primatus Pauli in Ecclesia Catholica Apostolica & Romanâ æqualis Primatui Petri secundum Eranistam, aut est de iure diuino aut de iure Ecclesiastico: ad nullum enim ius præterea reuocari potest: At verò non est de iure diuino: nec enim in Scripturis eius institutio, nec in traditione Ecclesiæ continetur: Imò verò contrarium loquitur ac prædicat Ecclesia toto sæculorum decursu, vt ostendimus. Ecclesia, inquam, quæ quantum ad iuris diuini omnes ac singulas sanctiones, erat perfecta cum ab eâ, visibili præsentia Christus recessit: vt si perfecta, maxime quantum ad cumulum perfectionis, nempe quantum ad *Significat ipse Paulus. 1. Cor. 12. & Ephes. 4.*
Caput; Petrus autem solus erat Caput Apostolorum Christo in cælum ascendente, Caput Ecclesiæ Vniuersæ, Paulo nondum in Ecclesiâ nato: nondum vocato, nondum conuerso. Vnde igitur Paulus tam repen-

Hebr. 5. te Papa factus ? à Deo ? non parat à seip-
so ? at ipse scripsit. *Nemo sibi assumit hono-
rem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron.* A Pe-
tro vel ab Ecclesia ? igitur iure Ecclesiastico no-
ua Primatûs excogitata, introducta. Ecclesia
igitur hodieque *duo Capita unum caput componen-
tia*, creare sibi potest ac imponere, quod in-
fandum : nec tamen multum repugnat Erani-
stes, modò, inquit, *par sit in utroque dignitas &
potestas*: Sed non licet, inquit, ampliùs : osten-
dat ergo illam Gemini capitis, si vnquam ex-
titit, constitutionem, iure diuino vel Ecclesia-
stico constantem, adeo vel ab Ecclesiâ reuoca-
tam esse: si reuocata non est, secundum Erani-
stæ doctrinam quum extiterit, adhuc possibilis
est : secundum nostram reuocata non est, quæ
nulla vnquam fuit.

Quæ cum ita se habeant, asserimus nunquam
fuisse in Ecclesia duplex Caput, nunquam duos
summos Pontifices : ne quidem in exordio:
quum incipere non debuerit Ecclesia Christi,
ab eo quod Ecclesiæ Iudaicæ finem & interi-
tum portendit. S. AVGVSTINVS. *Quomodo dici-
tur Pontifex anni illius, cùm Deus constituerit vnum
summum Sacerdotem cui mortuo vnus succederet ? Sed
intelligendum est per ambitiones & dissensiones inter
Iudeos postea constitutum, ut plures essent. Non
sic vera domus sæculorum. Ecclesia vnus*

*S. Augustin.
in Ioan.
traç. 49.*

Capitis est, vnius Veritatis, vnius Æternitatis.

HÆC pro tempore. Plura aliàs, si Deus dabit, cui laus, honor, Gratiarum actio immortalis.

FINIS.

HOC QVICQVID EST OPERIS, ECCLESIE SANCTÆ CATHOLICÆ APOSTOLICÆ ET ROMANÆ IUDICIO AVCTOR EX ANIMO SVMMITTIT.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

CENSURA
 SACRÆ FACULTATIS
 THEOLOGIÆ PARISIENSIS,
 IN QUATVOR PRIORES LIBROS DE
 Republica Ecclesiastica,

AUCTORE MARCO ANTONIO
 DE DOMINIS *Archiepiscopo Spalatensi.*

HÆRESIM, naturam & astum ser-
 pentis imitari, qui eius ingenium
 norunt, facile omnes agnoscunt;
 nam quemadmodum serpens, præ-
 ter atrum virus quod vndique iacu-
 latur, caudam quoque ad caput sæpè retorquet,
 siue totam dum colligit iram, siue vt torpentes &
 languidas vires acriùs exfufcitet; ita etiam hære-
 sis vbi in varia fidei dogmata obrepere tentauerit,
 nec tamen quicquam profuisse, sed venenum mar-
 cido iam corpore frustra vomuisse & perdidisse
 conspexerit, ad suum tandem principium, & à
 cauda ad caput per sinuosa volumina serpentis
 more redire, seque ad nouam rabiem animare so-
 let. Id cum plerisque hæresibus compertum ha-
 beamus, quarum ortus & interitus similes exti-

tère, & ad eundem scopum tam in fine, quàm in primordio semper collimarunt, in hac quæ nostro infœlici tempore ex Orci tenebris excitata est, luce meridiana clarius emicat. Siquidem cùm anno quingentesimo decimo septimo supra millesimum nefarius apostata Martinus Lutherus, violatis non solum Monasterij, in quo per aliquot annos delituerat septis, sed etiam effractis verecundiæ Christianæ repagulis, in Summum vniuersalis Ecclesiæ Pontificem, varias cœpisset expuere calumnias, atque illius supremam potestatem non tantum imminuere & labefactare, sed etiam funditus euertere studisset; pestilens autem eius hæresis plerisque in Prouincijs, Deduce, iam iam effecta & moriens ad exitum properaret; Ecce euoluto centum annorum spatio, nempe hoc decimo septimo supra millesimum sexcentesimo, alter apostata & Ecclesiæ perduellis in medium prodire ausus est, eandemque defectionem contra Ecclesiam, & generalem & Christi in terris Vicarium, renouare cogitans, librum nefarium innumeris hæresibus refertissimum edere, hæretica temeritate præsumpsit. Quo in negotio fortasse verendum, ne plus periculi, & damni quàm olim à Luthero Ecclesiæ immincat & emergat; non tam quòd Lutheranum schisma ab vno pseudo-religioso cœperit, istud verò ab homine varijs titulis laruato, & præci-

puis Ecclesiæ honoribus aucto; Sed etiam, quod,
 non sine magno bonorum omnium luctu, ple-
 rósque diuerſis in locis prætextato & e-
 mentito Catholicorum nomine, non ita, vt par est, in
 Supremam Ecclesiæ Antistitem propensos ex-
 periamur. Quapropter Facultas Parisiensis, offi-
 cij sui non immemor, maiorúmque suorum, qui
 omnis generis erroribus Censuræ animaduersione
 notandis strenuè laborarunt, vestigijs infi-
 stens, & optimè sciens pari apud Deum peccati
 reatu teneri, qui, cùm ratio postulat vt loquan-
 tur, indiscretè silere volunt, ac qui, mendacium
 ipsum & falsitatem obrudunt; murum se pro do-
 mo Israël opponere, & venienti huic contagio-
 so morbo maturè occurrere voluit. Cùmque an-
 no Domini millesimo sexcentesimo decimoſe-
 ptimo, die trigesima Octobris, Magister Nico-
 laus Ysambert, eiusdem Facultatis Doctor &
 Syndicus, pro officio suo, in solempni Congre-
 gatione habita in maiori Aula Collegij Sorbonæ,
 post Missam de Spiritu sancto, more solito cele-
 bratam, *Opus de Republica Ecclesiastica auctore*
Marco Antonio de Dominis, Archiepiscopo Spalatensi,
Apud Io. Bilium Londini editum 1617. obtulisset; &
 de innumeris quibus totum scateret hæresibus, &
 erroribus grauitè esset conquestus: tum etiam
 quod, vt faciliùs suæ pestiferæ doctrinæ virus iri-
 cautis hominibus instillaret, Scholam Parisien-

sem, re ipsa idem secum velle, verbisque duntaxat à seipso dissentire impudenter iactaret, prædictusque Syndicus supplex à Facultate Theologica petiisset, ut è suo Cœtu aliquos seligeret, qui prædictum Opus Antonij de Dominis quàm diligentissimè peruoluerent ac sequentibus Comitijs, quæ in eo deprehenderent, fidelissimè renuntiarent. Eius supplicationi annuens Sacratissima Facultas, quinque Magistros Theologos nominavit, qui singulas Operis propositiones accuratissimè annotarent, atque ad Comitia proxima pariter omnes referrent.

Itaque sequentibus Kalendis Decembris eiusdem anni, in solemni Congregatione apud Sorb. post Missam de Spiritu sancto, ut moris est, celebratam, ipsi DD. ac Magistri deputati retulerunt se Opus prædictum Marci Antonij de Dominis attentè perlegisse, & coram tota Facultate tot tantasque propositiones hæreticas, schismaticas, erroneas, scandalosâs, temerarias, piarum Catholicarumque aurium offensivas, & præsertim in Sanctam Sedem Apostolicam Ecclesiam Romanam, ejusque Pontificem Maximum, Christi in terris Vicarium, & Beati Petri successorem contumeliosas, de verbo ad verbum ex prædicto opere decerptas protulerunt, ut ijs recitandis, ac cum ipso opere conferendis, longum tempus effluxerit.

Quibus auditis, & re tota in deliberationem per Decanum eiusdem Facultatis adducta, & mature considerata, ipsa Facultas.

Primò censuit prædictum opus de Republica Ecclesiastica, Auctore Marco Antonio de Dominis tamquam legi diuinæ, antiquis Ecclesiæ Canonibus, veterum Patrum Doctrinæ, Traditioni, & praxi Ecclesiæ Catholicæ omninò contrarium, hæreticum, impudentissimis calumnijs, erroribus, atque innumeris mendacijs refertissimum, totius Ordinis Hierarchici subuersiuum, damnandum, execrandum, & populo Christiano penitus interdicendum, prout de facto damnat & execratur.

Secundò censuit, ex tot tantisque hæresibus, erroribus, calumnijs, mendacijs, & cæteris id genus portentis, aliqua esse seligenda, & Censuræ propriæ nota afficienda, vt ex paucis istis, quàm meritò fuerit prædictum opus condemnatum, & quàm contagiosum, & execrandum quisque facile dignoscat.

Tertiò censuit vniuersos Ecclesiæ Catholicæ Præsules, ac ciuiles Magistratus humillimè esse obsecrandos, & per viscera misericordiæ Dei obtestandos, vt prædicti operis lectione, & retentione populo Christiano interdicant, & si opus sit, suæ interdictioni tam iustæ, censuras & pœnas adiungant; & tandem ne huius operis con-

demnatio quemquam lateat, Censuram hanc typis esse euulgandam. Datum Parisijs in nostra Congregatione generali apud Collegium Sorbonæ celebrata, Anno Domini millesimo sexcentesimo decimo-septimo, die decimaquinta Decembris.

*De Mandato DD. Decani, & Magistrorum Sacra
Facultatis Theologiae Parisiensis.*
PHILIPPUS BOVVOT.

PROPOSITIONES

ALIQVOT INTER INNVMERAS

ALIAS SELECTÆ, EX QVATVOR PRIORIBVS

Libris de Republica Ecclesiastica, Auctore

Marco Antonio de Dominis Archiepiscopo

Spalatenſi, per ſacram Theologorum Pari-

ſienſium Facultatem damnatæ,

IN EXPOSITIONE CONCILII

ſue profeſſionis.

NUMERO 10.

CCLESIA ſub Romano Pontifice,

non eſt amplius Eccleſiâ, ſed reſpu-

blica quædam humana, ſub Papæ

Monarchia tota temporali: vinea

eſt ad ſolum Noë inebriandum:

Grex eſt quem Paſtor emungat ad ſanguinem,

tondeat, imò radat, imo excoriet & maſtet.

Hec propoſitio prima ſui parte eſt hæretica, dicit enim

veram Eccleſiam, cùm non alia ſit quàm qua Romano

Pontifici parer, iam deſiſſe: Pro reliqua verò parte eſt ca-

lumnioſa & ſcandalofa.

LIBRI. I. CAP. I. NUMERO I.

QVI de republica Eccleſiaſtica ſicut de pu-
rè humanis philoſophantur, mihi viden-

tur non parum à recto tramite aberrare, non modo quia in ea requirunt veram iurisdictionem, hoc est vim coactiuam & subiectionem externam, vbi tamen, *Omnis gloria eius ab intus.*

Hac propositio qua parte, Veram iurisdictionem id est, vim coactiuam & subiectionem externam Ecclesia denegat, est haeretica, & totius Ordinis Hierarchici perturbatiua, atque confusionem Babylonicam in Ecclesia generans.

NUMERO 13.

SAcerdotes omnes mortales in Ecclesia Christi, quicumque illi sint, non tam dicuntur propriè Sacrificium offerre: quod verè & propriè solus Christus obtulit, quàm Sacrificij illius memoriam celebrare (*Hoc facite in meam commemorationem.*)

Hac propositio si intelligat actionem Sacerdotum Missam celebrantium non esse verum & proprium Sacrificium, est haeretica.

CAP. 2. NUMERO 7.

INquiunt Apostoli, *Nos orationi & ministerio verbi instantes erimus*, non dicunt, nos legibus coactiuis condendis ac Tribunali vacabimus, nos pro arbitrio præcipiendo, puniendo, dominando, sed orationi & ministerio verbi instantes erimus, quia aliud sibi commissum officium non agnoscebant.

Hac propositio est haeretica in illis verbis, quia aliud sibi commissum officium non agnoscebant.

CAP. 3. NUMERO 18.

Disparitatem potestatis inter Apostolos esse humanum inuentum, in factis Euangelij & diuinis noui Testamenti scripturis minimè subsistens.

Hac propositio est hæretica, & schismatica, de iurisdictione Apostolica ordinaria, qua in solo Diuo Petro subsistebat, intellecta.

NUMERO 33.

Monarchiæ formam non fuisse immediatè in Ecclesia à Christo institutam.

Hac propositio est hæretica, schismatica, Ordinis Hierarchici subuersiua, & pacis Ecclesiæ perturbatiua.

CAP. 4. NUM. 2.

SI de vero & proprio Vicario loquamur, qui perfectissimè Christi vices post eius in cælum ascensum plenè gesserit, geratque in terris & gesturus sit vsque ad consummationem sæculi, quis dubitat esse Spiritum Sanctum Paracletum?

Hac propositio est erronea & periculosa, atque hæresim Macedonij expressè redolens in verbo, Vicarij propriè sumpsi.

CAP. 6. NUM. 35.

Petrus fermè statim ab illa eadem fide decidit, scilicet post confessam Christi diuinitatem, *Matthæi 16.* neque semel, sed sæpiùs titubauit, etiam post Christi Ascensionem & Spiritus Sancti illapsam.

Hæc propositio est erronea, temeraria, & in Beatum Petrum contumeliosa.

CAP. 8. NVM. 10.

Pasce oves meas, hoc est Israëlitas, qui tunc soli erant Christi oves, vnde & dicebat, *Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israël: & Paulus ipsum Dominum vocat, Ministrum Circumcisionis.*

Hæc propositio in verbo solos Israëlitas, est hæretica, & ignorantiam crassissimam auctoris prodit.

CAP. 12. NVM. 5.

Tamet si articuli Ioannis Hus, aliquid simile cum meis assertionibus continerent, damnatos tamen non esse legitimè, quia eorum singulorum examen non apparet.

Hæc propositio est falsa, erronea, ac in Concilium Constantiense, quasi legitimè non processerit in damnandis erroribus Husitarum, contumeliosa.

NUMERO EODEM.

Doctrina in articulis Ioannis Hus contenta, nimis, In Ecclesia non dari vnum caput supremum & Monarcham, præter Christum: Christum suam Ecclesiam per multos ministros, sine vno isto Monarcha mortali, regere perfectè & gubernare, est doctrina Catholica, à Sanctis Patribus egregiè explicata & confirmata.

Hæc propositio est hæretica quoad singulas partes.

NVM. 12.

SI quid incommodi habet Aristocratia, cui Monarchia facilè possit obuiare: Ecclesiam Spiritu Christi instructam, propterea & in singulis Ecclesiis voluisse Monarchiam, & in se tota, Aristocratiam.

Hæc propositio est hæretica & schismatica quatenus vult Ecclesiam vniuersalem, secundum se totam, esse Aristocraticam.

NVM. 42.

DEus Spiritum suum toti Ecclesiæ promisit, non alligando ipsum certis personis, siue certo generi personarum, putà solis Presbyteris, alijve clericis ad ministeria Ecclesiastica deputatis, sed ipsum voluit esse per omnes, licet non per singulos diffusum: & consensus totius Ecclesiæ, in aliquo articulo, non minùs intelligitur in Laicis, quàm etiam in Presbyteris & Prælatiis. Sunt enim etiam Laici in Ecclesia, imò ex Ecclesia, ipsiusque solidam & maiorem partem constituunt.

Hæc propositio est hæretica & status Ecclesiæ perturbatiua quatenus ad fidei propositiones statuendas, consensum laicorum requirit.

LIB. I. CAP. I. NVM. 9.

SIcut Apostoli simul & in solidum Aristocraticè curam gerebant Ecclesiæ, cum potestate æquali & vniuersali, ita Episcopi omnes simul &

in solidum eandem regunt Ecclesiam, singuli cum plena potestate.

Hac propositio est heretica & schismatica, quoad vltima verba, singuli cum plena potestate.

NVM. 13.

EPiscopi dicuntur Apostolorum successores, quia in eorum officio, quod erat Apostolorum omnium commune, succedunt, omnes omnibus in solidum.

Heretica est & schismatica, cum agat de iurisdictionis Apostolica potestate.

NVM. 15.

IN Potestate vniuersali succedunt Episcopi, non modò vniuersi, sed etiam singuli.

Heretica est & schismatica vt duæ præcedentes.

CAP. 4. NVM. 17.

DE Ordine nihil prorsus habemus quo ipsius Institutio ad modum Sacramenti appareat.

Hac propositio est heretica, scandalosa & statui Sacerdotali & Episcopali contumeliosa.

NVM. 26.

Non est Ordo, verum Sacramentum, sed mera ad ministerium deputatio sine istis Characteribus & impressionibus.

Hac propositio tota est heretica secundum veramque sui partem, & prout negat Ordinem esse veram Sacramentum, & prout in eo Characterem non imprimi asserit.

Si quis ex laïco seu Diacono aliove gradu infra Presbyteratum, immediatè in Episcopum ordinetur, is plenissimè erit Episcopus, & ex tali ordinatione habet totam etiam Presbyteralem potestatem.

Hæc propositio est hæretica & scandalosa, per saltum volens, aliquos, ad Episcopatum promoveri posse.

NVM. 33. & 41.

Augustinus agnoscit tantum duo vera & propria Sacramenta quæ, clarè & expressè pateant à Christo esse instituta.

Hæc propositio falsa est, & in Beatum Augustinum contumeliosa.

CAP. 6. NVM. 16.

Dicat mihi noster hic Deus ridiculus, seu Vicedeus, si nemo præter ipsum potest Episcopum ab vna Ecclesia ad aliam transferre.

Hæc propositio est contumeliosa, scandalosa, & piarum aurium offensiva.

CAP. 8. NVM. 13.

Dico Romanam Ecclesiam & ex magnitudine ciuitatis, & ex eo quòd eam duo primi Apostoli fundauerunt, Petrus & Paulus, & ex aliis capitibus, extra ius diuinum, habuisse vt semper reputata sit Ecclesia Principalis, non tamen Domina & Regina super vniuersas Christi Ecclesias. Neque Augustinus, neque vllus ex antiquioribus Patribus, summam Ecclesiasticarum rerum, in

Romana Cathedra posuerunt ; erat ergo & est, Ecclesia præcipua, nobilitate, existimatione, nomine & dignitatis auctoritate, non regiminis & Iurisdictionis Principatu.

Hæc propositio est hæretica & schismatica, quatenus aperte insinuat Romanam Ecclesiam iure diuino auctoritatem in alias Ecclesias non habere.

CAP. 10. IN TITVLO.

SACROS Ministros ad cœlibatum iure non teneri.

Hæc propositio est hæretica, & statui Clericorum, & totius Republ. Christiana perturbatiua.

NVM. 70.

QUAMVIS Episcopi, inducta consuetudine, vt si coniugati essent, in sui promotione, cessarent in posterum ab opere nuptiarum ; id tamen non faciebant ex religione, aut cautione ; quasi putarent id eis iam minimè licere ; sed ex deuotione & perfectioris cuiusdam puritatis amore, &c. Hanc tamen deuotionem non omnes Presbyteri, qui sunt multò plures, sunt amplexi ; sed soli qui liberè voluerunt. Et ita Presbyteris liberum mansit, vt qui possent capere, caperent.

Hæc propositio pro prima sui parte falsa est, & erronea : pro secunda verò, qua dicit Presbyteris liberum mansisse matrimonium, est hæretica.

CAP. 11. NVM. 40.

CÆLIBATUS à libera pendet Clericorum voluntate & electione : & si post sacros Ordines

nes quis contrahat matrimonium, id firmum erit
& legitimum.

Hæc propositio est hæretica quatenus vniuersalis Ecclesie consuetudini, & consensui repugnat.

NVM. 43.

Concludimus primò votum solemne Monachorum, si quid efficit vltra votum simplex eorundem, iam vitam Monachalem amplexorum, id totum sola Ecclesiastica constitutione efficere.

Concludimus secundò solemnitates has voti scilicet, impedire quidem ac vetare ne matrimonium contrahatur: contractum tamen post illas, ex eis non dirimi, sed esse ratum, firmum, & validum, tam in Monacho quàm in Moniali; sicut post votum simplex.

Hæc propositio quoad secundum illam partem, contractum tamen, &c. est hæretica, scandalosa & Ecclesie status perturbatiua.

NVM. 45.

Si propria autoritate sine causa legitima quis Monachus professus, fiat desertor; hic sanè peccat contra Deum, & damnationem habet; sed Ecclesia nihil habet contra illum, in foro externo: habet tantùm cum illo negotium in foro conscientie, propter peccatum; vt non absoluator, nisi redeat, aut si legitima causa absoluator, etiam non reductor per irritationem vel commutationem voti. Quòd si vxorem duxerit, pœniteat de

peccato defertionis, sed permaneat in coniugio: neque enim amplius indiget vlla dispensatione, ipse enim per assumptionem status impossibilis cum monachatu secum satis dispensauit; quia longè arctius est vinculum connubij quàm Monachalis professionis.

Hac propositio quoad secundam partem, Ecclesia nihil habet, &c. est heretica, quoad illam aliam partem, si uxorem duxerit permaneat in coniugio, &c. est etiam heretica scandalosa, & status Ecclesia perturbatiua.

LIB. 3. CAP. 7. NUM. VLTIMO

Totus Concilij Tridentini, scopus fuit, vt amplissimam iam ex innumeris vsurpationibus Papalem potestatem non modò stabiliret, sed etiam faceret ampliozem; Solus enim Papa, solaque Roma, Concilium illud rexit, struxit & instruxit.

Hac propositio est falsa, contumeliosa, & viam aperiens ad multas hareses, in hoc Concilio condemnatas, renouandas.

CAP. 8. NUM. 14.

Vnumquemque Episcopum iure diuino esse vniuersalem.

Hac propositio est heretica & schismatica, ac unitatis Ecclesie subuersiua.

CAP. 10. NUM. 42.

Monarchiam semper Christus à sua Ecclesia amouit, & eam ipsa Ecclesia est abominata.

Hac

Hac propositio est heretica, schismatica, & ordinis Ecclesiastici perturbatiua & subuersiua.

NUMERO 44.

Falsum est vnionem Ecclesiæ Catholicæ in vnitate Reſtoris viſibili conſiſtere.

Hac propositio est heretica & schismatica quatenus negat vnitatem Reſtoris viſibilis ad vnionem Ecclesiæ facere.

LIBRI. 4. CAP. I. NUMERO I.

Supremus Ecclesiæ Romanæ Primatus, ipsiusque supra cæteras omnes Christi Ecclesias, Imperium, re vera nullis solidis innititur fundamentis.

Hac falsa est & viam ad hæreses & schismata sternens.

NUMERO 25.

Nequè Antiochiæ, nequè Romæ, Petrus propriè sedit, qui non vt federet, sed vt excurreret, Apostolatam accepit: & quocumque pergebat, semper suam Cathedram, hoc est Episcopalem potestatem secum deferebat, quam nulli certo loco alligatam habebat.

Hac propositio est falsa, & quæ ignorantiam auctoris prodit.

CAP. 2. NUMERO II.

Tota, vt vidimus, antiquitas vniuersalitatem Romani Episcopatus penitùs ignorauit.

Hac propositio est vt præcedens, falsa, & eandem ignorantiam auctoris ostendit.

Romanam Ecclesiam esse constat perfectissime schismaticam, quæ se à corpore Ecclesie vniuersalis tunc abscidit, quando membrum ipsius esse recessit: & quod peius est, & schismati addit tyrannidem verè Antichristianam caput se contra Christum, qui solum, & verum suæ Ecclesie caput est, constituit.

Hæc propositio est hæretica & schismatica.

CAP. 6. NVM. 2.

Omnes sanè Episcopi sunt omnium Apostolorum etiam Petri in solidum successores, & paulò post; non enim Petrus habuit quicquam peculiare, in quo ei dari debeat, magis quàm cæteris simul omnibus, successio.

Prior propositio qua parte statuit singulos Episcopos esse Petri successores, est captiosa; quia Petrus ultra potestatem ordinis, in qua ei succedunt Episcopi, aliam habuit Iurisdictionis. Apost. cui solus Romanus Pontifex succedit. Posterior, est hæretica, schismatica & hierarchici ordinis perturbatiua.

NVM. 7.

Planum est Papatum hunc esse totum fictitium, commentum hominum, à Christi Institutione remotissimum.

Hæc propositio est hæretica, ut iam supra notatum est.

NVM. 19.

Absolutè nego Romanum Pontificem esse Petri peculiarem, quocumque iure succes-

forem: ex iure enim diuino colligimus Romanura Pontificem non posse vlla ratione peculiati, Petro succedere.

Hæc propositio est hæretica & schismatica, atque Romano Pontifici contumeliosa.

CAP. 7. NUM. 6.

Potestatis plenitudo, vt optimè docent Parisienses, data est Ecclesiæ vniuersæ, hoc est, omnibus & singulis Episcopis in solidum.

Hæc propositio est contumeliosa in Facultatem Parisiensem, in particula, singulis Episcopis.

EODEM NUMERO.

Scient etiam de Iure diuino, veram Iurisdictionem, in Ecclesia nullam esse, sed totam charitate regi, &c.

Hæc propositio est hæretica, & ordinis hierarchici subuersiua.

NUM. 9.

Parisiensium doctrina enucleatè intellecta, nihil discrepat à mea his libris tradita doctrinâ, & ab ipsa veritate, & paulò post. Schola itaque Parisiensis & nostra est, & re ipsa potestati studet Aristocraticæ non Monarchicæ: quare ex eius quoque doctrina, Papatus, nullo potest solido subsistere, fundamento.

Mera contra facultatem Parisiensem, impostura.

CAP. 8. NUM. 53.

Sed ego quoque illiteratum & notoriè, ac insigniter scelestum, ex Sanctorum Patrum di-

Atis insinuavi, sacrum Ordinem non suscipere: & sacrum Ordinem posse amitti.

Hæc propositio est hæretica, & inter hæreses Bohëmorum, in Concilio Constantiensi, condemnata.

CAP. 10. NVM. 11.

Concilia Occidentalia, vt Lateranense, sub Innocentio III. Lugdunense, sub Gregorio X. & Florentinum, &c. sub iugo Monarchiæ Romanæ Ecclesiasticæ iam dominantis gemendo, applaudere tanto Monarchæ sunt coacta.

Hæc propositio est falsa, calumniosa, & scandalosa.

NVM. 95.

Bedam, Anselmum, Hugonem Victorinum, & Bernardum inter Monarchicos non quidem decipientes, sed potiùs deceptos reponimus. *Et paulò post.* Alios vero posteriores magna ex parte, parasitos, & assentatores, malæque fidei deceptores, & contra propriam scientiam & conscientiam contentiosos & verbosos disputatores isthac, in causa reijcimus penitùs, ne dicam contemnimus.

Hæc propositiones sunt contumeliosæ.

NVM. 99.

Si quis verò opponat in Concilio Constantiensi fuisse Vvicleffi & Hussi articulum de primatu Papæ ab eis negato, condemnatum, &c. Respondemus Patres Concilij Constantiensis Monarchiam Ecclesiasticam tenuisse, & communissimo iam errore fuisse infectos.

Hæc propositio quoad vltima verba, est hæretica, & in Concilium Constantiense contumeliosa.

CAP. II. NUM. 15.

SI Sede vacante Canonici Lateranenses, cum reliquo Romanarum Ecclesiarum proprio Clero, & Senatu populoque Romano coniuncti, Pontificem Romanum eligerent, & eundem sic electum, facerent ab Episcopis circumvicinis, etiam non Cardinalibus (si Episcopi Cardinales renuerent) consecrari; is verus & legitimus esset Romanus Pontifex, multò magis quàm ille quem in Conclauis eligerent Cardinales, & consecrarent.

Hæc propositio est seditiosa & scandalosa, hæretica quoad formam & modum electionis.

EODEM NUMERO.

QUOD Parisienses, Cardinales solos faciunt totius Ecclesiæ vniuersalis nomine, Papæ electores, est mera vanitas, quia supponunt in Ecclesia vniuersali vnum Papam vniuersalem, qui toti præsit Ecclesiæ vniuersali, tamquam Episcopus vniuersalis.

Hæc propositio est erronea, cuius error cadit in particulam mera vanitas, & quoad suppositionem quam Parisiensibus tribuit, falsa, eiusque falsitas, in hæc verba, tamquam Episc. vniuersalis, cadit; quasi alij Episcopi sint tantùm Papæ Vicarij.

Prædictarum propositionum qualificatio lecta,

& approbata est in præfata Facultatis Theologiae Parisiensis Congregatione, & in ordinem redacta, anno & die præfatis.

De Mandato dictorum DD. Decani, & Magistrorum Sacrosanctiss. Facultatis Theologiae Parisiensis.
PHILIPPVS BOUVOT.

Errata sic ante omnia restitue.

Lib. Prim.

Pagina 19. linea 12. qui per lege quippe, Pag. 20.
 l. 3. quoque lege quæque, Pag. 27. l. 28. πολλή. lege
 πολλά. Pag. 32. l. 23. ἀσίδιμω. l. ἀσίδιμω. Pag. 33. l. 10. af-
 ferret. l. referret. Pag. 34. l. 1. Architium. l. Archibium.
 ibidem l. 10. Titrin. l. Ticin. Pag. 39. l. 28. παρεχειέσαται,
 l. παρεχειήσατο. Pag. 49. l. 4. heruzus natal. adde ex
 sancto Gregorio. ibid. l. 20. rerum. l. verum. ibid. l. 26.
 prerogatiua. l. prærogatiuâ. Pag. 54. l. 19. se, lege esset.
 Pag. 60. l. 1. hæc. l. hac. Pag. 61. l. 23. hirmerium. l. hi-
 merium. Pag. 62. l. 4. Eugutinum l. Eugubinum. Pa. 97.
 l. 1. leg à puero.

Lib. Secund.

PAg. 10. l. 18. Vnum idem. l. Vnus idemque. ibid.
 l. 25. Petro Moses. l. Petrus Mosi. Pag. 15. l. 5. præ-
 sepe. l. persæpe. ibid. l. 7. discrimen igitur est. igitur.
 Pag. 17. l. 2. confectum. l. præfectum. Pag. 22. lin. 16.
 pergo. l. pergæ. Pag. 23. l. 18. ἔλεξθ. l. ἐλέξθ. Pa. 35. l. 2.
 sequetur. l. lequatur. Pag. 38. l. 14. dele virgulam ante
 Apostolatus. Pag. 40. l. 23. ea. l. ex grat. Pag. 41. l. 8.
 Pastoris. l. Pastori. Pag. 49. l. 15. ἀπέδηξεν. l. ἀπέδειξεν.
 Pag. 53. l. 2. annum. add. secundum. Pag. 54. l. 9. doti-
 bus merit. l. dotibus ac meritis. ibid. lin. 14. SS. Petro
 Paulo. l. Petro & Paulo. Pag. 55. l. 10. ille. l. illa. Pag.
 62. l. 21. consentanea l. consecanea. Pag. 66. l. 6. deme-
 ramen. Pag. 69. l. 13. si enim. l. sic enim. Pa. 73. l. 20.
 dem. vt. Pag. 104. l. 12. hoc. l. hæc. ibid. l. 24. Timo-
 thei. l. Timothei.

